

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Vliv nepřímých daní na daňové příjmy státního rozpočtu

Denisa Weissová

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Denisa Weissová

Ekonomika a management

Název práce

Vliv nepřímých daní na daňové příjmy státního rozpočtu

Název anglicky

Influence of indirect taxes on tax revenues of the government budget

Cíle práce

Diplomová práce se zaměří na příjmy rozpočtové soustavy ČR, konkrétně na nepřímé daně.

Výzkumné otázky:

Jaký je vliv nepřímých daní na daňovou soustavu České republiky?

Jaký je dopad změn v nepřímých daní na daňové příjmy České republiky.

Metodika

Zpracování diplomové práce lze rozdělit do několika dílčích kroků. Názvy kapitol mohou být odlišné, ale musí obsahově naplňovat své cíle.

V úvodu autorka v krátkosti uvede téma a vysvětlí, proč je toto téma pro zpracování relevantní.

V následující kapitole nazvané "Cíl práce", autorka upřesní výzkumnou otázku, cíl práce a hypotézy spojené se zpracováním práce. Zároveň vysvětlí potenciální přínos své práce pro aktuální výzkum.

Následovat bude tvorba literární rešerše. Tato část poskytne podrobný přehled literatury a aktuálního stavu znalostí se zaměřením na problematiku nepřímých daní a příjmů státního rozpočtu. Bude zahrnovat kritickou analýzu nejvýznamnějších studií včetně použitých metod, zjištěných výsledků a případně i problematických bodů. Metodicky bude tato část práce analýzou dokumentů.

Literární rešerše vytvoří podklad pro autorku k upřesnění metod použitých pro analytickou část práce. Kapitola nazvaná "Metodika" detailně představí všechny použité metody; bude obsahovat také zdroj data, jejich popis a postup jejich přípravy pro analýzu.

V následujícím kroku (analytická část) autorka s využitím metod uvedených v metodice aplikuje poznatky získané během studia literatury k analýze získaných dat. Tato část je stěžejní složkou diplomové práce. Tato část diplomové práce bude obsahovat výsledky analýzy a srovnání výsledků s ostatními autory zaměřenými na stejné téma (diskuse). Tato část může obsahovat také doporučení pro tvůrce politik nebo další zainteresované strany.

V závěrečné části (kapitola Závěr) autorka shrne své poznatky, zmíní omezení výzkumu a uvede případné možnosti dalšího výzkumu.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Nepřímé daně, spotřební daně, DPH, příjmy státního rozpočtu,

Doporučené zdroje informací

- Agrawal, D. R., & Fox, W. F. (2020). Taxing Goods and Services in a Digital Era (No. 8708/2020). Retrieved from <https://www.cesifo.org/en/publications/2020/working-paper/taxing-goods-and-services-digital-era>
- Ciminelli, G., Ernst, E., Merola, R., & Giuliadori, M. (2019). The composition effects of tax-based consolidation on income inequality. *European Journal of Political Economy*, 57, 107–124. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2018.08.009>
- Hajdúchová, I., Sedláčiková, M., & Viszlai, I. (2015). Value-added Tax Impact on the State Budget Expenditures and Incomes. *Procedia Economics and Finance*, 34, 676–681. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(15\)01685-8](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(15)01685-8)
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3.
- Martínez, Y. U., Arzoz, P. P., & Arregui, I. Z. (2022). Tax collection efficiency in OECD countries improves via decentralization, simplification, digitalization and education. *Journal of Policy Modeling*, 44(2), 298–318. <https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2022.03.003>
- NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-682-3.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Irena Benešová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 4. 9. 2023

prof. Ing. Lukáš Čechura, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vliv nepřímých daní na daňové příjmy státního rozpočtu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2024 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Ireně Benešové, Ph.D. za odborné vedení, vstřícný přístup, cenné rady a připomínky. Dále bych ráda poděkovala svojí rodině za podporu a mojí sestře za mentoring při psaní této práci.

Vliv nepřímých daní na daňové příjmy státního rozpočtu

Abstrakt

Cílem diplomové práce je popsat všechny důležité aspekty týkající se nepřímých daní a jejich vlivu na daňové příjmy státního rozpočtu České republiky a v závěru práce navrhnout jejich optimalizaci.

Teoretická část je vymezena důležitým pojmům a definicím týkajícími se přímých daní, nepřímých daní jako jsou daň z přidané hodnoty, spotřební daně a ekologické daně, státního rozpočtu a jeho příjmů. Podrobný popis členění doplněn o charakteristické znaky daňového prostředí v České republice za pomoci platné legislativy. Literární rešerše se opírá o české prameny.

Analytická část této práce aplikuje získané teoretické poznatky do praxe. Metodika výzkumu je založena na podrobné analýze časových řad nepřímých daní a jejich vlivu na daňové příjmy státního rozpočtu. Nepřímé daně tvoří necelých 40 % příjmů státního rozpočtu obdobně jako pojistné na sociálním zabezpečení. Chování konečných spotřebitelů ovlivňuje výši jejich inkas a následně i celkové daňové příjmy.

Výsledkem diplomové práce je analýza vlivů nepřímých daní na daňové příjmy státního rozpočtu České republiky. Definuje hlavní druhy nepřímých daní a studuje dle údajů státních závěrečných účtů jejich podíly na celkových daňových příjmech. Vývoj inkas daní posuzuje v komparaci se státním rozpočtem a na základě těchto dat vyhodnocuje správné nastavení daňové politiky.

Klíčová slova: daň, daň z přidané hodnoty, ekologické daně, nepřímé daně, poplatník, příjmy státního rozpočtu, přímé daně, rozpočet, spotřební daně

Influence of indirect taxes on tax revenues of the government budget

Abstract

The aim of this diploma thesis is to describe all important aspects related to indirect taxes and their influence on the tax revenues regarding state budget of the Czech Republic and at the end of the thesis propose how they could be sufficiently optimized.

Theoretical part is consisted of important concepts and definitions related to direct taxes, indirect taxes for example value added tax, consumption taxes and environmental taxes, the state budget and its revenues. A detailed description of the breakdown supplemented by the characteristic features of the tax environment in the Czech Republic with the help of applicable legislation. The material resources are done directly from website of Czech Ministry of Finance.

The analytical part of this work applies the acquired theoretical knowledge into practice. The research methodology is based on a detailed analysis of time series of indirect taxes and their influence on tax revenues of the state budget. Indirect taxes make up for less than 40 % of state budget revenues, similar to social security insurance premiums. The behavior of final consumers affects the amount of their collections and, consequently, the total tax revenues.

The result of the thesis is an analysis of the effects of indirect taxes on tax revenues of the state budget of the Czech Republic. It defines the main types of indirect taxes and studies their shares in total tax revenues based on the data of the state final accounts. He assesses the development of tax collections in comparison with the state budget.

Keywords: tax, value added tax, ecological taxes, indirect taxes, taxpayer, state budget revenues, direct taxes, budget, consumption taxes

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika.....	15
3 Teoretická východiska	17
3.1 Rozpočet.....	17
3.2 Daňová terminologie	22
3.3 Daňová soustava.....	24
3.3.1 Schéma daňové soustavy ČR	24
3.4 Přímé daně.....	26
3.4.1 Daň z příjmů fyzických osob (DzP FO).....	26
3.4.2 Daň z příjmů právnických osob (DzP PO).....	28
3.4.3 Daň z nemovitých věcí.....	29
3.4.4 Silniční daň	31
3.5 Nepřímé daně	32
3.5.1 Daň z přidané hodnoty	32
3.5.2 Spotřební daně.....	37
3.5.3 Ekologická daň.....	43
4 Praktická část	48
4.1 Daňové příjmy státního rozpočtu 2003	48
4.2 Daňové příjmy státního rozpočtu 2004	51
4.3 Daňové příjmy státního rozpočtu 2005	54
4.4 Daňové příjmy státního rozpočtu 2006	56
4.5 Daňové příjmy státního rozpočtu 2007	59
4.6 Daňové příjmy státního rozpočtu 2008	61
4.7 Daňové příjmy státního rozpočtu 2009	64
4.8 Daňové příjmy státního rozpočtu 2010	66
4.9 Daňové příjmy státního rozpočtu 2011	68
4.10 Daňové příjmy státního rozpočtu 2012	71
4.11 Daňové příjmy státního rozpočtu 2013	74
4.12 Daňové příjmy státního rozpočtu 2014	77
4.13 Daňové příjmy státního rozpočtu 2015	80
4.14 Daňové příjmy státního rozpočtu 2016	83
4.15 Daňové příjmy státního rozpočtu 2017	86
4.16 Daňové příjmy státního rozpočtu 2018	89

4.17	Daňové příjmy státního rozpočtu 2019	92
4.18	Daňové příjmy státního rozpočtu 2020	95
4.19	Daňové příjmy státního rozpočtu 2021	98
4.20	Daňové příjmy státního rozpočtu 2022	101
4.21	Daň z přidané hodnoty	104
4.22	Spotřební daně a energetické daně.....	107
5	Výsledky a diskuse	110
5.1	Výsledky	110
5.1.1	Výsledky 2003-2022.....	110
5.2	Diskuse.....	116
6	Závěr.....	119
7	Seznam použitých zdrojů	122
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	127
8.1	Seznam obrázků	127
8.2	Seznam tabulek	127
8.3	Seznam grafů.....	127

1 Úvod

Diplomová práce se zabývá analýzou nepřímých daní a jejich vlivy na daňové příjmy státního rozpočtu České republiky. Problematika závěrečné práce obsahuje detekci daňové soustavy s důrazem na nepřímé daně. Zkoumání jejich podílů vůči celkovému objemu daňových příjmů a analyzování jejich vývoje v porovnání se státním rozpočtem. Definování vlivů působící na vývoj inkas a navržení možné optimalizace v rámci nepřímých daní.

Daňové systémy jsou základní stavební kamen pro fungování ekonomiky každého státu. Efektivní navržení a následná aplikace daňové politiky má významné působení nejen na ekonomický vývoj státu, rozvoj v oblasti infrastruktury, ale také na sociální spravedlnost ve společnosti. V tomto kontextu je nezbytné pochopení vztahů, které mají úzkou spojitost s přímými i nepřímými daněmi a současně důsledky na daňové příjmy státního rozpočtu.

Ačkoliv přímé daně tvoří nezanedbatelnou veličinou v daňovém systému, nepřímé daně jakožto spotřební daně, daně z přidané hodnoty a další představují markantnější a mnohem podstatnější podíl na celkovém objemu daňových příjmů. Tento podíl se pohybuje na necelých 40 % z celkových daňových příjmů. Základní charakteristika nepřímých daní oproti přímým daním je že se jedná o formu zdanění, kde daňovou povinnost provádí osoba povinna zaplatit, zároveň daňové zatížení je přeneseny na konečného spotřebitele či subjekt.

Nepřímé daně se dělí na 3 skupiny, kdy první je daň z přidané hodnoty. Jedná se o univerzální daň, která je uvalena na veškeré zboží a služby. Druhou skupinou daní jsou spotřební daně, který se řadí mezi selektivní a jsou uvaleny jen na vybrané komodity. Poslední skupinou jsou ekologické daně, které se řadí mezi spotřební. Jedná se o daně uvalené na komodity z důvodu snížení jejich spotřeby a zvýšení kvality životního prostředí.

Nepřímé daně formují podstatnou část státního rozpočtu. Jejich výnosy mohou být úzce spojeny s efektivností hospodaření státu a návyky konečných spotřebitelů.

Státní rozpočet je zákon, který vláda České republiky tvoří na každý rok. Obsahuje příjmy a výdaje státního rozpočtu. Z účetního hlediska se jedná o bilanci příjmů a výdajů. Při sestavování rozpočtu se vychází z predikcí makroekonomických indikátorů a analýzy aktuálního ekonomického vývoje státu. Řídí daňovou politiku, která ovlivňuje vývoj daňových příjmů státního rozpočtu. Při sestavování rozpočtu vláda bere v potaz i politické priority, které zahrnují investice do zdravotnictví, obrany nebo vzdělání.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Nepřímé daně představují klíčový prvek v daňové soustavě České republiky, který má významný vliv na financování veřejných výdajů a udržení fiskální stability státu. Jejich role a význam vyžadují podrobnou analýzu a zhodnocení, a to s ohledem na dynamiku ekonomického vývoje. Tato diplomová práce se zaměří za zodpovězení základní výzkumné otázky: Jaký je vliv změn v nepřímých daních na daňovou soustavu České republiky a jak se tyto změny promítají do daňových příjmů státního rozpočtu?

Na základě takto položené výzkumné otázky je cílem diplomové práce analyzovat, jaký vliv mají nepřímé daně na celkovou daňovou strukturu České republiky a jak se promítají změny v těchto daních do příjmů státního rozpočtu.

Tento hlavní cíl práce bude konkretizován pomocí cílů dílčích:

- Identifikovat hlavní typy nepřímých daní v ČR a jejich podíl na celkových daňových příjmech.
- Prozkoumat dopady změn v nepřímých daních na daňovou soustavu ČR.
- Posouzení dopadů ekonomického charakteru v nepřímých daních na růst a vývoj hospodaření ČR.
- Ohodnocení výkonnosti současných opatření v problematice nepřímých daní ČR a předložení možných optimalizací.

Na základě výzkumné otázky a stanoveného cíle byla definována následující hypotéza:

H0: Změny v nepřímých daních budou mít signifikantní vliv na daňovou soustavu ČR a příjmy státního rozpočtu.

2.2 Metodika

Diplomová práce bude členěna na část teoretickou a analytickou. V teoretické části budou vysvětleny odborné pojmy týkající se daňové politiky a státního rozpočtu.

Literární rešerše je zpracována na základě relevantních zdrojů dat, aktuálního znění zákonů, vyhlášek a odborných publikací s využitím metody sekundárního sběru dat a deskripce.

Pro analytickou část práce je zvolena 20letá časová řada v období 2003-2022. Podklady a data se čerpají ze státních závěrečných účtů díky nimž je možné každý rok posoudit zvláště zaměření se na výši inkasa a plnění rozpočtů konkrétních daní a definování nejdůležitějších vlivů působících na jejich výši.

V závěru analytické části je porovnání skutečných hodnot inkas nepřímých daní s plánovanými hodnotami rozpočtů a jejich vývoje podílů v rámci časového horizontu 20 let.

V analytické části je využita metoda analýzy dokumentů a komparace.

Vzorce pro výpočty v analytické části, které mohou pomoci posoudit efektivitu daňové politiky v České republice.

Aritmetický průměr

$$\mu = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

(1)

n – počet zahrnutých hodnot v souboru hodnot

x_i – jednotlivé hodnoty (členy) v souboru dat

Rozptyl

$$\sigma_x^2 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n [x_i - E(X)]^2 \quad (2)$$

n – počet zahrnutých hodnot v souboru hodnot

x_i – jednotlivé hodnoty (členy) v souboru dat

$E(X)$ – očekávaná hodnota proměnné X

Variační rozpětí

$$R = x_{max} - x_{min} \quad (3)$$

x_{max} – nejvyšší hodnota v souboru dat

x_{min} – nejnižší hodnota v souboru dat

Medián

$$Me(X) = \frac{x_{N+1}}{2} \quad (4)$$

n – počet zahrnutých hodnot v souboru hodnot

x – seřazené hodnoty souboru dat

Průměrná odchylka

$$\bar{d} = \frac{\sum_{i=1}^n |X_i - \bar{X}|}{n} \quad (5)$$

n – počet zahrnutých hodnot v souboru hodnot

X_i – jednotlivé hodnoty (členy) v souboru dat

\bar{X} – aritmetický průměr souboru dat

3 Teoretická východiska

3.1 Rozpočet

Podle Hamerníkové (2010, str. 170) základní charakteristikou státního rozpočtu je centralizovaný fond tvořen peněžními prostředky, které se koncentrují do působnosti státu za zásady nenávratnosti a neekvivalentního způsobu přerozdělování. Z účetního pohledu se jedná o bilanci tvořenou příjmy a výdaji státu.

Státní rozpočet je zároveň finanční plán na takzvané rozpočtové období, obsahující rozpočtovou uzávěrku. Rozpočtová uzávěrka je bilance hospodaření státu, obsahem jsou příjmy a výdaje daného státu za uplynulé rozpočtové období.

Dle Ministerstva financí České republiky (2023, str. 11) státní rozpočet je zákon, který je navržen vládou a posléze schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky. Mohou nastat tři podoby státního rozpočtu – přebytkový, vyrovnaný a schodkový.

Přebytkový státní rozpočet nastává při vyšších příjmech SR, než jsou výdaje SR. V případě opačného poměru příjmů a výdajů, kdy výdaje jsou vyšší se hovoří o schodku. Jestliže se příjmy rovnají výdajům jedná se o vyrovnaný státní rozpočet. Každá varianta rozpočtu udává obraz o hospodářské politice státu, zaujímající aktuální vývoj ekonomické situace a předpokládány vývoj ekonomiky.

Podle Tomáškové (2006, str.99) hlavním úkolem je obstarat takové množství příjmů, které jsou potřeba k financování důležitých činností. Ministerstvo musí též rozhodnout, jak bude s finančními prostředky hospodařeno a nakládáno.

Rozpočtová politika se řídí principy (pravidly) reálnosti, vyrovnanosti z dlouhodobého hlediska, publicity a úplnosti.

Podle Tomáškové (2006, str. 99) funkce redistribuční, alokační jsou typická pro politiku rozpočtovou, která zahrnuje skupinu mnoho procesů, které se objevují ve veřejné státní rozpočtové soustavě. Odpovědná instituce, která dohlíží na rozpočtovou politiku je Ministerstvo financí ČR. Mezi soubor činností ministerstva je správné zabezpečení veřejných financí státu.

Urban (2015, str. 369-370) říká že principem alokační funkce je správné využití rozdělovaných zdrojů ekonomické povahy. Týká se to financování veřejných statků a jejich finančních prostředků na jejich úhradu. Mezi veřejné statky se řadí služby a zboží, které netvoří zisk a nejsou produkcí soukromé sféry. Mezi veřejné statky se zahrnuje obrana státu, finance pro veřejnou správu a ochrana životního prostředí.

Druhá funkce neboli redistribuční funkce se zabývá dělením příjmů rozpočtu státu. Objem funkce závisí na pohledu vlády, buď se zaměří na solidaritu společnosti nebo na osobní odpovědnost.

Poslední funkcí je funkce stabilizační, která má vlastnost ovlivňovat agregátní poptávku. Funkce je typická pro fiskální politiku. Poptávka je ovlivněna změnami vyvolanými změnou v daních a ve vlastních výdajích. Vlastní výdaje definovány jako nákup zboží a služeb, vyplacené dávky a dotace státu.

Hamerníková (2004, str. 252-254) uvádí základní cíle rozpočtové politiky rozdělené do základních 3 skupin

1. Udržování fiskální politiky
2. Správná alokace zdrojů
3. Podporování efektivnosti využití zdrojů z veřejného sektoru

V rozpočtové politice se vyskytují základní pojmy, které se týkají rozpočtů a tvorbou jich samotných. Při možnosti neschválení návrhu rozpočtu se ve státě hospodáří na základě minulého rozpočtového období nebo i podle neschváleného návrhu do té doby, dokud návrh neprojde schvalovacím procesem. Toto období lze definovat jako rozpočtové provizorium. Při rozpočtovém provizoriu ale i v okamžiku, kdy je nový návrh rozpočtu schválen je nutno se řídit rozpočtovými pravidly.

Urban (2015, s.366) uvádí, že veřejné finance jsou tvořeny příjmy a výdaji na území daného státu zahrnující jeho územní celky, obce a města, a i další veřejné instituce státu. Veřejné finance jsou součástí veřejných rozpočtu, konkrétně soustavy peněžních fondů, kde se hospodaří s finančními prostředky s povinným charakterem od obchodních společností i domácností. Zásadní objem příjmů a výdajů prostupuje skrz veřejný rozpočet.

Dle Lajtkepové (2021, str. 52) Česká republika ve své terminologii používá výraz státní rozpočet než centrální rozpočet. Rozpočet se řídí zákonnou normou, jedná se o zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech v aktuálním platném znění.

Funkce veřejných financí

Podle Musgrave (1994) mezi 3 hlavní pravidla (principy) veřejných financí státu se řadí

1. Nenávratnost (je povinností zaplatit bez žádného možného nároku na vrácení finančního prostředků nebo vyplacení formou protislužby)
2. Neekvivalentnost (objem výdajů a příjmů není ovlivněn vztahy mezi sebou)
3. Nedobrovolnost (určuje povinnost daňových poplatníků odvést finanční prostředky)

Rozpočtová skladba §2a

Dle zákona o rozpočtových pravidlech principem rozpočtové skladby je určování hledisek, kterými se řídí při třídění příjmů, výdajů a financujících položek jenž definují jednotky třídění u těchto hledisek. Třídění se týká příjmů, výdajů a financujících položek státního rozpočtu, státních finančních aktiv, účtů pro řízení státního dluhu, rezervních fondů organizačních složek státu aj. Ministerstvo financí stanoví rozpočtovou skladbu za pomoci vyhlášky.

Státní rozpočet §5

Státní rozpočet je soubor finančních vztahů, které mají za úkol obstarávat financování určitých funkcí státu v rozpočtovém roce. Obsahem rozpočtu jsou příjmy, které se očekávají a zároveň zahrnutý výdaje státního rozpočtu v rozpočtovém roce.

Součástí státního rozpočtu jsou finanční dokumenty jenž obsahují zákon o státním rozpočtu, rozpis ukazatelů státního rozpočtu, ale také podrobně vypracované rozpočty organizačních složek státu včetně změn těchto konkrétních dokumentů. Příjmy a výdaje jsou tříděny do kapitol státního rozpočtu a obsahem státního rozpočtu jsou i dotační vztahy, které se týkají rozpočtů územních samospráv a státních fondů. Zákon o státním rozpočtu stanovuje důležité ukazatele příslušného roku, mezi které patří: souhrnné ukazatelé, specifické ukazatelé příjmů a výdajů a v neposlední řadě průřezové ukazatelé.

Lajtkepová (2021, str. 55) uvádí mezi daňové příjmy následující položky:

- výnosy vzniklé výběrem daní
- pojistné vybrané na správu sociálního zabezpečení a příspěvky určeny na státní politiku zaměstnanosti, součástí jsou i penále
- výnosy z podílu na clech. Podíly jsou ponechány státům, který jsou členem Evropské unie
- veškeré příjmy z činnosti organizačních složek státu a vybrané odvody od příspěvkových organizací
- odvod přebytečného zisku ČNB
- udělené sankce za případné porušení rozpočtové kázně
- správní poplatky a poplatky udělené soudem
- úhrady, kterou jsou spojovány s realizací státních záruk
- příjmy vyplývající z prodeje nebo pronájmu majetku ČR, se kterým nakládá a hospodaří organizační složky státu a příjmy plynoucí z prodeje nemovitého majetku spravující příspěvkové organizace
- výnosy z majetkových účastí České republiky
- výnosy z cenných papírů, kdy na jejich nákup byly použity finanční prostředky ze státního rozpočtu.
- další

Soustava veřejných příjmů v České republice

Podle Kukulové a Moravce (2021, str 13-14) veřejné příjmy jsou vybírány k pokrytí veřejných výdajů. Mezi příjmy a výdaji jsou vztahy tvorby veřejných rozpočtů, a zároveň mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě české republiky.

Návratné příjmy jsou závazky státu, krajů a obcí vyplývající ze skutečnosti financování rozpočtových schodků pomocí finančních půjček, které mohou obsahovat emise státních a komunálních dluhopisů. Nenávratné příjmy jsou tvořeny z pravidla běžnými příjmy. Mezi takové příjmy jsou řazeny vybrané daně, které tvoří nejdůležitější a největší část veřejných příjmů.

Daňové příjmy nejsou tvořeny pouzedaněmi, ale řadí se mezi ně i příjmy z pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, místní, právní poplatky a cla. Aby se naplnily veřejné příjmy, používá k tomu národní ekonomika vždy několik daní, které jsou provázány různými vazbami mezi sebou. Jedná se o daňový systém nebo také o soustavu daní daného státu, která se na daném území země vybírá.

3.2 Daňová terminologie

Podle Kukulové a Moravce (2023, str 3-4) pojem daň se váže k definici, kdy se jedná o povinný odvod, který je stanoven zákonem do veřejného rozpočtu, týkající se autority, která má práva stanovovat daně.

Vlastnosti daní

Dle Vančurové (2008, str. 319) daň je charakterizována za pomoci základních 3 vlastností:

- **Nedobrovolnosti:** Zákon udává, že poplatník je povinen platit zákonem danou částku. V případě neplnění může stát stanovenou částku vymáhat.
- **Nenávratnost:** Nelze požadovat o vrácení zaplacené daně od státu. Okamžikem kdy se daň zaplatí daňovým subjektem, nevzniká nárok na vrácení částky.
- **Neekvivalentnost:** Daňový subjekt se podílí na celkových daňových příjmech, které ale nejsou shodné se spotřebou veřejných finančních statků nebo plněním veřejných výdajových rozpočtů.

Funkce daní

Dle Vančurové (2008, str. 319) mezi základní funkce daní se řadí:

- **Fiskální:** funkce patří na první příčku z důvodu její důležitosti. Fiskální funkce je schopnost kdy daňové příjmy naplňují veřejný rozpočet státu.
- **Alokační:** korigování efektivnosti tržních mechanismů na specifických trzích. Korigování je prováděno za pomoci daně a její výběr je důležitý pro vkládání finančních prostředků tam, kde se kvůli tržní alokaci nevložilo dostatek.
- **(Re)distribuční:** jedná se o funkci přemísťování určité části důchodů od bohatší vrstvy obyvatelstva k chudším. Vyrovnává se rozdíl mezi jednotlivci, za pomoci výběru větší částky od bohatších může stát tyto prostředky prostřednictvím transferů využít ke zvýšení příjmů chudších lidí.
- **Stimulační:** Pomoc usměrňovat chování určitých lidí od nežádoucího jednání při úpravách daňové povinnosti, kterou se snaží z pravidla daňový poplatník snížit na minimum. Usměrnování je za pomoci stabilizační funkce, která se snaží přimět k vhodnému chování nebo odradit od opaku. Příkladem může být poskytnuta daňová úleva lidem, kteří zaměstnali osobu trpící zdravotním postižením.
- **Stabilizační:** pomoc při výkyvech cyklického charakteru v ekonomice.

Požadavky na daňový systém

Podle Kukulové a Moravce (2023, str 5-6) dokonaly daňový systém a jednotlivé daně se řídí základními požadavky

- Perfektnost a průhlednost: Právní perfektnost je definována jako právní opora v zákonech, kde jsou přesně definovaný předměty daních, díky nimž je snížena možnost k daňovým únikům. V politické průhlednosti se jedná o jednotlivých formulacích v právních úpravách, aby neupřednostňovaly výhody některých daňových subjektům.
- Daňová jistota: Daňové předpisy by měly být pro veřejnost dostupné. Stanovují veřejně známé a jednoznačné způsoby při stanovování výše daně, v jaký okamžik se musí daně zaplatit a kterému správci daně finanční částku odvést. Každý občan má právo znát své povinnosti a práva, která uplatňuje při správě daní.
- Daňová výtěžnost/výnosnost: Výše daně je stanovena státem tak aby pokryla hospodaření státu. Z důvodu výskytu veřejných dluhů v posledních letech, stát zohledňuje výši daní tak aby zajistila dostačující objem finančních prostředků na splácení. Některé země se uchýlily k zavedení nových daní jako jsou daně na výrobky obsahující větší podíl cukru nebo cholesterolu.
- Spravedlnost: spravedlnost by měla obstarat rovnoměrnost při redistribuci důchodů. Spravedlnost má 2 hlediska. Z prvního hlediska se jedná o spravedlnost platební schopnosti, kdy každý má povinnost platit takovou finanční částku, která koresponduje jeho možnostem. Druhé hledisko se zakládá na principu prospěchu z určeného podílu veřejně poskytované služby.
- Efektivnost: Výše daně by neměla být neúnosná pro daňového poplatníka. V případě neúměrné výše se daňový poplatník bude snažit vyhýbat zdaněnému zboží a služeb a cíleně vyhledá takové alternativy, které daň obsahovat nebudou. Tohle jednání nebude efektivní ani pro stát, pokud nezajistí a nevybere dostačující finanční objem ani pro poplatníka, kterému vznikají vynaložené náklady na vyhledávání nových alternativ ke stávajícím komoditám.

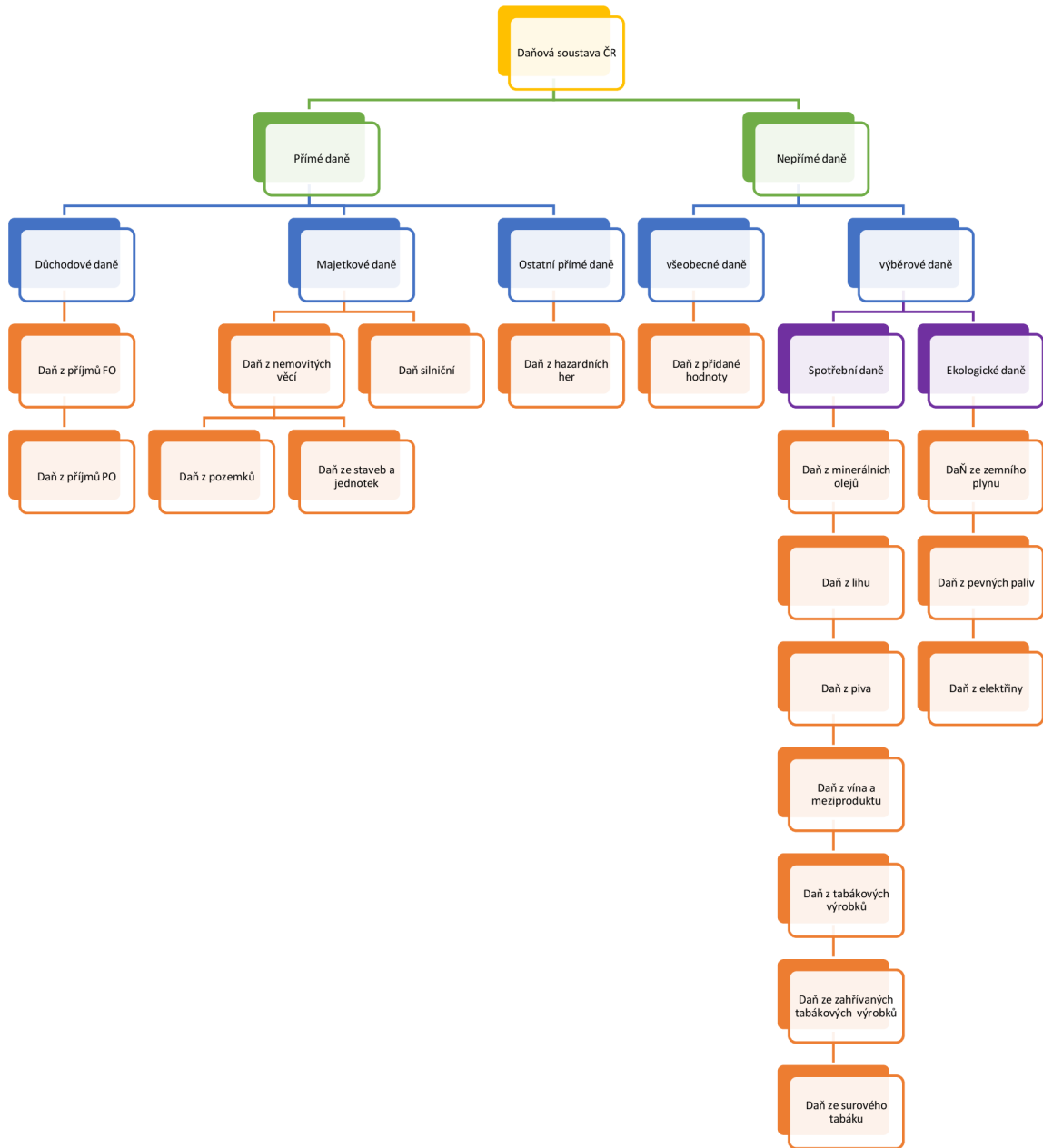
3.3 Daňová soustava

Dle Pekové (2011) daňová soustava je systém řídicí se mnoha zákony, jejichž cílem je zaopatření příjmů státního rozpočtu ve formě daní. V případě požadování jistého plnění nebo služeb poskytovaných státem osoby fyzické a právnické je nutnost platit státu daně. Státem získané finanční prostředky ve formě daní se využívají k zajištění potřeb státní správy a veřejného sektoru.

3.3.1 Schéma daňové soustavy ČR

Daňová soustava je založena na dvou typech daní (obrázek č.1). Jedná se o daně přímé a nepřímé. Zatímco přímé daně přímo zatěžují příjmy nebo majetek fyzických osob či právnických osob a těm vzniká daňová povinnost. Nepřímé daně jsou součástí zdanění spotřeby nebo transakcí a daňová povinnost vzniká jiné osobě než té, která je předmětem zdanění.

Obrázek č.1: Schéma daňové soustavy

Zdroj: vlastní zpracování dle Markové

3.4 Přímé daně

Dle Kubátové (2010, str. 20-21) hlavní charakteristikou přímých daní je že postihuje majetek či důchod poplatníka. Nelze daňovou povinnost přenést na jiného jedince či subjekt. Poplatník je zároveň i plátcem těchto daní. Přímé daně se rozdělují na:

- důchodové daně
- majetkové daně

Důchodové daně jinak známe jako daně z příjmů mají úkol zdanit základ daně v podobě důchodu nebo příjmu poplatníka. Daně z příjmů se dělí na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob.

Majetkové daně podle samotného názvu mají předmět daně zdanění majetku a poplatníkem se stává osoba, která majetek má v nájmu nebo v osobním vlastnictví. Majetkové daně obsahují daň z nemovitých věcí a silniční daň.

3.4.1 Daň z příjmů fyzických osob (DzP FO)

Daně z příjmů přímo zatěžují důchod fyzických osob.

Podle zákona 586/1992 Sb., o dani z příjmů je poplatníkem daně fyzická osoba, která je na území české republiky daňovým rezidentem nebo také nedaňovým rezidentem. Daňový rezident je osoba s trvalým bydlištěm v české republice nebo se zde obvykle zdržuje. Daňová povinnost se týká příjmů, které vznikly na území státu ale i v zahraničí.

předmět daně § 6 - § 10

Předmět daně z příjmů je vymezen § 6 - § 10 zákona o daních z příjmů.

U zaměstnanců se jedná o příjmy plynoucí z pracovní poměru či dohod konaných mimo pracovní poměr (dohoda o pracování činnosti – DPČ, dohoda o provedení práce – DPP). Daň z příjmu odvádějí i osoby samostatně výdělečně činné, které zdaňují příjmy ze samostatné činnosti. Samostatnou kapitolu tvoří příjmy z kapitálového majetku. Fyzické osoby musí v tomto případě platit daň podílech na zisku, úrocích či výhrách. Pokud FO pronajímá nemovité věci, bytové jednotky či movité věci, tak se na ni vztahuje ustanovení §9 o příjmech z nájmu. Fyzické osoby musí zdanit i ostatní typy příjmu, kam patří jednorázové či dočasné příjmy. Daňová povinnost se váže nejen na peněžní příjmy, ale i nepeněžní prostředky či příjmy získané směnou.

předmětem daně z příjmů fyzických osob nejsou

Jedná se o takové příjmy, kdy daňový poplatník získá příjem. Například při nabytí akcií nebo podílových listů, úvěru či zápůjčky. Pokud jsou příjmy z rozšíření nebo vypořádání společného jmění manželů, opět příjmy nejsou předmětem daně. Těchto příkladů je spousta a jsou přesně definovány v zákoně.

Osvobození od daně - §4

Osvobození od daně se týká příjmů z prodeje domu rodinného typu a jeho pozemku, nebo jednotky u které není součástí nebytový prostor jiný než garáž, sklep či komora a jeho pozemku, za předpokladu že trvalý pobyt byl před prodejem delší jak 2 roky.

Příjmy vzniklé při prodeji nemovitých věcí ale i z vypořádání spoluvlastnictví k nemovité věci s podmínkou doby, která se pohybuje mezi nabytím vlastnického práva k těmto nemovitým věcem a jejich samotných prodejem nebo i vypořádání v případě spoluvlastnictví, doba v těchto případech je dána na 10 let.

Příjmy vzniklé prodejem hmotné movité věci ale i náhrady od pojišťoven, bez ohledu, jestli se jedná o majetkovou nebo nemajetkovou újmu. Mezi mnoha další příjmy patří i vyplacené stipendium ze státního rozpočtu aj.

Základ daně a daňová ztráta § 5

Základem daně je rozdíl mezi příjmy, které náleží poplatníkovi a výdaji , které je možné prokázat že byly vynaloženy na udržení, zajištění a dosažení příjmů ve zdaňovacím období.

Pokud dosáhl poplatník ve zdaňovacím období více druhů příjmů podle §6-10, dílčí základy daní se sčítají dohromady. V případě kontroly daňové evidence nebo účetnictví, kde se evidují příjmy a výdaje nastane že rozdíl je záporný u §7 a §9, jedná se o daňovou ztrátu, která se odečte od kladných dílčích základů daní.

3.4.2 Daň z příjmů právnických osob (DzP PO)

Poplatníci daně §17

Poplatníkem daně z příjmů právnických osob je právnická osoba, organizační složka státu i podílový fond. Stejně jako v případě fyzických osob jsou poplatníci daňový rezidenti České republiky zároveň i daňový nerezidenti.

Daňovým rezidentem se rozumí poplatník se sídlem nebo místem svého vedení na území České republiky. Pokud je právnická osoba daňovým nerezidentem, jeho daňová povinnost se vztahuje na příjmy ze zdrojů na území České republiky.

předmět daně §18

Předmětem daně jsou příjmy právnických osob, které vznikly jejich činností i hospodařením s jejich majetkem společností.

Předmětem daně nejsou

Mezi skupinu příjmů, které nejsou považovány za předmět daně právnických osob se řadí příjmy vzniklé nabytím akcií nebo příjmy vzniklé činností Správy úložišť radioaktivního odpadu, zároveň příjmy zdravotních pojišťoven jako jsou penále uvalené plátcí pojistné částky nebo pojistné na veřejném zdravotním pojištění aj.

Osvobozeno od daně §19

Dle zákona jsou osvobozeny členské příspěvky podle stanov, statutu, zakladatelských listin i zřizovacích listin. Výnosy získané z kostelních sbírek a příjmy plynoucí za církevní úkony. Příjmy z nájmu bytu v družstevním vlastnictví aj.

Základ daně §20 b

Součástí základu daně jsou veškeré příjmy z podílů na zisku, vypořádací podíly i podíly na likvidačních zůstatcích. Pokud se jedná o veřejnou obchodní společnost nebo komanditní společnost je součástí základu daně i určitá část příjmů veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti.

Výše části příjmu se liší podle typu společnosti. U veřejné obchodní společnosti se část příjmů určuje stejným poměrem jako u rozdělování zisku, který je zakotven ve společenské smlouvě. V případě komplementářů v komanditní společnosti je stejný poměr jako u rozdělování zisku nebo ztráty, který se řídí zvláštními právními předpisy.

Zdaňovací období § 21a

V případě právnických osob existují 4 typy zdaňovacího období. Mezi ně patří kalendářní rok, hospodářský rok, účetní období trvající déle jak 12 po sobě jdoucích měsíců, období, které začíná rozhodného dne fúze nebo také pokud se rozděluje obchodní společnost či převedení majetku na společníka do posledního dne kalendářního roku, popřípadě hospodářského roku, kdy se přepis majetku nabyli účinnosti.

3.4.3 Daň z nemovitých věcí

Podle zákona o dani z nemovitých věcí je daň rozdělena na 2 typy. první typ se zaměřuje na daň z pozemku a druhým typem je daň se staveb a jednotek.

Předmět daně z pozemků §2

Jsou to takové pozemky, které jsou zapsány v katastru nemovitostí a jsou na území České republiky

Předmětem daně z pozemků nejsou

Jedná se o pozemky, které jsou určeny pro obranu. Lesy se zvláštním určením a ochranné lesy. Pozemky, na kterých se nachází zdanitelná stavba o velikosti plochy těchto staveb. Vodní plochy, které nejsou určeny pro průmyslový intenzivní chov ryb.

Poplatníci daně §3

Daňová povinnost náleží vlastníkovi pozemku. Při vlastnictví České republiky je poplatníkem organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní fond, státní podnik ale i jiné státní organizace, kterým náleží právo na hospodaření s majetkem vlastníci stát. Při výpůjčce, která byla dle zákona upravujících vztazích při užívání majetku České republiky je poplatníkem právnická osoba vlastníci právo k užívání.

Osvobozeno od daně §4

Osvobozeny od daně jsou pozemky vlastníci Českou republikou. Pozemky, které vlastní obce a jsou součástí jejich katastrálního území. Pozemky, který jsou součástí funkčního celku se zdanitelnou stavbou památkového objektu s prohlášením že se jedná o kulturní památku a je zpřístupněna veřejnosti. Pozemky sloužící diplomatickým zástupcům aj.

Základ daně §5

"Základem daně u pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů je cena pozemku zjištěná násobením skutečné výměry pozemku v m² průměrnou cenou pozemku stanovenou na 1 m² ve vyhlášce vydané na základě zmocnění v §17 tohoto zákona.

Základem daně u pozemků hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb je cena pozemku zjištěná podle platných cenových předpisu k 1. ledna zdaňovacího období nebo součin skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. Základem daně u ostatních pozemků je skutečná výměra pozemku v m² zjištěná k 1. lednu zdaňovacího období."

Sazba daně §6

Sazby daně jsou odlišné od typu pozemků. V případě orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad a ovocných sadů je sazba ve výši 0,75%. U trvalých travních porostů, hospodářských lesů a rybníků, který je určen na průmyslový intenzivní chov ryb je sazba ve výši 0,25%. Ostatní pozemky mají sazbu daně za každý 1 m².

Pozemky určeny na zemědělskou prvovýrobu, vodní i lesní hospodářství je ve výši 1 Kč. Průmyslové pozemky, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská výroba a ostatní typy podnikání mají hodnotu vyšší a jsou v hodnotě 5 Kč. Pozemky určené ke stavění mají 2Kč. Ostatní plochy a zastavěné plochy a nádvoří jsou v hodnotě 0,2 Kč. Stavební pozemky se poté násobí za pomoci koeficientu, který se odvíjí od počtu obyvatel v obci

Daň se staveb a jednotek

Předmět daně §7

Stavba a jednotka musí být na území České republiky, aby byla předmětem daně musí být dokončená nebo užívána. Jedná se o budovy dle katastrálního zákona a inženýrské budovy obsažené v příloze stejného zákona. Předmětem daně nejsou zdanitelné stavby, ve kterých jsou současně zdanitelné jednotky.

Poplatníci daně §8

Poplatníkem v obou případech je vlastník zdanitelné stavby nebo jednotky. V případě zdanitelné stavby nebo jednotky, kdy je vlastníkem Česká republika je poplatník stejný jako u daně ze staveb.

Osvobození od daně §9

Osvobození od daně se týká zdanitelných staveb a jednotek, které náleží k vlastnictví České republiky. Stavby a jednotky vlastníci obce, které jsou současně na území jejich katastrálního celku. Stavby a jednotky určené k činnostem diplomatických zástupců. Stavby s prohlášením za kulturní památku a jsou zároveň veřejně zpřístupněny v památkovém objektu.

Základ daně §10

Základ daně u zdanitelných staveb je výměra zastavěné plochy v m² k 1. lednu zdaňovacího období. Zastavěná plocha je definována stavebním zákonem. Základem daně u zdanitelných jednotek je upravená podlahová plocha k 1. lednu zdaňovacího období. Podlahová plocha se musí vynásobit koeficientem.

3.4.4 Silniční daň

Podle zákona 16/1993 Sb., o dani silniční pro daňové účely je předmětem daně zdanitelné vozidlo a jejich přípojná vozidla. Musí mít registraci v registru silničních vozidel a je využíváno fyzickou osobou a právnickou osobou k podnikání. Jestliže je v registru silničních vozidel České republiky nákladní automobil je předmětem daně vždy pokud jeho hmotnost je vyšší jak 3,5t.

Dle zákona 16/1993 Sb., za poplatníka je považován provozovatel zdanitelného vozidla podle technického průkazu vozidla. Poplatníkem je i zaměstnavatel u kterého zaměstnanci musí využívat firemní automobil k podnikatelským účelům a má povinnost vyplácet cestovní náhrady. Základ daně se stanovuje na základě zdvihového objemu motoru nebo podle maximální hmotnosti vozidla a počtu náprav. Sazby se zjišťují za každé auto zvlášť na základě dat, která jsou zapsána v technickém průkazu vozidla.

3.5 Nepřímé daně

Podle Pekové (2011) nepřímé daně dělíme na daně univerzální¹ a selektivní². Zatímco univerzální daň je zacílena na všechny výrobky a služby, daň selektivní se odvádí pouze z vybraných produktů či služeb. V České republice máme oba tyto typy. Univerzální nepřímou daní je daň z přidané hodnoty. Mezi selektivní daně patří daně spotřební případně takzvané daně ekologické. Cílem selektivních nepřímých daní je postihnout spotřebu negativních externalit.

3.5.1 Daň z přidané hodnoty

Dle Zídkové (2023, str 14) daň z přidané hodnoty se též může nazývat všeobecná daň ze spotřeby díky uvalením na dodané zboží a služby. Má odlišnosti od selektivních daní, která se týká určitých produktů, zejména na ty, které mají negativní dopad na lidský organismus nebo životní prostředí.

Předmětem DPH jsou úplatná dodání veškerého zboží nebo poskytnutých služeb na území státu, který je členem Evropské unie každým jedincem s povinností k dani v rámci svojí podnikatelské činnosti. Tudíž DPH je odváděna z téměř každé transakce v rámci ekonomiky země. Obecně platí, že z veškerých běžných prodejích uskutečněných buď společnostmi nebo podnikatelem jsou automaticky zatíženy daní, bez ohledu, pokud jejich zákazníci jsou následně dalšími podnikateli nebo už konečnými spotřebiteli.

¹Univerzální daň se vztahuje na všechny druhy služeb a zboží nebo příjmů

²Selektivní daň se uplatňuje jen na vybrané druhy zboží či služeb

Dle Zídkové (2023, str 14) v České republice částečná správa a důkladnější konstrukční prvky DPH jsou popsány v právním předpisu a to zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Základ daně se definuje v peněžních jednotkách obvykle se jedná o cenu zboží nebo služby. V případech bezúplatného plnění, základ daně je stanoven jako obvyklá tržní cena srovnatelného plnění a sazby daně jsou stanoveny v procentních jednotkách.

V ČR do konce roku 2023 byly 3 sazby DPH. První základní sazba byla ve výši 21%. První snížená sazba dosahovala 15%. Druhá snížená sazba se pohybovala na 10%

Podle Kuneše a Vondráka (2019, s. 278-279) základní pojmy usměrňuje daňový řád. Mezi hlavní pojmy patří **daňový subjekt**, tím se myslí fyzická osoba (OSVČ) nebo právnická osoba (obchodní společnosti, spolky, družstva). Další pojem je správce daně, jedná se o správní orgán, která má za úkol správu samotné daně. Na základě místa trvalého bydliště u FO nebo sídla společnosti u PO je přiřazen ke každému subjektu příslušný orgán z pravidla se jedná o finanční úřad.

Režim přenesené daňové povinnosti

Kuneš a Vondrák (2019, s. 268-271) říkají, že principem je mechanismus, kdy se daňová povinnost na výstupu kde je nutné daň přiznat a zaplatit přeneše na příjemce zdanitelného plnění s místem plnění v tuzemsku (ČR). Pro účely daně z přidané hodnoty je nutné v evidenci přiznat vyšší daň příjemcem zdanitelného plnění. Za správnost při výpočtu daně je zodpovědný příjemce.

Pokud se jedná o přenesenou daňovou povinnost musí být obsahem daňový doklad. Mimo běžných náležitostí doklad obsahuje frázi „daň odvede zákazník“. Není povinností, aby součástí dokladu byla sazba a samotné vyčíslení daně. Na dokladu se objevuje datum „datum uskutečnění zdanitelného plnění“ jedná se o datum, který upravuje obecná pravidla §21 ZDPH. Na odpočet daně má možnost příjemce nárok až v momentě, kdy vzniká povinnost daň z přidané hodnoty přiznat.

Daň na výstupu

Podle Drábové (2010, s. 407) pokud se prodává zboží nebo služby, vzniká daňová povinnost k odvodu daně, protože prodávající daň na výstupu dostane od svého kupce.

Daň na vstupu

Jedná se o takzvaný odpočet daně, ten nastává, když jsou přijatá zdanitelná plnění použítá po své ekonomické činnosti. Pouze tehdy může plátce daně nárokovat odpočet.

Předmět daně §2

Předmětem daně z přidané hodnoty se rozumí dodání zboží a poskytnutí služeb za úhradu (úplatu) osobou, která má povinnost k dani, jedná jako taková a místo plnění se nachází v tuzemsku. Předmětem daně je i pořízení zboží z jiného členského státu za úplatu kdy místem plnění je v tuzemsku osobou, která nese povinnost k dani a která jedná jako taková, nebo právnickou osobou které nenáleží daňová povinnost.

Dále i pořízení nového dopravního vozidla z jiného členského státu za úplatu od osoby, která nenese daňovou povinnost. Též dovoz zboží s místem zdanitelného plnění v tuzemsku. Zdanitelné plnění je takové plnění, kdy je předmětem daně a není osvobozeno od daně.

Daňové subjekty §5

Za osobu, která nese povinnost k dani je ta, která samostatně uskutečňuje ekonomickou činnost nebo skupina. Za osobu s povinností k dani je i právnická osoba, která byla založena bez úmyslu k podnikání, ale sama vykonává ekonomickou činnost.

Skupinou je termín kdy se jedná o skupinu spojených osob se sídlem v tuzemsku nebo s jejich provozovnou v tuzemsku.

Skupina má registraci k dani jako plátci podle §95a. V případě, kdy osoby, které jsou součástí skupiny mají sídlo nebo provozovnu v zahraničí, nikoliv v tuzemsku nejsou považovány součástí skupiny. Každá osoba má možnost být členem pouze v jedné skupině.

Plátci §6

Za plátce se stane osoba, která nese daňovou povinnost, pokud je její sídlo v tuzemsku a obrat přesáhne 2000000 Kč za 12 po sobě bezprostředně jdoucích kalendářních měsíců. Plátcem se nestává osoba, která uskutečňuje pouze zdanitelná plnění osvobozena od daně, kdy není nárok na odpočet daně.

Plátcem se může osoba stát i z vlastního přesvědčení tudíž dobrovolně. V případě identifikované osoby se jedná o osobu, která je povinna k dani ale není plátcem nebo právnická osoba, která nemá daňovou povinnost. Jsou to osoby, které pořizují zboží z jiného členského státu, která je předmětem daně s výjimkou zboží, které se pořídilo prostřední osobou v rámci EU formou třístranného obchodu.

Základ daně §36

Pro základ daně se rozumí vše, co jako úplatu obdržel plátce nebo má ještě obdržet plátce za uskutečněné zdanitelné plnění. Základem daně je částka ponížená o daň, pokud se úplata přijala před uskutečněním zdanitelného plnění. Součástí základu jsou poplatky, jiné daně nebo jiné peněžní plnění.

Pokud nastanou vedlejší pořizovací náklady, jsou též součástí základu daně. Mezi takové náklady se řadí balení, přeprava, pojištění nebo provize aj.

Sazba daně §47

Česká republika uplatňuje 3 sazby daně z přidané hodnoty. Základní sazba je ve výši 21 %, první snížená sazba je ve výši 15 %, druhá snížená sazba dosahuje výše 10 %. Ke správnému definování výše sazby jsou k dispozici přílohy č. 2a-3a zákona o DPH.

Jestliže se nedaří vyhledat zboží nebo službu ve zmíněných přílohách používá se základní sazba 21 %. Postup výpočtu daně je odlišný v případě kdy se počítá s částkou bez daně i kdy s cenou včetně daně.

Osvobození od daně §51

Plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně

Jedná se o plnění jako jsou například základní poštovní služby a dodání poštovních známek, rozhlasové a televizní vysílání, finanční činnosti, penzijní činnosti, pojišťovací činnosti, dodání nemovité věci, nájem nemovité věci, výchova a vzdělávání, zdravotní služby a dodání zdravotního zboží, sociální pomoc, provozování hazardních her.

Plnění osvobozena od daně s nárokem na odpočet daně §63

Zahrnují se především tyto plnění: dodání zboží do jiného členského státu, pořízení zboží z jiného členského státu, vývoz zboží, poskytnutí služby do třetí země, osvobození ve zvláštních případech, předprava a služby přímo vázané na dovoz a vývoz zboží, přeprava osob, dovoz zboží aj.

Zdaňovací období §99- 99a

Z pravidla se považuje kalendářní měsíc. V případě, kdy obrat nepřesáhne za předcházející kalendářní rok 10 000 000 Kč nebo se jedná například o nespolehlivého plátce nebo skupinu může se změnit zdaňovací období na kalendářní čtvrtletí.

3.5.2 Spotřební daně

Dle zákona se mezi výrobky spotřebních daní rozumí

- Minerální oleje
- Líh
- Pivo
- Víno a meziprodukty
- Tabákové výrobky, které spadají do předmětu daně z tabákových výrobků

Spotřební daně zahrnují tyto daně

- Daň z minerálních olejů
- Daň z lihu
- Daň z piva
- Daň z vína a meziproduktů
- Daň z tabákových výrobků
- Daň ze zahříváných tabákových výrobků
- Daň ze surového tabáku

Předmět daně §7, §45, §67, §81, §93, §101, §130a, §131b

Předmětem spotřební daně jsou výše vyjmenované výrobky. Musí být vyrobené nebo dovezené na daňové území Evropské unie.

Minerální oleje jsou pohonné hmoty (nafta, benzin, LPG) dále jsou zde ostatní oleje a jejich směsi, které se využívají k provozu motorů nebo vyrábí teplo. Těžké topné oleje a odpadní oleje aj. Podrobnější popis a sazby daně jsou uvedeny v tabulce č. 1

Tabulka č. 1: Sazby daně z minerálních olejů

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně
2710	Motorové benziny, ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle § 45 odst. 1 písm. a) s obsahem olova do 0,013 g/l včetně	12 840 Kč/1000 l
	Motorové benziny, ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle § 45 odst. 1 písm. a) s obsahem olova nad 0,013 g/l včetně	13 710 Kč/ 1000 l
	Střední oleje a těžké plynové oleje podle § 45 odst. 1 písm. b)	9 950 Kč/1000 l
	Těžké topné oleje podle §45 odst. 1 písm. c)	472 Kč/ t
	Odpadní oleje podle §45 odst. 1 písm. d)	660 Kč/1000 l
2711	Zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. e)	3 933 Kč/ t
	Zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. f)	0 Kč/ t
	Zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. g)	1 290 Kč/ t

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona 353/2003 Sb., o spotřebních daní

Předmětem daně z lihu je líh (etanol) a neoddělený líh, který vzniká procesem kvašení. Je součástí jakéhokoliv výrobku s obsahem této látky. Pravidlem je, aby obsah lihu v produktech byl více než 1,2 % objemových etanolu. Výrobky obsahující víc než 22 % objemových etanolů jako jsou vína z čerstvých hroznů, vinné mošty, Vermuty a ostatní vína obsahující čerstvé hrozny jsou též předmětem daně z lihu. Podrobnější popis a sazby daně z lihu jsou popsány v tabulce č. 2

Tabulka č. 2: Sazby daně z lihu

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně
2207	Lih obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	32 250 Kč/hl etanolu
2208	Lih obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou ovocných destilátů z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu	32 250 Kč / hl etanolu
	Lih obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období pro zákona o lihu	16 200 Kč / hl etanolu
ostatní	Lih obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury	32 250 Kč/hl etanolu

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona 353/2003 Sb., o spotřebních daní

Daň z piva má za předmět výrobek s obsahem víc než 0,5% objemových alkoholů, jestliže se jedná o směsi a nealkoholická piva je tato hranice stejná a výše je též 0,5% objemových alkoholu. Množství koncentrace piva je v jednotkách hmotnostních procentech jako obsah extraktu původní mladiny v procentech. Obsah extraktu původní mladiny se stanovuje za pomoci Ballingova vzorce. Podrobný popis a sazby daně jsou uvedeny v tabulce č. 3

Tabulka č. 3: Sazby daně z piva

Kód nomenklatury	Sazba daně v Kč/hl za každé celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny					
	Základní sazba	Snížené sazby pro malé nezávislé pivovary				
		Velikostní skupina podle výroby v hl ročně				
		Do 10 000 včetně	Nad 10 000 do 50 000 včetně	Nad 50 000 do 100 000 včetně	Nad 100 000 do 150 000 včetně	Nad 150 000 do 200 000 včetně
2203, 2206	32,00 Kč	16,00 Kč	19,20 Kč	22,40 Kč	25,60 Kč	28,80 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona 353/2003 Sb., o spotřebních daních

Za předmět daně z vína a meziproduktů jsou produkty kde je pravidlo že obsah má být víc než 1,2 % objemových alkohol. Nejvyšší hranice je 22 % objemových alkoholu. Šumivá vína musí mít lahev s hříbovitou zátku určenou pro šumivá vína.

Zátka je uchycena na lahev za pomoci speciálního zařízení nebo pokud je lahev zavřená a tekutina dosahuje teploty 20 °C musí mít přetlak v lahvi 3 bary a více. To se odvozuje na základně přítomného oxidu uhličitého v rozpustném stavu. Sazby daně a konkrétní rozdělení je uvedeno v tabulce č. 4

Tabulka č. 4: Sazby daně z vína a meziproduktů

Text	Sazba daně
Šumivá vína podle § 93 odst. 2	2 340 Kč/hl
Tichá vína podle § 93 odst. 3	0 Kč / hl
Meziprodukty podle § 93 odst. 5	2 340 Kč / hl

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona 353/2003 Sb., o spotřebních daní

Předmět daně z tabákových výrobků jsou výrobky z tabáku jako jsou cigarety, doutníky, cigarillos a tabák na koření. Bližší popis je zakotven v zákoně a znázorňuje to tabulka č. 5.

Tabulka č. 5: Sazby daně z tabákových výrobků

Text	Sazba daně		
	Procentní část	Pevná část	Minimální
Cigarety	30%	1,97 Kč/kus	Celkem nejméně však 3,52 Kč/kus
Doutníky, cigarillos		2,29 Kč/ kus	
Tabák ke kouření		3 000 Kč/ Kg	

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona 353/2003 Sb., o spotřebních daní

Při dani ze zahřívacího tabáku je bráno jako předmět daně tabák, který je součástí tabákového výrobku. Zákon stanovuje sazbu daně ve výši 3 Kč/g. Syrový tabák je předmětem daně ze syrového tabáku jeho podoba může být přírodní, uměle sušený nebo nesusený. Sazba daně u syrového tabáku je stejná jako u tabáku, který je určen ke kouření dle tabulky č. 4.

Plátce daně §4

Plátcem spotřební daně je fyzická osoba i právnická osoba. Jsou provozovateli daňového skladu, oprávněným příjemcem či odesílatelem nebo výrobcem. Jimž nastala daňová povinnost k přiznání a zaplacení dani se spojitostí zavedením vybraných výrobků do volného daňového oběhu

Osvobození od daně §49, §71, § 86, §97, §105

Osvobozeny jsou výrobky, které jsou dovezeny při příležitostném dovozu v osobních zavazadlech cestujících nebo členy posádky v rámci EU tak i dovezení ze třetích zemí. Jsou zde ale podmínky, které se musí dodržet a to množství, důvod nabytí, druh dopravy a druh dokladu. Výrobky, které se koupily bez daně v případě, že se stát ocitl v ohrožení a válečném stavu, pokud vláda státu tak nařídí aj.

Pokud se jedná o minerální oleje, jsou osvobozeny zkapalněné bioplyny, které se využívají k pohonu motoru, technický benzin na výrobu chemických látek a motorová nafta jako pohon pro vodní dopravu v České republice a další.

V případě používání lihu k výrobě potravin a léčiv a denaturace, je tento výrobek osvobozen.

Pivo je osvobozeno, jestliže se používá k výrobě potravin, octa a léčiv. Pokud pivo je vyráběno fyzickou osobou pro osobní spotřebu, která nepřekročí 200 litrů za kalendářní rok a neprodává svůj produkt je též osvobozeno od daně taktéž piva vyráběna pro výzkum a výrobní zkoušky. Víno je osvobozeno při použití na výrobku potravin, octa a léčiv.

Tabákové výrobky jsou osvobozeny pouze tehdy, kdy se testují v akreditovaných laboratořích, aby se zjistila jejich kvalita.

Základ daně §47, §69, §84, §95, § 102, §130b, §131d

Základy daní se u každého výrobku liší. Každý výrobek má specifický základ daně. V případě cigaret je specifický základ daně a současně hodnotový základ (cena krabičky cigaret). Surová tabák má hmotnostní jednotku v Kg. V případě tabáku v zahřívacích výrobcích je pro základ daně brán množství tabáku, který je součástí ve všech kusech kapslí obsahujících v jednotkovém balení.

Sazba daně §48, §70, §85, §96, §104, §130c, §131e

Sazba je součin základu daně a sazby, která je určena pro každý příslušný vybraný výrobek. Může se stanovit v korunách nebo relativně v %. Zákon přikazuje pevnou sazbu u vybraných výrobků k objemu nebo hmotnosti výrobku. Tiché vino má v České republice nulovou sazbu. V případě cigaret se zde objevuje znovu kombinovaná sazba (pevná a relativní). Zároveň je zákonem stanovena minimální sazba daně.

Zdaňovací období §17

Zákon stanovuje délku zdaňovacího období na kalendářní měsíc, s výjimkou dovozu vybraných výrobků

3.5.3 Ekologická daň

Dle Juřika a Braathen (2021, str. 11) založení ekologických daní má důvod snížení škodlivých látek v ovzduší, které negativně působí na lidský organismus. Důsledky znečištění ovzduší jsou zdokumentovány v mnoha publikacích o škodách vzniklé jemnými částicemi ozonu a oxidu dusičného. Světová zdravotnická organizace uvádí, že znečištění ovzduší představuje největší environmentální riziko zdraví. Odhaduje se, že znečištění ovzduší má podstatný přímý dopad na produktivitu. Zvýšení znečištění ovzduší způsobuje podstatné snížení ekonomické aktivity. Česká republika má průmyslovou ekonomiku její přidaná hodnota výroby a energetiky tvoří přibližně 32 % a řadí se na 3. místo mezi zeměmi OECD. Znečištění ovzduší je proto hlavním problémem v zemi.

Dle He a Zhang (2023) ve své studii uvádí, že zavedení ekologické daně sehrála výraznou roli u zpomalení počtu abnormálních teplotních dnů v dlouhodobém i krátkodobém horizontu. Ekologické daně snižují četnost teplotních anomálií a množství emisí na obyvatele. To způsobuje zpomalení procesu změny klimatu. Autoři se domnívají že by se mohlo jednat o globální opatření v boji proti změně klimatu.

Podle Vančurové (2010, s. 253) název ekologická daň se v odborných pramenech může objevovat pod jinými názvy (označením). Každý autor používá jiné pojmenování. Společnost má možnost se potkat s názvem ekologická daň nebo energetická daň či daň z energií.

Podle Svátkové (2009, s. 234) někteří autoři sepřiklánějí k názvu environmentální daně, který se používá v anglickém jazyce. Pro širokou veřejnost ale tento název zcela není znám a mnozí netuší o jaké dani se hovoří a čeho se týká. Při zaměření na název daň z energií se vracíme k účelu daně a z názvu nelze rozpoznat hlavní účel, proč byla zavedena ekologická daň.

Podle Kubátové (2018, str. 258) má daň za účel zvyšovat daňové výnosy, které jsou využívány na ekologické účely, Objevuje se úzký vztah mezi platbou daně a užitkem. Při hlubším pohledu nelze konstatovat, že daň je poplatek za veřejnou službu. Daňové zatížení (celkové státní výdaje) roste v případě kdy daňový výnos, není určen na snížení jiné daně ale k ekologickým účelům. V současné době se hovoří o tomhle jako o negativním jevu, pokud cílem ekologické daňové reformy není růst daní.

Stimulační daň

Principem je ovlivnění chování subjektů, tak kdy sami omezí produkci škodlivých látek a výrobků při jejich podnikatelské činnosti.

Doplňkové ekologické daně.

Doplňkové ekologické daně jsou obsaženy v daňové ekologické reformě, kdy mohou mít značný vliv na přispění k přesunutí daňového břemene z práce a kapitálu na ty statky, který zhoršují úroveň životního prostředí. Předmětem daně jsou výrobky a aktivity, kterým chybí blízký substitut.

Kubátová (2010, s. 257) v teorii o ekologických daní uvádí dva přístupy

Díky ekologické dani se do státního rozpočtu odvádí finanční prostředky. díky zavedení nebo zvýšení daně se předpokládá snížení znečištění životního prostředí. Přístup koresponduje s hlavním účelem zavedení této daně. Může se jednat i o daň, která nezvýšila pozitivní vliv na ochranu životního prostředí.

Skutečnost kdy při zavedení nebo zvýšení daně se ukazuje vliv na daňovou základnu. Obecně je míněno že se jedná o environmentálně škodlivou výrobu, spotřebu aj. Definice je zkonstruovaná na základě skutečnosti účinků daně. Environmentální daně nemusí být nutně zavedeny se smyslem na pozitivní vliv na životní prostředí. Ukázkou je vyšší sazba DPH u automobilů, v případě vlivu na snižování počtu aut nebo omezování provozu automobilů.

Podle Vančurové (2018, s. 14) ekologické daně vykonávají 3 funkce. Jedná se o fiskální, alokační a redistribuční funkci. Ekologické daně jsou příjmem do státního rozpočtu. V případě ekologické daně nemusí být splněna fiskální funkce. Jestli se jedná o produkt, který má nežádoucí vliv na životní prostředí, daň se snaží odstranit produkci a samotnou spotřebu produktu. Při hlubším zkoumání se daň sama navzájem pohltí a zlikviduje

Podle Kubátové (2018, str. 256) ekologickou daň lze rozdělit podle toho na jaký výrobek nebo službu je udělena. Jedná se o rozdělení daně podle předmětu.

Daň z motorových paliv

Tato daň z fiskálního hlediska je nejdůležitější. Motorová paliva jsou zároveň zdaněna daní z přidané hodnoty nebo jinými spotřebními daněmi. Specifické spotřební daně mají odlišné výše pro různé druhy výrobků a mají je zavedené každá vyspělá země.

Daň z energetických surovin

Daň je uvalena státem na odlišné paliva, než jsou motorové. Například zemní plyn, uhlí, elektrická energie, lehké a těžké topné oleje.

Daně z automobilů

Konkrétní daň zahrnuje 3 daně. První daň je všeobecná, která vzniká u prodeje nových motorových vozidel. Roční silniční daň a daně, které vznikají při použití nebo vlastnictví automobilu a zdanění firemních automobilů, pokud zaměstnanci je používají k osobním účelům.

Daň z emisí, poplatky za těžbu nerostných surovin, platby za využívání životního prostředí atd. Podíl významnosti vůči ostatním ekologickým daním je malý.

Předmět daně §4

Předmětem daně u daně ze zemního plynu a některých dalších plynů je plyn, kdy se jedná o produkt určen k používání, k prodeji nebo se používá jako pohon motorů a k jiným účelům. Dále je produkt využíván k použití, k prodeji nebo se používá pro vyrábění tepla.

Nebere se zde ohled na způsoby spotřebování tepla. Posledním bodem, kdy se jedná o předmět daně je u stacionárních motorů, strojů určených na stavbu, veřejných prací aj., které jsou určeny k prodeji, použití nebo používání.

Daň z pevných paliv má za předmět daně černé uhlí, brikety, bulety a ostatní podobná pevná paliva vyráběná z černého uhlí, hnědé uhlí, hnědouhelné brikety, koks a polokoks z černého. U elektřiny je předmět daně elektrická energie.

Plátce daně §3

U všech 3 typů ekologických daní je plátce dodavatel, který na území České republiky dodává výše vyjmenované produkty konečnému spotřebiteli.

Základ a sazba daně §6

U zemního plynu je pro základ daně bráno množství plynu v MWh spalného tepla. Od 1. ledna 2020 je sazba daně ve výši 264,80 Kč/MWh. Základ daně u pevných paliv je množství paliv v GJ spalného tepla v původním vzorku. Výše sazby daně je 8,50 Kč/GJ. Pro elektřinu je základem množství elektřiny v MWh se sazbou 28,30 Kč/MWh

Výpočet daně §7

Ve všech 3 případech k určení správné výše daňového plnění se vynásobí základ daně se sazbou.

Osvobození od daně §8

Osvobození od daně ze zemního plynu se týká například při výrobě tepla určena pro domácnosti a v domovních kotelnách. Další možnost je při výrobě elektřiny, využití jako pohonné palivo pro plavby po vodách na území České republiky s výjimkou plynu, který se využívá jako palivo u soukromých plavidel

U pevných paliv je osvobozeno, jestliže se pevná paliva využívají k výrobě elektřiny, nebo jako palivo pro lodní dopravu na daňovém území s výjimkou soukromých plavidel, k výrobě koksu. Dále je osvobozeno, jestliže se používají pevná paliva v mineralogických postupech nebo v chemických redukčních procesech ve vysokých pecích.

Elektřina je osvobozena od daně, jestliže se vyrábí a zároveň je spotřebovaná v dopravních prostředcích, je šetrně vyrobena v odběrných místech, kde je posléze i spotřebována a instalovaný výkon výrobní elektřiny nepřesáhne 30 kW jak určuje energetický zákon. Elektřina je osvobozena i v případech kdy je vyrobena ze zdaněných výrobků, které jsou předmětem jiných daní jako jsou daň z pevných paliv, daň ze zemního plynu, spotřební daně aj.

Zdaňovací období §24, §25

Ekologické daně mají za zdaňovací období kalendářní měsíc. Při vzniklé daňové povinnosti je nutnost přiznat a zaplatit daň do 25. dne po skončení zdaňovacího období.

4 Praktická část

4.1 Daňové příjmy státního rozpočtu 2003

Dle MFČR (2003c, str. 11) v roce 2003 příjmy České republiky byly ve výši 699,7 mld. Kč. Hodnota byla vyšší o 13,6 mld. Kč ve prospěch skutečnosti a rozpočtová částka svůj plán splnila z 102 %. Daňové příjmy byly ve výši 668,32 mld. Kč, tedy z 99,52 % jsou celkové příjmy státního rozpočtu tvořeny daňovými příjmy. Daňové příjmy splnily rozpočet z 101,1 %, kdy hodnota přesáhla rozpočet o 7,4 mld. Kč.

Rozbor daňových příjmů ukazuje příjmy z daní z příjmů fyzických osob v hodnotě 88,63 mld. Kč. Konkrétní daň dle grafu č. 1 tvoří 13 % z celkových daňových příjmů. Rozpočet u daně nebyl naplněn a splňoval 97,8 % s rozdílem mezi skutečností 2 mld. Kč. Inkaso daně z příjmů fyzických osob byla silně ovlivněna zvýšeným počtem daňové povinnosti v daňovém přiznání za rok 2002 a následné zvýšení záloh v průběhu roku 2003. V průběhu roku 2002 území České republiky zasáhly silné povodně, které měly za následek masivního ničení majetku. V důsledku zvýšených výdajů na opravy a nahrazení výpadků v produkci se snížil základ daně pronajímatelům a podnikatelům postihnutých přírodní katastrofou.

Daň z příjmů právnických osob byla 84,27 mld. Kč. K objemu daňových příjmů, je daň z příjmů právnických osob stejně vysoká jako předchozí daň z fyzických osob, která představovala 13 %. Svůj cíl splnila 103 % a skutečnost byla o 2 mld. Kč vyšší. Obě daně z příjmů tvoří dohromady čtvrtinu daňových příjmů a jejich přínos do státního rozpočtu není zanedbatelný. Rozpočtový výnos byl mírně překročen z důvodů růstu zisků v bankovním sektoru a legislativní úpravy, které omezily tvorbu daňových opravných položek nebo také zrušení možnosti uplatnění dividendové slevy.

Daň z přidané hodnoty dosahovala úrovně 125,66 mld. Kč a na celkovém objemu se podílela z 19 % na daňových příjmech, který lze vyčíst z grafu č. 1. Díky své výši převýšila rozpočtovou hodnotu o 4,5 mld. Kč a splnila rozpočtovou hodnotu z 103,7 %. Inkaso daně z přidané hodnoty bylo ovlivněno konečnou spotřebou domácností a spotřebou vlády. Celková spotřeba se zvýšila o 6,6 %. Mezi nejdůležitější sektory, které se nejvíce podílely na navýšení inkasa DPH byly podniky zaměřující se na prodej motorových vozidel a pohonných hmot, rafinerské zpracování ropy a koksování, maloobchod, velkoobchod.

Spotřební daně včetně ekologických daní vzrostly na částku 72,76 mld. Kč. Dle grafu č. 1 oproti DPH se selektivní daně podílely jen z 11 %. V případě spotřebních daní i tehdy svoji rozpočtovou hodnotu přesáhly, a to konkrétně o 5,3 mld. Kč.

Daň z uhlovodíkových paliv a maziv vykazovala vyšší inkaso než samotný rozpočet, na vině byly nákupy vyššího množství pohonných hmot, které byly financovány ze státních hmotných rezerv a zvýšená spotřeba PHM v České republice. V roce 2003 probíhal válečný konflikt na území Iráku a i přes fakt že Irák patří mezi jedny z největších exportérů ropy, samotná válka v Iráku neměla podstatný vliv na výkyvy cen a cena ropy zůstala příznivá.

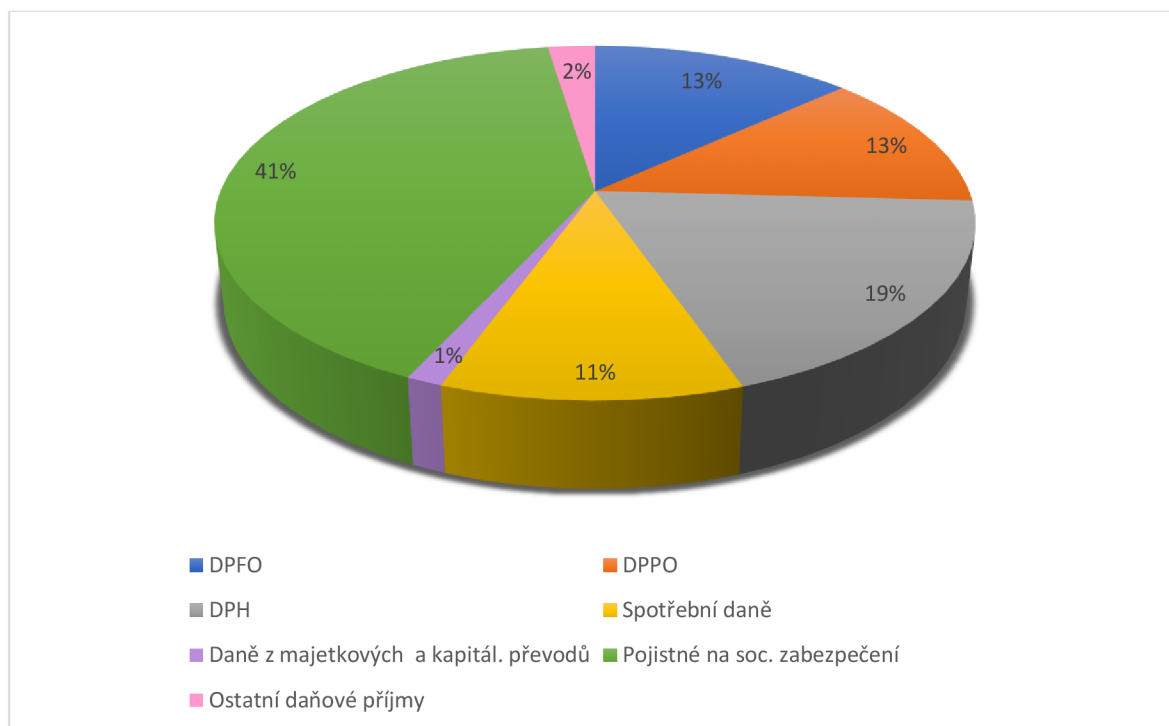
Daň z tabákových výrobků je velmi důležitá pro celkové inkaso spotřebních daní. Podíl na celkovém objemu se za poslední 2 roky (2002-2003) zvyšuje díky navýšení sazby daně kontrol na stánkové prodeje s pašovanými cigaretami. Inkaso daně z lihu bylo ovlivněno skutečností, kdy největší výrobce lihovin měl v roce 2002 přeplatek na dani v celkové výši 125 mld. Kč, které byly vráceny v následujícím roce finančním úřadem. Dále se také propadly zálohové splátky v měsících říjen a listopad o 235 mld. Kč.

Daň z piva je stabilní v posledních letech, a to díky pozitivnímu vývoji inkasa na které působí producenti, díky zvýšené výrobě piva, která zvyšuje samotnou spotřební daň. Mezi největší výrobce piva v tuzemsku patří Plzeňských prazdroj, který současně snížil svůj vývoz. Daň z vína v roce 2003 byla ovlivněna nárůstem obliby šumivých vín v České republice.

Nepřímé daně zároveň tvoří větší čtvrtinu daňových příjmů a jsou velmi důležité pro hospodaření státu. Daně z majetkových a kapitálových převodů byly v celkové částce 8,77 mld. Kč a jejich podíl na daňových příjmech bylo pouhé 1 %. Svůj rozpočet splnily z 98,5 % a k naplnění zbývalo pouhých 0,1 mld. Kč.

Největší a nejdůležitější část příjmů tvoří pojistné na sociálním zabezpečení. V roce 2003 tato částka přesahovala 272,37 mld. Kč, která svým objemem tvořila 41 %. I přestože je hodnota pojistného na sociálním zabezpečení vysoká, nenaplnila očekávání své rozpočtové hodnoty o 3,2 mld. Kč. Poslední 2 % jsou tvořena ostatními daňovými příjmy ve své celkové hodnotě 15, 86 % mld. Kč. Veškeré procentuální údaje ve vztahu k objemu daňových příjmů státního rozpočtu jsou znázorněny v grafu č. 1.

Graf č. 1: Daňové příjmy v roce 2003

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2003

4.2 Daňové příjmy státního rozpočtu 2004

Dle MFČR (2004c, str. 11) příjmy státní rozpočtu v roce 2004 dosahovaly výše 769,21 mld. Kč. Při komparaci skutečnosti s rozpočtem vzniká přebytek v hodnotě 15,1 mld. Kč a svoje cíle plnily z 102 %. V porovnání s rozpočtem z roku 2003 se daňové příjmy zvýšily o 69,54 mld. Kč na 718 mld. Rozpočtová částka byla splněna z 100,5 % a převýšila navrhovanou hodnotu o 3,6 mld. Kč.

Odvody z daní z příjmů fyzických osob byly ve výši 95,21 mld. Kč a na celém objemu daňových příjmů státní rozpočtu se podílely ze 13 % stejně jako v roce 2003. Pozitivní vliv na daň z příjmů fyzických osob měl zvýšený počet daňových povinností v přiznáních 2003, které vyvolaly vyšší zálohovou povinnost v roce 2004 a snižování počtu subjektů, které mají možnost uplatnit ztráty z minulých let.

Negativní vliv mělo převážně možnost převodu podnikatelských aktivit na obchodní společnosti. Díky tomu nastalo snižování sazby daně z příjmů právnických osob. Zároveň se zvyšuje růst odpočtů díky životnímu pojištění, penzijnímu připojištění, stavební spoření aj.

Příjmy z daní z příjmů právnických osob dosáhly výše 85,5 mld. Kč tedy téměř stejný objem jako předchozí rok. Rozpočtová hodnota se zvýšila o 0,9 mld. Kč díky svému plnění z 101,1 %. Na inkaso daně z příjmů právnických osob nepůsobily závratné vlivy a rozpočtová částka byla svoji hodnotu podobná díky odhadu, který vycházel z těsnější korelace vývoje HDP. Drobné vlivy se objevovaly v bankovním sektoru, díky výrazných změn konstrukce daňové povinnosti.

Změna v objemu nastala u daně z přidané hodnoty. V roce 2004 se vybralo na DPH do státního rozpočtu 140,38 mld. Kč. Návrh státního rozpočtu byl na 133,40 mld. Kč. To se podařilo převýšit o 7 mld. Kč, který vyrovnaly následující vzniklé schodky u spotřebních daní, majetkových daní a správních poplatků. Inkaso DPH bylo ovlivněno díky legislativním změnám. Změny se týkaly sazeb daně, kdy některé služby a výrobky byly zařazeny do základní sazby daně ze snížené a samotná základní sazba se snížila z 22 % na 19 %.

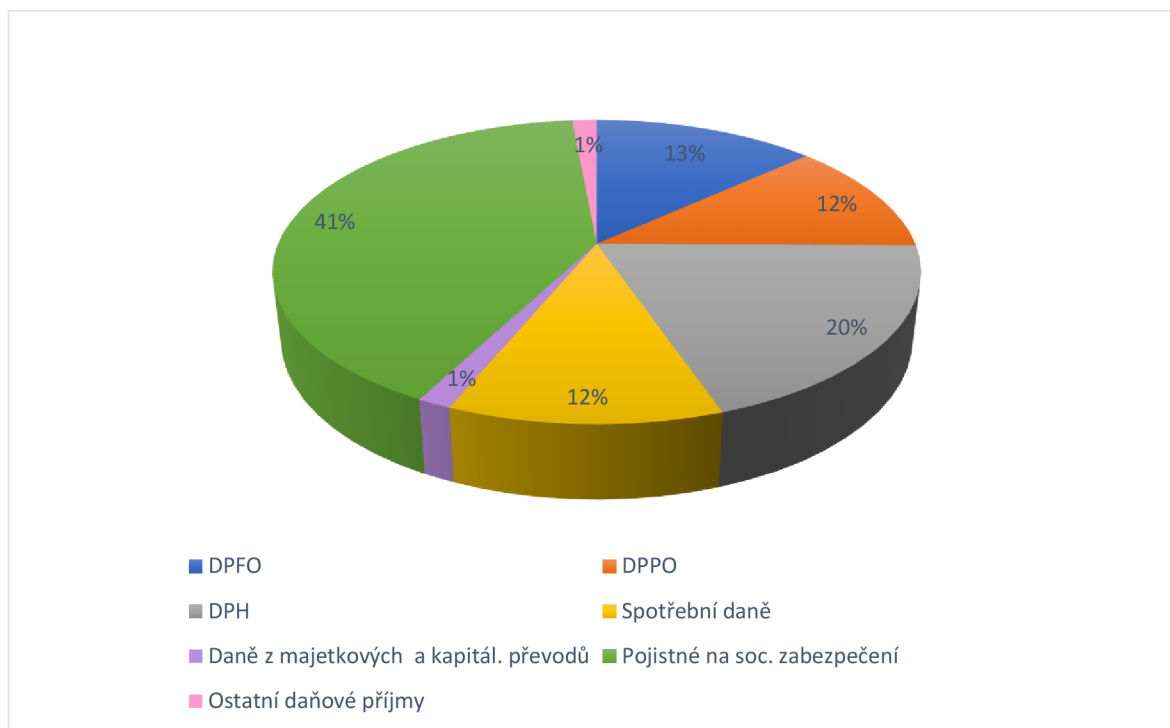
Spotřební daně dosáhly výše 82,76 mld. Kč ale návrh státního rozpočtu počítal s 84,20 mld. Kč. Rozdíl se úspěšně podařilo vykompenzovat za pomoci přebytku vzniklý u DPH. Přestože zde byl schodek u spotřebních daní. Vliv na daň z uhlovodíkových paliv a maziv měla přetrvávající obliba prodeje motorové nafty než třeba prodeje benzínu. Zvýšený prodej nafty byl zapříčiněn vyšší tranzitní aktivitou nákladní dopravy po vstupu České republiky do EU v roce 2004. Ceny ropy nebyly příznivé oproti roku 2003 a často se objevovaly výkyvy. Díky příznivému kurzu tuzemské měny vůči americkému dolaru se cena minerálních olejů poskytovaných v čerpacích stanicích ocitla na akceptovatelné hranici.

Daň z tabákových výrobků byla v roce 2004 ovlivněna zvýšením sazby daně a zvýšenému počtu kontrol na stánkový prodej pašovaných cigaret. Dále se v květnu 2004 změnila splatnost daně z 30 na 60 dní a tím vznikl výpadek inkasa daně. Inkaso daně z lihu a lihovin bylo nižší než rozpočtová částky i přestože se zvýšily sazby daně. Pokles se eviduje už od roku 1999. Spotřební daň z piva je konstantní a byla mírně ovlivněna nárůstem spotřeby piva v České republice a podstatný vliv zde měla spotřeba piva zahraničními turisty. Důvodem poklesu daně z vína se považuje zvýšená produkce tichých vín, který nepodléhají dani a mají nulovou sazbu daně.

Podíl celkových nepřímých daní na celkový objem daňových příjmů zůstal na přibližných 30 % a to konkrétně na 32 %. Daně z majetkových a kapitálových převodů ve výši 10,38 nedosáhly na plánovaný rozpočet o 3,9 mld. Kč. Jejich hodnota se podílela na celkovém objemu daňových příjmů z 1 %. Pojistné na sociálním zabezpečení dosáhlo výše 293,3. Podílelo se na příjmech 2004 z 41 %. Skutečnost převýšila návrh o 1 mld. Kč. Ostatní daňové příjmy tvořily 1 % z celkového objemu daňových příjmů, tedy jejich hodnota byla 10,44 mld. Kč. Pro přehled v procentuálním vyjádření daní ke vztahu k objemu daňových příjmů slouží graf č. 2.

Státní rozpočet byl do velké míry ovlivněn vstupem České republiky do Evropské unie, kdy příjmy se zvýšily o přijaté dotace. Příjmová strana byla též ovlivněna novelami daňových zákonů. Změny se týkaly zákona o dani z přidané hodnoty č. 368/1992 Sb., č. 235/2004 Sb., a celního zákona č. 322/2003 Sb., a zákona o daních z příjmů 438/2003 Sb., zákona o spotřebních daních č. 353/2003 Sb., a zákona o majetkových daních č. 420/2003 Sb.

Graf č. 2: Daňové příjmy v roce 2004

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2004

4.3 Daňové příjmy státního rozpočtu 2005

Dle MFČR (2005c, str. 11) v roce 2005 celkové příjmy byly ve výši 866,46 mld. Kč. Rozdíl mezi 2004-2005 byl neuvěřitelných 97,25 mld. Kč a samotný návrh od skutečnosti se lišil o 61,53 mld. Kč. Příjmy daňového charakteru v tomto roce byly 771,62 mld. Kč. Konečná výše splnila rozpočtovou hodnotu o 15,5 mld. Kč. Daň z příjmů fyzických osob dosáhla objemu 94,77 mld. Kč a oproti návrhu se částka snížila o 0,7 mld. Kč. K poměru k celkovým daňovým příjmům tvoří DPFO 12 %. Výše inkasa byla ovlivněna dynamickým růstem poplatníků. Vyšší počet poplatníků kompenzuje pokles sazby daně. Samotný ekonomický vývoj, který byl ovlivněn mnoha legislativními změnami rostl a tím měl pozitivní vliv na vývoj inkasa.

Daň z příjmů právnických osob byla v celkové částce 100,27. Skutečnost překonala navrhovaný rozpočet o 18,7 mld. Kč. Příčinou se považuje rostoucí výkonnost ekonomiky, která měla za následek pozitivního vlivu na výsledky hospodaření většiny poplatníků. Největší podíl na zvýšení nesou podniky z odvětví pojišťovnictví, bankovního sektoru a energií apod.

Daň z přidané hodnoty dosahovala výše 146,82 mld. Kč. Při porovnání byl návrh vyšší jak skutečnost o 7,5 mld. Kč. Srovnání předchozího roku se současným ukazuje rozdíl v hodnotě 6,44 mld. Kč ve prospěch roku 2005. Samotná daň se podílela na celkovém objemu daňových příjmů z 19 %. Jak bylo řečeno v minulých letech, tak i letos byla daň z přidané hodnoty ovlivněna snížením spotřeby domácností. Jeden z faktorů s podstatným vlivem měly legislativní změny, které změnily sazby daně a rozřazení služeb a zboží do konkrétních sazeb.

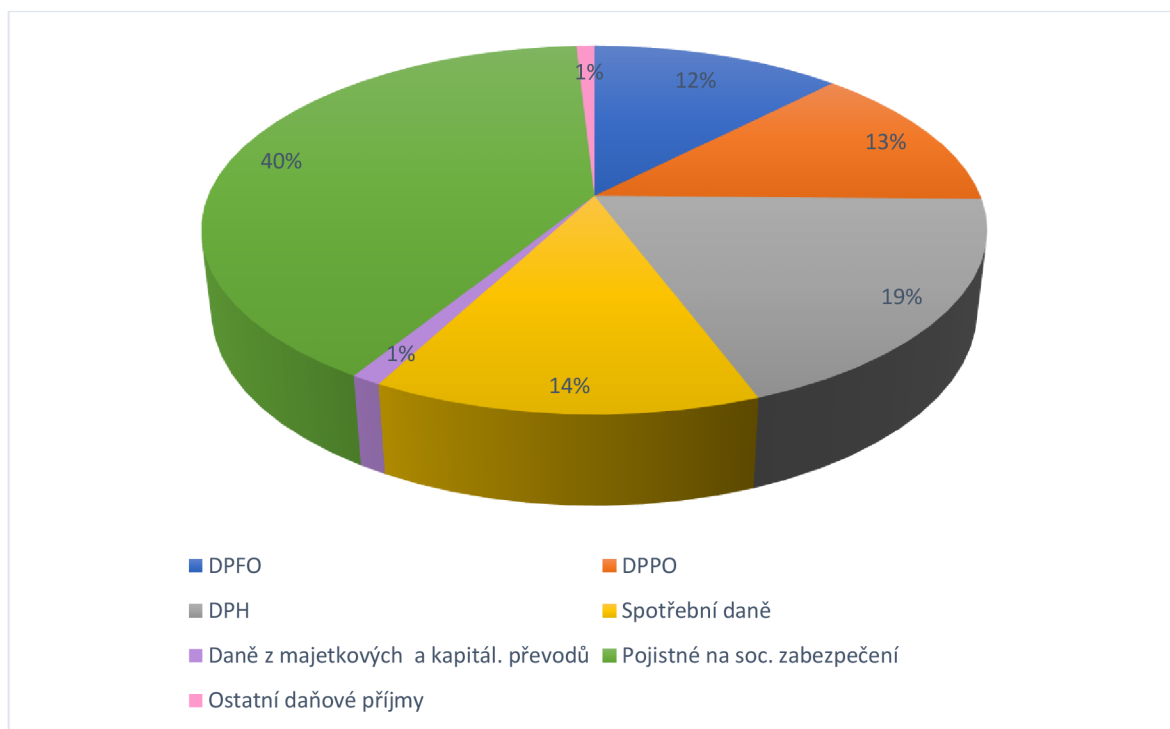
Spotřební daně dosáhly hodnoty 103,63 mld. Kč. Jejich hodnota je vyšší oproti roku 2004 o 20,51 mld. Kč. Oproti korigovanému rozpočtu se podařilo vybrat ve skutečnosti též více a to o 8,7 mld. Kč. Spotřební daně nesou podíl 14 % na celkový objem daňových příjmů. U daně z minerálních olejů přetrvává negativní vliv s nepříznivou cenou ropy. Přestože česká koruna měla dobré postavení vůči americkému dolaru, nedokázal kurz odvrátit skutečnost, která se projevovala v ceně nakoupené ropy, která se promítla do cen pohonných hmot distribuovaných na čerpacích stanicích.

Inkaso daně z tabákových výrobků nadále roste a důvodem je zvyšování sazby daně, kterou se vláda ČR snaží splnit aspoň v minimální výši, kterou určuje Evropská unie. Daň z lihu se stabilizovala a pozoruje lehčí navýšení díky zavedení kolkování lihovin.

Daň z piva se mírně zmínila ale z fiskálního hlediska se nejedná o významný výkyv. Daň z vína eviduje mírný nárůst, avšak ani u této komodity se nejedná o významný výkyv fiskálního charakteru.

Podářilo se vybrat v roce 2005 na dani z majetkových a kapitálových převodů 8,11 mld. Kč. Podíl byl na celkovém objemu 1 %. V předchozím roce Česká republika vybrala 10,38 mld. Kč, tedy o 2,3 mld. Kč více. Po porovnání s korigovaným rozpočtem vzniká rozdíl 0,5 mld. Kč, kdy skutečnost vykazovala menší hodnotu, než bylo plánované. Největší položkou je opět pojistné na sociálním zabezpečení se svojí hodnotou 311,18 mld. Kč, Korigovaný rozpočet počítal s vyšší hodnotu 314,75 mld.Kč. Ačkoliv skutečnost vykazuje nižší hodnotu, oproti skutečnosti z roku 2004 se vybralo více o 17,88 mld. Kč a svojí hodnotou se podílí na daňových příjmech z 40 %. Ostatní daňové příjmy byly v hodnotě 6,84 a podíl byl 1 % na celkových daňových příjmech. Procentuální podíly konkrétních daní jsou znázorněny v grafu č. 3

Graf č. 3: Daňové příjmy v roce 2005

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2005

4.4 Daňové příjmy státního rozpočtu 2006

Dle MFČR (2006c, str. 11) celkové příjmy státního rozpočtu činily 923,06 mld. Kč a jejich skutečnost byla vyšší jak návrh o 33,70 mld. Kč. Daňové příjmy státního rozpočtu roku 2006 dosahovaly výše 802,89 mld. Kč. Při srovnání skutečností předchozího roku se současným vzniká rozdíl 31,27 mld. Kč, kdy v současném roce se podařilo vybrat více oproti loňskému. Bohužel srovnání s návrhem vzniká schodek o 6,68 mld. Kč.

Hodnota z daně z příjmů fyzických osob se orientovala na čísle 91,59 mld. Kč. Samotný návrh počítal s 92,30 mld. Kč. Podíl samotné daně na celkovém objemu daňových je 11 %. Při porovnávání skutečnosti v letech 2005 a 2006 vzniká rozdíl 3, 18 mld. Kč, přesně o tolik se vybralo méně v současném roce. Nepříznivý dopad na vývoj inkasa DPFO mělo rozšíření výdajových paušálů u příjmů z podnikatelské a jiné samotné výdělečné činnosti podle § 7 a u příjmů z pronájmu dle § 9. Na vývoj inkasa působil trend nárůstu průměrných mezd a zvýšením minimální mzdy.

Daň z příjmů právnických osob je na tom podobně a srovnání současného roku s předchozím vykazuje snížení o 4,80 mld. Kč. V roce 2006 se vybralo ve skutečnosti 95,47 mld. Kč, a to je o 7,47 mld. Kč více než vláda plánovala. Samotnou hodnotou se podílí z 12 % na daňových příjmech. Největší vliv na vývoj inkasa DPPO v roce měly legislativní změny, které upravily výši sazby daně z 28 % na 26 % a možnosti zrychlených odpisů v 1. a 3. odpisové skupině.

Vybraná Daň z přidané hodnoty byla 153,51 mld. Kč. Její hodnota byla nižší oproti návrhu o 3,19 mld. Kč ale srovnání skutečností mezi rokem 2005 a 2006 vzniká nárůst o 6,69 mld. Kč. Svým podílem 19 % patří mezi důležité složky příjmů. Na inkaso daně působil převážně legislativní změny, které nabyly v platnost později až po schválení státního rozpočtu pro rok 2005 a rozdily vývoje ekonomiky státu. Opět se projevila snížená spotřeba domácností a dopady novely, která snížila sazby daně.

Spotřební daně klesly oproti návrhu o 6,34 mld. Kč na 112,56 mld. Kč. Samotný rozdíl mezi rokem 2005-2006 je 8,93 mld. Kč. Konstantně se podílí 14 % na daňových příjmech. Vlivy působící na inkaso daně z minerálních olejů v roce 2006 byly například zvýšení aktivity nákladních vozů na území státu a nestabilní cena ropy, která se odráží na cenách pohonných hmot v tuzemsku.

Daň z tabákových výrobků má rostoucí charakter a silně na ní působí zvyšování sazeb kvůli cílům v rámci minimálních sazeb, které EU požaduje. Současně se prodlužuje doba, kdy se dovozci a výrobci předzásobují touto komoditou. Díky konkurenci se objevují výkyvy v podobě neočekávaných cen cigaret.

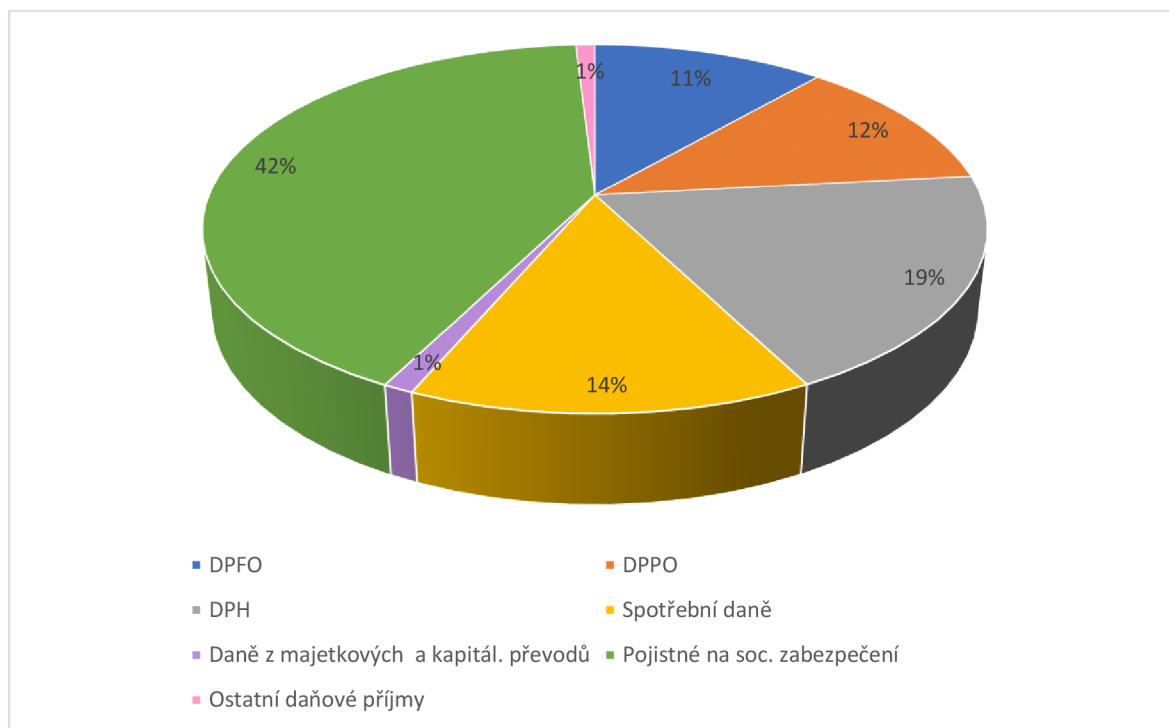
Daň z lihu eviduje nárůst díky zvýšeným kontrolám výrobců a distributorů a zvýšené poptávce po lihovinách. Na daň z piva a vína nepůsobily žádné podstatné vlivy a jejich inkaso je stabilní.

Daně z majetkových a kapitálových příjmů se odhadovaly na 10,30 mld. Kč, ani tady se nepodařilo, aby skutečnost byla vyšší. Rozdíl činí 1,8 mld. Kč na 8,52 mld. Kč. Na daňových příjmech státního rozpočtu se podílí pouhým 1 %.

Jako obvykle nejdůležitější položka v příjmech je pojistné na sociální zabezpečení. Svým podílem 42 % na celkový objem daňových příjmů se řadí bezkonkurenčně na první pozici. Podařilo se vybrat 333,70 mld. Kč, bohužel návrh počítal s částkou vyšší a o 336,32 mld. Kč. Srovnání předchozího roku s aktuálním vzniká rozdíl 22,52 mld. Kč.

Ostatní daňové příjmy byly na hodnotě 7,53 mld. Kč a jejich podíl byl stejný jako u daní z majetkových a kapitálových převodů. Podíly procent zmíněných v textu jsou znázorněny v grafu č. 4 na následující stránce.

Graf č. 4: Daňové příjmy v roce 2006

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2006

4.5 Daňové příjmy státního rozpočtu 2007

Dle MFČR (2007c, str. 11) státní rozpočet dosahoval příjmů v hodnotě 1025,88 mld. Kč což je o 59,91 mld. Kč více než se plánovalo. Dokonce vzniká nezanedbatelný rozdíl mezi rokem 2006 a 2007 a to v hodnotě neuvěřitelných 102,82 mld. Kč. Samotné daňové příjmy měly hodnotu 900,65, jak se srovnáním s návrhem i se skutečností z roku 2006 vzniká rozdíl ve prospěch skutečnosti aktuálního roku.

Daň z příjmů fyzických osob dosáhla hodnoty 102,14 mld. Kč o celý 4 mld. Kč více než se plánovalo. I při porovnání loňského roku je zde rozdíl 10,55. Ačkoliv se zdá že díky velkým rozdílům bude i velkým podíl na daňových příjmech, i v roce 2007 se DPFO podílela z 11 %. Vývoj inkasa byl pozitivně ovlivňován sníženou mírou nezaměstnanosti, vytvářením nových pracovních pozic a pozitivním ekonomickým růstem České republiky.

Nepatrná změna nastala u daně z příjmů právnických osob, ta se podílela 13 %. Skutečnost v roce 2007 byla na hodnotě 114,75 mld. Kč, a tudíž vyšší o 7,3 mld. Kč než navrhovaný rozpočet. I rozdíl mezi rokem 2007-2006 vykazuje rozdíl 19,28 mld. Kč. V roce 2007 nenastala žádnou významná legislativní změna a inkaso DPPO bylo ovlivněno legislativní úpravou, která stanovovala výši a pravidelnost záloh na daň vycházející z daňové povinnosti za rok 2005-2006.

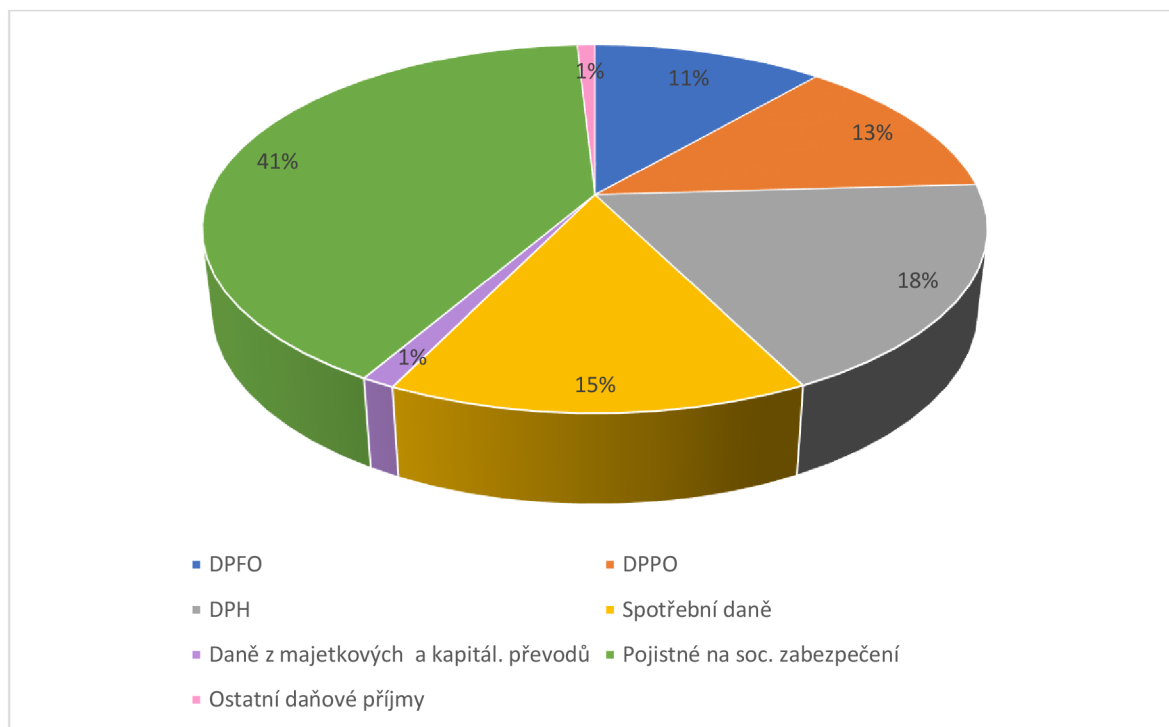
Daň z přidané hodnoty dosáhla hodnoty 166,63 mld. Kč, a to je o celé 3 mld. Kč více než navrhovaný rozpočet. Zároveň v roce 2006 byla nižší hodnota o 13,12 mld. Kč. Svoji celkovou hodnotu se podílela na objemu z 18 %. V roce 2007 nebyly žádné podstatné změny, ale pozitivní vliv mělo zvýšení snížené sazby od 1. ledna 2008 na 9 %.

Spotřební daně se naopak podíleli v roce z 15 %, jejich výše byla 131,59 a skutečnost souhlasila s návrhem rozpočtu. Oproti roku 2006 se podařilo vybrat o 19,03 mld. Kč více.

Mezi podstatné vlivy působící na daň z minerálních olejů je nestabilita cen ropy, vývoj HDP a příjmů domácností a ekonomiky jako celku. Daň z tabákových výrobků se zvyšuje díky zvyšováním sazeb daně na požadovanou minimální úroveň EU. Zvýšení inkasa daně z lihu mělo za vinu zvýšení kontrol u nelegální výroby a distribuce lihovin a navýšení poptávky po této komoditě. Daň z vína a piva byla nepatrně pozitivně ovlivněna zvýšenou poptávkou.

Daň z majetkových a kapitálových převodů dosáhla částky 10,58 mld. Kč a o 1,6 mld. Kč převýšila samotný návrh rozpočtu. Mezi roky 2006-2007 vzniká rozdíl 2,06 mld. Kč a podílí se svojí hodnotou na příjmech z 1 %. Z 41 % se podíly na příjmech pojistné na sociálním zabezpečení se svojí hodnotou 367,14 mld. Kč, která je o 12,2 mld. Kč vyšší než plánovaný rozpočet. Samotný rozdíl mezi minulým rokem a současným je 33,44 mld. Kč. Zbytek představují ostatní daňové příjmy v hodnotě 7,82 mld. Kč s podílem 1 % na daňových příjmech. Graf č. 5 udává procentuální podíly konkrétních daní ve vztahu k daňovým příjmům.

Graf č. 5: Daňové příjmy v roce 2007

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2007

4.6 Daňové příjmy státního rozpočtu 2008

Dle MFČR (2008c, str. 11) státní rozpočet v tomto roce byl 1 063,94 mld. Kč. Navrhovaný rozpočet byl o 19,8 mld. Kč nižší a tím Česká republika mohla hospodařit efektivněji. Samotné daňové příjmy byly vysoké, a to v částce 929,80, bohužel počítala vláda s vyššími daňovými příjmy, a to v částce 938,35. Oproti loňskému skutečnost je vyšší o 29 mld. Kč.

Z celkové částky tvořila hodnota z daní z příjmů fyzických osob 94,36 mld. Kč. Plánovaný rozpočet byl o 4,8 mld. Kč nižší. V rámci porovnání předchozího roku s aktuálním se ale podařilo do státního rozpočtu vybrat méně o 7,18 mld. Kč. K objemu celkových příjmů

DPFO tvoří pouhých 10 %. Legislativní změna určila jednotou sazbu daně 15 % a vyšší slevy na dani. Rok 2008 pro inkaso z DPFO nebyl nejlepším a projevil se zde negativní vliv světové finanční krize, díky níž se vyplácelo pouze 60 % mzdy zaměstnancům v průmyslu. Mnoho subjektů se dostalo do potíží a nemohlo platit své daňové povinnosti. Zároveň se v roce 2008 inkaso obrátilo a rozpočtová částka byla nižší než inkaso.

Daň z příjmů právnických osob si drží svůj podíl na 14 % v celkové částce 127,17 mld. Kč která je vyšší o 9,3 mld. Kč než plánovaný rozpočet a současně hodnota v porovnání s minulým rokem je vyšší o 12,42 mld. Kč. Hlavní důvod, proč rozpočtová částka byla nižší, než skutečnost byl rostoucí vývoj hospodaření ČR v letech 2006-2007. Přispěly do toho převážně odvětví bankovníctví, energetiky, pojišťovnictví atd.

Další v pořadí je daň z přidané hodnoty, té se podařilo vybrat 177,82 mld. Kč.

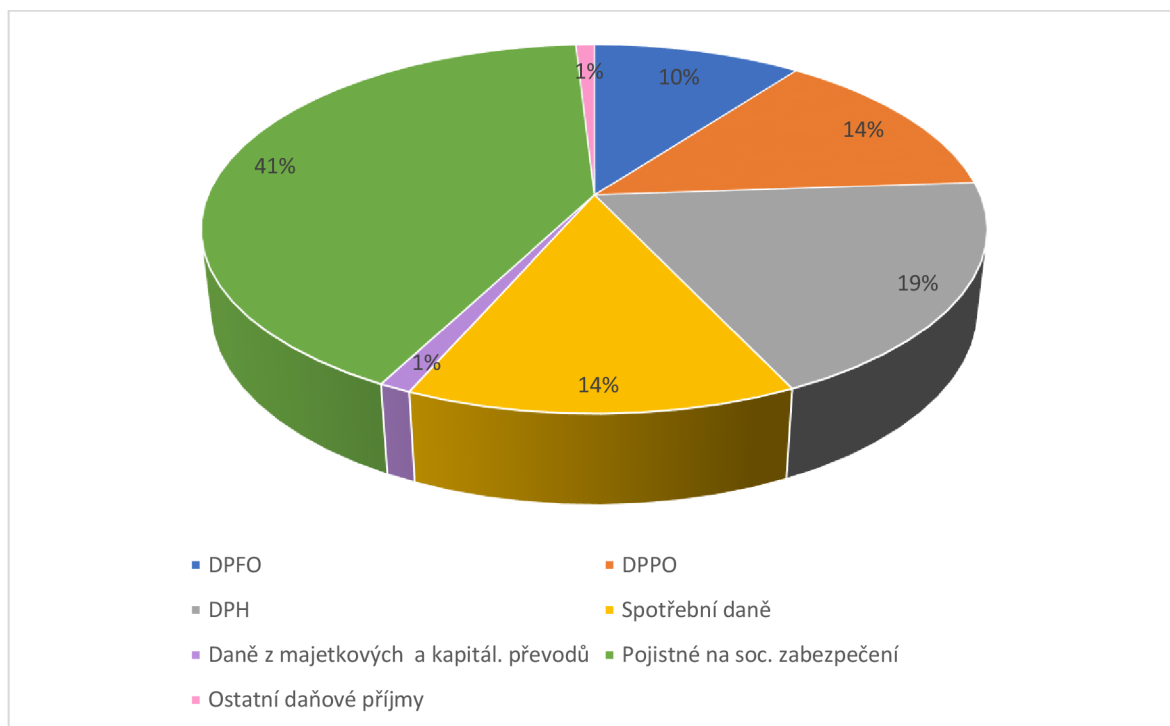
I když plánováno bylo 191,90 mld. Kč v rámci porovnání let se vybralo více o 11,19 mld. Kč. Podíl daně z přidané hodnoty je stále 19 % a patří mezi důležité složky příjmů státního rozpočtu. Výkyvy v rozpočtu se lze vysvětlit vlivem světové krize díky níž nastupovala ekonomická recese, snížení inkasa, při níž česká měna byla silnější než ostatní a zboží prodávané v zahraničí bylo leckdy o mnoho levnější než v tuzemsku. Důsledkem bylo snížení poptávky. Pozitivní vliv na DPH mělo zvýšení snížené sazby z 5 % na nových 9 %.

Bohužel při pohledu na spotřební daně byla skutečnost nižší oproti plánu i předchozímu roku. V roce 2008 spotřební daně dosahovaly částky 125, 54 mld. Kč a plánovaný rozpočet byl stanoven na 134, 80 mld. Kč, rozdíl mezi hodnotami je 9,3 mld. Kč. V rámci celkového objemu jsou spotřební daně na 14 %. Rozpočtová částka u daně z minerálních olejů byla naplněna i přes kolísání cen pohonných hmot v průběhu roku kdy byly v létě nepříznivě vysoké a v zimě se evidovaly významný poklesy cen. Daň z tabákových výrobků byla ovlivněna tím, že prodejci byli předzásobeny tabákovými výrobky, která měla nižší sazbu daně roku 2007. Výrobky s nižší sazbou daně se na trhu objevovaly ještě v září 2008 přestože zásoby jsou regulovány zákonem, který společnosti nedodržovaly. Ostatní spotřební daně nebyly ovlivněny výraznými změnami.

Rozpočet ekologických daní byl naplněn pouze u daně z elektřiny. Pevná paliva nedosáhla na rozpočtovou částku z důvodu, že si subjekty udělaly zásoby pevnými palivy v roce 2007 a ty nejsou zdaněny. Problémem u predikce jsou chybějící data z minulých let, protože ekologické daně byly zavedeny až v roce 2008. Využívaly se statistické údaje o spotřebách konkrétních komodit napříč odvětvími a zkoumaly se odchylky se skutečností. Chybějící data jsou důvodem nesplnění rozpočtové částky vládou České republiky.

Na majetkových daních se vybralo 10,41 mld. Kč tudíž o 1,6 více než bylo schváleno. Mezi sledovanými lety byl nepatrný rozdíl ve prospěch loňského roku. Největší položka je opět pojistné na sociálním zabezpečení v objemu 385,50 mld. Kč se kterým tvoří 41 % celkové objemu daňových příjmů. Plánovaný rozpočet byl o necelý 2 mld. Kč vyšší. Zbytek tvoří ostatní daňové příjmy v hodnotě 8,49 mld. Kč kteří tvoří 1 % daňových příjmů stejně jako hodnota z majetkových daní. Na ekonomickou situaci v České republice působila začínající celosvětová finanční krize. Údaje procentních podílů jsou pro lepší orientaci znázorněny v následujícím grafu č. 6. na následující straně.

Graf č. 6: Daňové příjmy v roce 2008

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2008

4.7 Daňové příjmy státního rozpočtu 2009

Dle MFČR (2009c, str. 11) příjmy státního rozpočtu dosahovaly částky 974,61 mld. Kč, jejich plánovaný objem měl být vyšší o 157,2 mld. Kč. I v porovnání s loňským rokem se eviduje propad o 89,33 mld. Kč. Daňové příjmy na tom nebyly o moc lépe. Jejich hodnota byla 833, 22 mld. Kč a ty byly o 159 mld. Kč nižší, než bylo schváleno.

Daň z příjmů fyzických osob se podílela na daňových příjmech z 10 %. Samotná hodnota byla o 21,5 mld. Kč nižší, než byl schválený rozpočet v částce 85,65 mld. Kč. Se stejným scénářem se potýkala každá výše zmíněna daň. Snížení výnosu z daně z příjmů fyzických osob masivně způsobila světová finanční krize a legislativní změny, které se přijaly v roce 2008 a nabily účinnost v roce 2009. Legislativní změny měly za úkol nastartovat hospodářství v České republice v podobě zrušení záloh. Nejvýznamnější výpadek inkasa byl způsoben opatřeními, který měly cíl snížit daňovou zátěž na podnikatele z důvodu dopadů hospodářské krize. Nejdůležitější faktor na snížení inkasa bylo zvýšení nezaměstnanosti.

Daň z příjmů právnických osob byla na hodnota 83,34 mld. Kč kdy schválený rozpočet byl ve výši 130, 30. Rozdíl činí 47 mld. Kč a se svojí hodnotou se podílí na příjmech z 10 %. Mezi zásadní faktory ovlivňující inkaso DPPO bylo snížení sazby daně z 24 % na 21 %, který přinesl propad inkasa o 4,4 mld. Kč a dopady celosvětové hospodářské krize s legislativními změnami. Stejně jako u DPFO měly legislativní změny eliminovat výkyvy ekonomiky a nastartovat jí vzhůru

Daň z přidané hodnoty měla částku 176,72 mld. Kč a bylo to nižší o 17,4 mld. Kč než schválený rozpočet ale na objemu se podílela z 21 % a to je doposud nejvyšší sledované procento. Inkaso odráží ekonomickou situaci v české republice vlivem celosvětové hospodářské krize. Její dopady se podepsaly na snížení konečné spotřeby vlády a domácností. Se spojením s legislativními změnami se inkaso výrazně propadlo. Jednalo se o novelu, která zrušila zákaz odpočtu daně při pořízení osobního automobilu, technického zhodnocení a přestavby na osobní automobil z motorového vozidla.

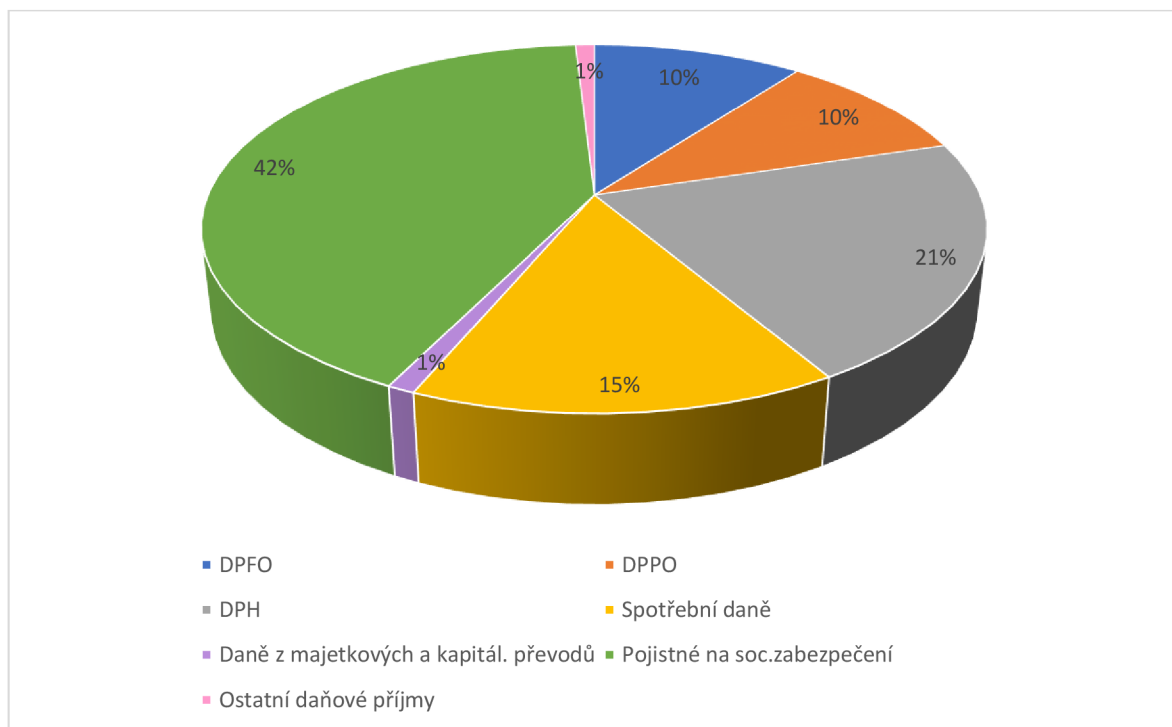
Spotřební daně se podílely na příjmech z 15 % se svojí hodnotu 86,1 mld. Kč.

Ani zde nebyl splněn schválený rozpočet a nepodařilo se ho splnit o 20,1 mld. Kč. Snížení inkasa daně z minerálních olejů bylo způsobeno snížením objemu autodopravy realizované v loňském roce spojenou s celosvětovou finanční krizí.

Inkaso daně z tabákových výrobků mírně vzrostlo i za předpokladu možné stabilizace po předchozím roku, kdy se sazby daně zvýšily. Další faktor je možný růst nelegálního prodeje tabákových výrobků. Daně z piva, vína a lihu mírně klesly a nenaplnily rozpočtovou částku přibližně o 0,25 mld. Kč. Ekologické daně v roce 2009 evidují nárůst inkasa ekologických daní a příčinou bylo nulové inkaso v předchozím roce.

Daně z majetkových a kapitálových převodů svým 1 % a s hodnotou 8,06 přidaly do státního rozpočtu méně o 3,7 mld. Kč. Pojistné na sociálním zabezpečení bylo v hodnotě 347,86 sice patří mezi největší položky příjmů a to z 42 % ale ani tady nebyl shodný s plánovaným rozpočtem o 48,8 mld. Kč. Ostatní daňové příjmy byly v částce 7,75 mld. Kč. Žádná z výše uvedených daní nebyla vyšší jak v předchozím roce. Vinou jsou dopady celosvětové finanční krize, díky ní se snížila konečná spotřeby domácností a vlády. Ačkoli Česká republika se uzdravovala z dopadů krize, nepřímé daně měly podíl na příjmech o více jak jednu čtvrtinu a to konkrétně 36 %. Podíly daní na celkovém objemu daňových příjmů jsou uvedeny v grafu č. 7.

Graf č. 7: Daňové příjmy v roce 2009

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2009

4.8 Daňové příjmy státního rozpočtu 2010

Dle MFČR (2010c, str. 11) celkové příjmy státního rozpočtu činily 1000,38 mld. Kč, oproti loňskému roku je to nárůst ale zároveň ani tehdy nebyl splněn schválený rozpočet. Daňové příjmy byly 863, 86 mld. Kč, a to je o 38 mld. Kč méně.

Daň z příjmů fyzických osob byla na úrovni 87,49 mld. Kč, rozpočet nebyl splněn o 0,8 mld. Kč ale oproti loňskému roku se podařilo vybrat více o 2 mld. Kč zároveň se podílela daň na celkovém objemu z 10 %. Inkaso daně bylo ovlivněno nastavením nejnižší hodnoty rozpočtu DPFO za poslední 4 roky z důvodu finanční a hospodářské krize.

Daň z příjmů právnických osob na tom byla podobně, její podíl je ve výši 10 % s hodnotou 86,30 mld. Kč. Rozpočet byl stanoven na hodnotu 100,30 mld. Kč a vznikl rozdíl v částce 14 mld. Kč. Snížené inkaso DPPO je způsobeno snížením sazby daně na 20 %, který přinesl výpadek inkasa v hodnotě 8 mld. Kč. Nepodařila se eliminace poklesu výkonnosti českého hospodářství za pomoci legislativních změn a dopady světové krize přivedly pokles v účetních výsledcích hospodaření firem v hodnotě 32,1 mld. Kč.

Daň z přidané hodnoty byla ve výši 187,82 a nesplnila rozpočet pouze o pouhou 0,8 mld. Kč a svůj podíl si udržela na 22 % na celkový objem daňových příjmů. Na inkaso DPH působily legislativní změny ve formě zvýšení základní sazby z 19 % na 20 % a snížené sazby z 9 % na 10 %. Zároveň hodnota nadměrných odpočtů narůstá oproti vlastním daňovým povinnostem. I přes snahy oživit ekonomiku, přetrvává pokles ekonomických činností daňových subjektů díky přecházející celosvětové ekonomické recese.

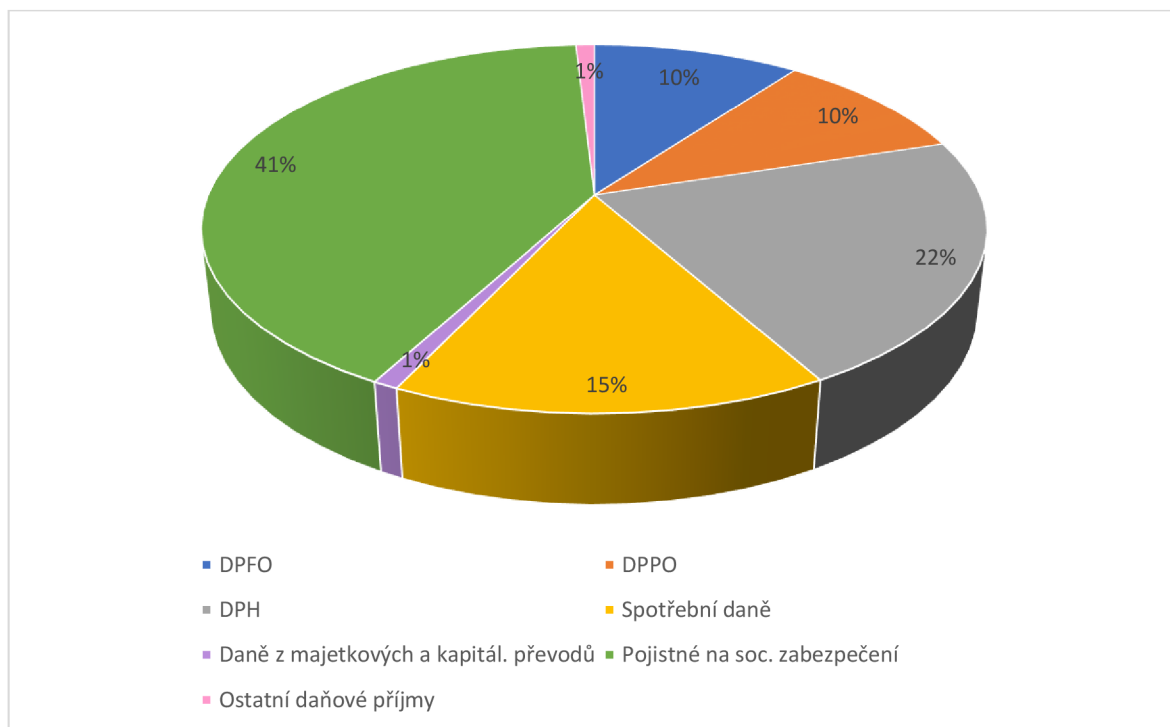
Spotřební daně dosáhly hodnoty 130, 86 mld. Kč a nesplnily rozpočet o 10,2 mld. Kč. Svůj podíl si drží na 15 %. Nenaplnění rozpočtové částky u daně z minerálních olejů vzniklo díky zvýšení sazeb daně u motorových benzínů, setrvávající ekonomická krize a zastavení hospodářského růstu. Navýšení sazby daně se odrazilo v ceně pohonných hmot a snížila se spotřeba a poptávka po klasických palivech. Naopak vzrostl zájem o směšnou naftu a bionaftu. Inkaso daně z tabákových výrobků nebylo naplněno, a to díky snížením konečné spotřeby cigaret a odchýlení ke značkám, které jsou dostupnější. Daň z piva nenaplnila rozpočet o 8,6 % a důvodem byla větší obliba piv bez alkoholu a růst malých regionálních pivovarů.

V rámci daně z vína a meziproduktů se pozoruje rostoucí trend oblíby a spotřeby mezi lety, ale výnosy z těchto komodit nejsou významně ovlivňovány výkyvy. Jeden z možných faktorů je zvýšená spotřeba tichých vín, které mají nulovou spotřební daň.

Ekologické daně vykazují zvýšení inkasa oproti roku 2009 o 70,7 mil. Kč. Svůj podíl na to má daň z elektřiny a zemního plynu, kde došlo k navýšení inkasa. Spotřební daň z pevných paliv eviduje meziroční pokles o 2,8 %

Majetkové daně byly na částce 7,68 mld. Kč, ty nesplnily rozpočet o 1,4 mld. Kč a podíl se na celkovém objemu 1 %. Pojistné na sociálním zabezpečení dosáhlo hodnoty 355,84 mld. Kč a nesplnilo schválený rozpočet o 11,3 mld. Kč. Současně i nadále si drží silnou pozici a podíl na celkovém objemu daňových příjmů je 41 %. Zbýlý 2 % patří ostatním daňovým příjmům s hodnotou 7,87 mld. Kč. Na první pohled se zdá že skutečnost v roce 2010 byla nižší oproti schválenému rozpočtu, zároveň veškeré hodnoty byly vyšší jak v předchozím roce. Důsledkem je pomalé uzdravování ekonomiky po velké recesi. Uvedené procentní podíly jsou znázorněny v grafu č. 8.

Graf č. 8: Daňové příjmy v roce 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2010

4.9 Daňové příjmy státního rozpočtu 2011

Dle MFČR (2011c, str. 11) státní rozpočet v roce 2011 hospodařil s celkovými příjmy v hodnotě 1012,76 mld. Kč. Oproti minulému roku je to nárůst o 12 mld. Kč.

V komparaci s návrhem státního rozpočtu se nepodařilo očekávání splnit a vzniká schodek v hodnotě 62,07 mld. Kč. Samotné daňové příjmy dosahovaly částky 890,25 mld. Kč, které jsou nižší o 26,2 mld. Kč než schválený rozpočet. Daňové příjmy jsou oproti loňskému roku vyšší. U všech pozorovaných daní se opakuje jev jako v loňském roce, a to schodky oproti skutečnosti se schváleným rozpočet.

Konkrétní daň z příjmů fyzických osob byla ve výši 90,61 mld. Kč se schodkem 10,9 mld. Kč. Obecně se daří příjmy zvyšovat oproti loňským rokům. Výjimka není ani u DPFO kdy to dosahovalo částky 87,49 mld. Kč. Svůj podíl si drží na standardních 10 %. Důvodem nenaplnění rozpočtové částky bylo snížení slevy na poplatníka na 23 640 Kč z původních 24 840 Kč, v nižším objemu vyplacených mezd a zvyšování celkového objemu vyplacených daňových bonusu, které náleží na vyživované děti. Zároveň se změnou slev na poplatníka byla zřízena ve výdajích nová položka „Prostředky na odstranění důsledků povodní a na následnou opravu" v hodnotě 4 mld. Kč. Finanční prostředky byly poskytnuty na řešení a obnovu škod po povodních v roce 2010.

Daň z příjmů právnických osob dosahovala výše 82,30 mld. Kč s konečným schodkem 1,7 mld. Kč. DPPO eviduje snížení i u porovnání s loňským rokem o 4 mld. Kč. Svoji hodnotou se podílí na daňových příjmech z 9 %. Schodek u daně z příjmů právnických osob byl způsoben dozvuky celosvětové hospodářské krize, která na českou ekonomiku působila velmi negativně prostřednictvím daňové povinnosti za zdaňovací období v roce 2010 se splatností až v roce 2011. Výpadek inkasa byl způsoben celkovým objemem zisků na území České republiky s použitou sazbou 19 % oproti 20 %, která platila předtím.

V nepřímých daních konkrétně u DPH jsou skutečné hodnoty v roce 2011 v hodnotě 191,89 mld. Kč a nesplnilo rozpočet o 3,2 mld. Kč. Loňský rok operoval s hodnotou 187,82 mld. Kč tudíž s nižší hodnotou jak aktuální rok. Svůj podíl v aktuálním roce navýšil na samotných 22 %. Vlivy, které působily na rozpočet DPH bylo zavedení zdanění fotovoltaiky a tím došlo k nárůstu rozpočtu DPH o 1 mld. Kč. Rok 2011 narozdíl od minulých let překročil celkovou daňovou povinnost z roku 2008.

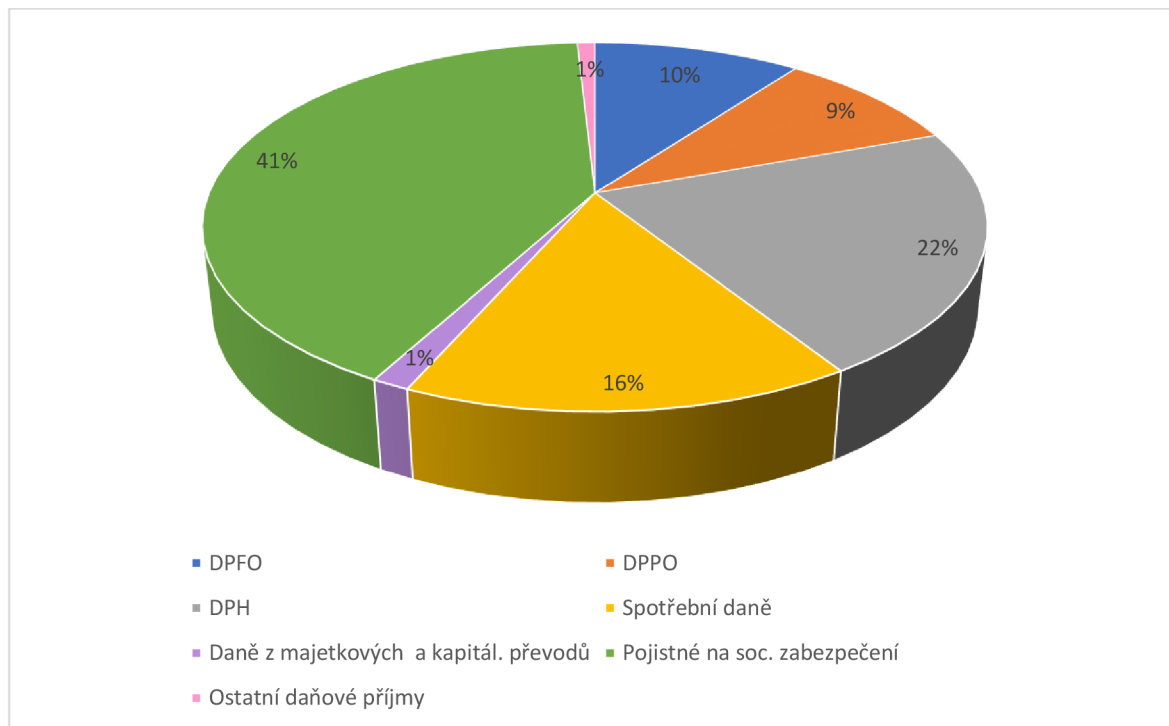
Spotřební daně dosáhly částky 139,21 mld. Kč, svojí hodnotou nesplnily rozpočet o 1,6 mld. Kč. Při porovnávání loňského roku spotřební daně přispěly větší částkou oproti roku 2010. Celkové spotřební daně tvořily 16 % z celkové částky daňových příjmů. Hodnota spotřební daně z minerálních olejů byla nejvíce ovlivněna finanční podporou na biopaliva, která jsou používána k dopravním účelům, vysoké ceny motorové nafty, který ovlivňují spotřebu této komodity anebo také daňové úniky týkající se nezákonné dopravy převážně motorové nafty na území České republiky. Mírný vliv na vývoj inkasa daně z tabákových výrobků měla změna sazby daně. Daň z lihu byla ovlivněna změnami mezi preferencemi konečných spotřebitelů, kdy upřednostňují lihoviny s nižším obsahem alkoholu pod 40 %. Daň z piva vykazuje mírný nárůst, díky zvýšení spotřeby piva po návratu turistů do České republiky. Daň z vína a meziproductů není něčím významně ovlivněna i z důvodu rostoucí oblíbenosti tichých vín, které spadají do nulové sazby daně spotřebních daní.

Žádná z komodit, které podléhají ekologické dani nedosáhla úrovně rozpočtové částky. Důvodem bylo zpomalení ekonomického růstu České republiky i střední Evropy i s ohledem na neobvyklé klimatické podmínky panující v závěru roku 2011.

Daně z majetkových a kapitálových převodů vzrostly o 4,04 mld. Kč oproti loňskému roku na částku 11,72 mld. Kč. Schválený rozpočet byl na hodnotu 13 mld. Kč a vznikl schodek v konečné částce 1,3 mld. Kč. Svůj podíl si konstantně drží na 1 % z celkové hodnoty daňových příjmů.

Nejdůležitější částí je opět pojistné na sociálním zabezpečení v celkové částce 366,82 mld. Kč i při tak vysoké částce vznikl schodek 6,5 mld. Kč s porovnaným schváleným rozpočtem. Skutečnost 2010 byla nižší než 2011 o 11 mld. Kč. Se svojí celkovou hodnotou tvoří 41 % daňových příjmů. Zbytek jsou ostatní daňové příjmy v hodnotě 7,7 mld. Kč a též jako daně z majetkových a kapitálových příjmů se podílí na daňových příjmech pouze 1 %. Jmenované podíly v % jsou brány z grafu č. 9. z následující strany.

Graf č. 9: Daňové příjmy v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2011

4.10 Daňové příjmy státního rozpočtu 2012

Dle MFČR (2012c, str. 11) rok 2012 neměl tolik štěstí a opět operoval se schodkem celkových příjmů státního rozpočtu. Skutečná hodnota byla na 1051,39 mld. Kč, kdy schválený rozpočet po změnách dosahoval výše 1093,99 mld. Kč. Vzniklý schodek byl ve vysoké výši a to 42,6 mld. Kč. Celkem byl rozpočet splněn z 96,1 %. Skutečné daňové příjmy byly o 20,7 mld. Kč nižší než navrhované. Konečná skutečná částka byla 912,28 mld. Kč.

Daň z příjmů fyzických osob byla v hodnotě 92,59 mld. Kč. Zde už se pozoruje nepatrný přebytek 0,6 mld. Kč oproti rozpočtu po změnách. Její podíl na celkovém objemu daňových příjmů byl 10 %. Konečná výše inkasa byla ovlivněna například úrokovou mírou z vkladů fyzických osob nebo výše vyplacených podílů na zisku a pozastavení ekonomiky.

Daň z příjmů právnických osob byla na stejné úrovni jako DPFO, svojí hodnotou se podílela též z 10 %. Daň dosáhla hodnoty 89,19 mld. Kč a svojí částkou překonala plánovaný rozpočet o 3,6 mld. Kč. Dokonce i s porovnáním roku 2011 se konečná hodnota zvýšila v roce 2012. V roce 2012 nestaly legislativní změny, které vzájemně působí proti sobě. Nelze jim tedy přisuzovat podstatný vliv na vývoj inkasa DPFO. Nárůst inkasa vznikl díky daňovým přiznáním, která byla za zdaňovací období 2011, kde se snížil odpočet daňových ztrát vyčíslených za předchozí roky, v případě 19 % sazby daně to tvoří zvýšení inkasa daně z příjmů právnických osob.

Daň z přidané hodnoty dosáhla částky 199,71 mld. Kč a splnila rozpočet z 90,1 %. Vzniklý schodek byl v hodnotě 21,9 mld. Kč ale i tak se na celkovém objemu stále podílela z 22 %. Při tvorbě rozpočtu se vycházelo z predikcí, kdy konečná spotřeba domácností a vlády bude vyšší. Opak byl pravdou, vládní výdaje a spotřeba domácností klesla a byla nižší, než se očekávalo. Obyvatelé šetřili a snižovali svoji spotřebu díky nepříznivé situaci. Stát vydal úsporná opatření, kdy se omezila pozice se strany odběru na trhu.

Ani spotřební daně neunikly schodku. Jejich hodnota byla 139,61 mld. Kč a nesplnila rozpočet o 2,7 mld. Kč. Standardně se podílela daň z 15 %. Pokles u daně z minerálních olejů byl způsoben změnou spotřebitelského chování, kdy lidé dávali přednost vznětovým motorům. Povahový rys vznětových motorů je nižší spotřeba než u zážehových motorů. Další faktor je rostoucí využívání alternativních paliv a daňové úniky.

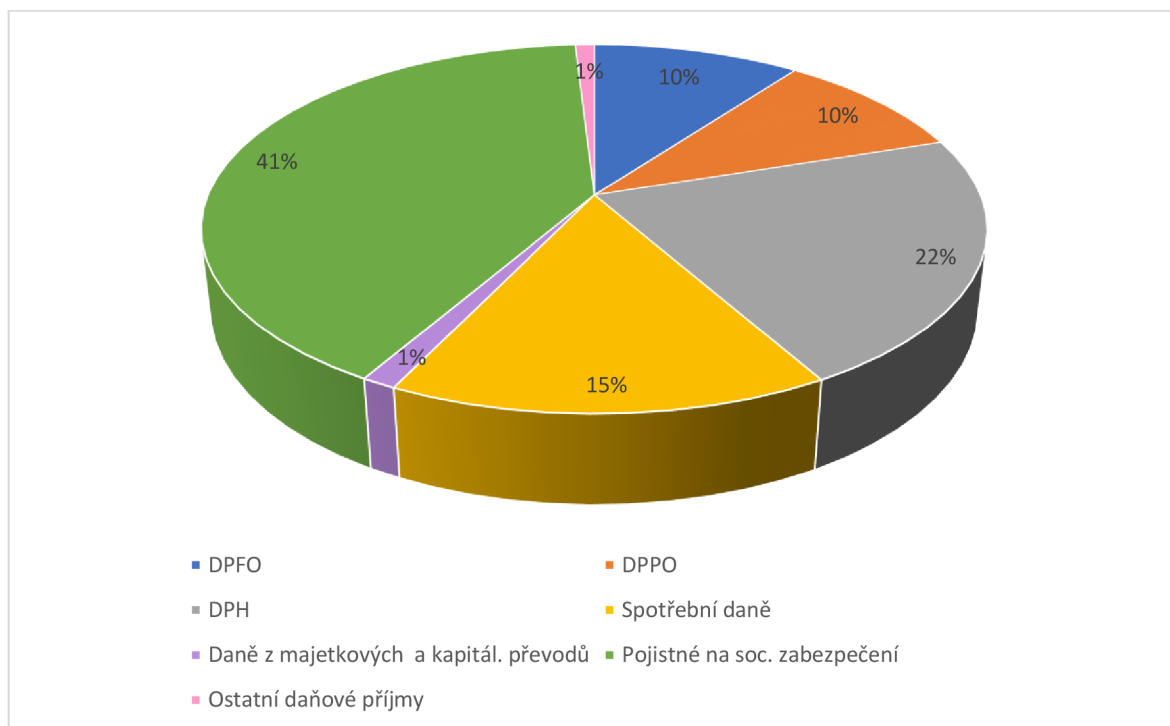
U daně z tabákových výrobků se téměř podařilo naplnit rozpočtovou částku, na kterou působilo předzásobení výrobců a dovozců cigaretami s nižší sazbou daně, která má účinnost do 31.12.2012. Od roku 2013 byla sazba daně zvýšena. Další pozitivní vliv byl zapříčiněn zvyšováním maloobchodních cen tabákových výrobků. Komodita líh byla silně ovlivněna změnou preference konečných spotřebitelů, kteří začali kupovat levnější alkohol s nižším obsahem alkoholu pod 40 %. Zároveň v roce 2012 nastala metylalkoholová aféra, která měla za následek úplného zákazu prodeje a nabídky lihovin. Zákaz nabídky a prodeje alkoholu v České republice trval 14 dní.

Daň z piva vykazovala naplnění rozpočtové částky, a to díky navrácení cestovního ruchu zpět do České republiky a odklonění spotřebitelů od konzumace lihovin, které nahradili levnější variantou. Daň z vína a meziproductů vykazuje lehký nárůst inkasa. I přestože inkaso stoupá, nejsou zaznamenány podstatné výkyvy.

Snížení inkasa z ekologických daní bylo způsobeno sníženou spotřebou elektřiny, zemního plynu a tuhých paliv, díky vysokým cenám. Na vině je i rostoucí trend zateplování budov a snížení energií v průmyslovém odvětví.

Daně z majetkových a kapitálových převodu dosáhly hodnoty 11,10 mld. Kč s tím že svůj rozpočet splnili z 91 % a schodek byl v konkrétní výši 1,1 mld. Kč. Stabilní podíl si drží na 1 % na celkový objem daňových příjmů. Pojistné na sociální zabezpečení se svými standardními 41 % dosáhly částky 371, 50 mld. Kč. Plánovaný rozpočet splnily z 96,7 % a schodek byl v hodnotě 12,5 mld. Kč. Ostatní daňové příjmy tvořily 1 % a hodnota byla v konečné částce 8,58 mld. Kč. Procentní podíly, které jsou zmíněny výše jsou vyobrazeny v grafu č. 10.

Graf č. 10: Daňové příjmy v roce 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2012

4.11 Daňové příjmy státního rozpočtu 2013

Dle MFČR (2013c, str. 11) příjmy státního rozpočtu v roce 2013 byly v přebytku o 1,2 mld.Kč. Konečná hodnota skutečnosti se dostala na hodnotu 1091,86 mld. Kč. Oproti předchozímu roku se příjmy státního rozpočtu zvýšily o 40,47 mld. Kč. Největší podíl mají daňové příjmy na celkových příjmech státního rozpočtu v částce 922,40 mld. Kč se svým plněním 99 %. Vznikl schodek v celkové hodnotě 9,6 mld. Kč. V roce 2013 se podařilo vybrat v rámci daňových příjmů o takřka 10 mld. Kč.

Daň z příjmů fyzických osob byla na konečné částce 94,49 mld. Kč. Hodnota byla nižší než plánovaný rozpočet o 3,6 mld. Kč. V rámci porovnávání skutečností se DPFO zvýšila v roce 2013 o necelých 2 mld. Kč. Svoji hodnotou se podílí na celém objemu z 10 %. Nižší inkaso DPFO vzniklo nižším růstem finančního ohodnocení zaměstnanců v podobě mezd či platů.

Druhá daň z příjmů konkrétně daň z příjmů právnických osob se dostala na hodnotu 81,48 mld. Kč. Částka nedosáhla na plánovaný rozpočet o 2,8 mld. Kč. Samotná skutečnost minulého roku byla vyšší než aktuální skutečnost roku 2013. Rozdíl se zvýšil na 7,71 mld. Kč. Svůj celkový podíl na daňové příjmy má 9 %. Nenaplnění cíle vzniklo pravděpodobně díky zhoršení ekonomické situace určitých daňových subjektů, které jsou pro rozpočet důležitý.

Oproti minulým letem se podíl snížil. DPH se stabilizovalo a v roce 2013 už byl v přebytku o 8 mld. Kč, kdy skutečnost dosáhla částky 219,96 mld. Kč. Komparace mezi lety 2012 a 2013 přináší výsledek zvýšení konečného inkasa v roce 2013 o 20,25 mld. Kč. Svůj podíl na celkovém daňových příjmech zvýšil na 24 %, doposud nikdy podíl nebyl na takové hodnotě jako teď. Daň z přidané hodnoty byla ovlivněny vlivy z makroekonomických indikátorů jako je spotřeba domácností a vládní výdaje. Podstatný vliv na vývoj celkové hodnoty, která přispěla do celkových příjmů státního rozpočtu bylo zvýšení snížené i základní sazby DPH.

Spotřební daně měly samotné inkaso 136,45 mld. Kč. Jak porovnání minulého roku 2012 tak i se schváleným rozpočtem je vždy skutečnost nižší. V rámci schváleného rozpočtu se nepodařilo očekávání splnit o 5,8 mld. Kč a při porovnání let se hodnota daně snížila o 3,16 mld. Kč. Spotřební daň se podílela na celkovém objemu z 15 %.

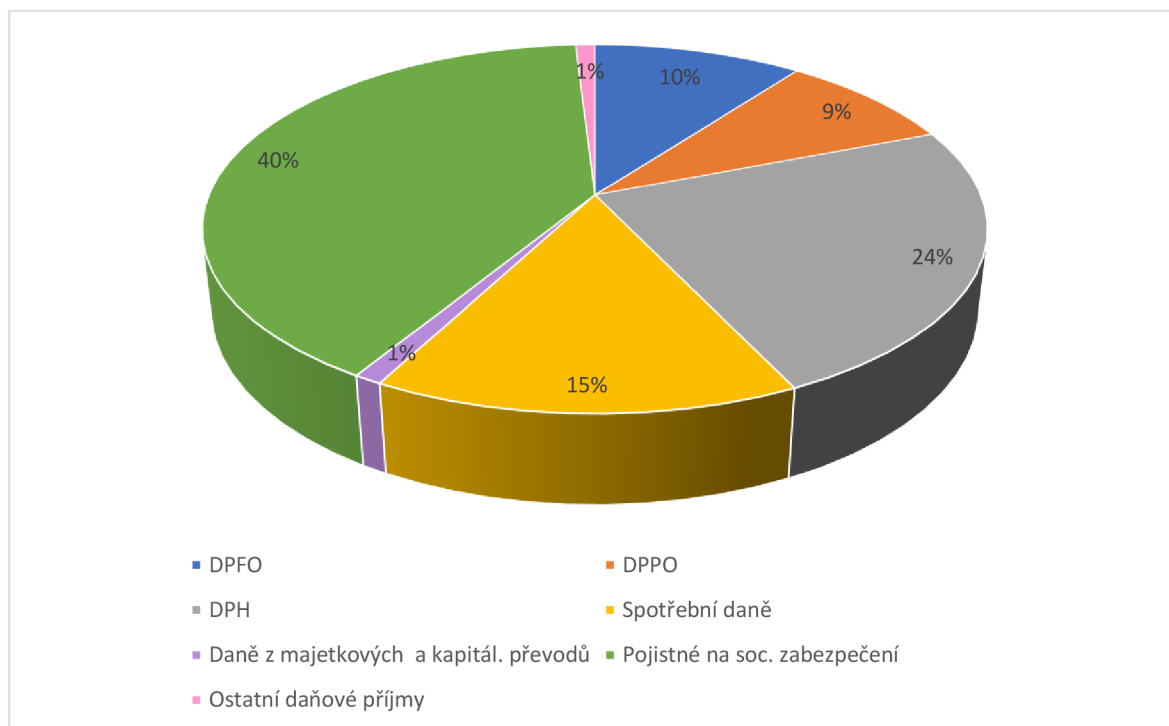
Inkaso spotřebních daní bylo ovlivněno mnoha faktory. spotřební daň z minerálních olejů byla nejvíce ovlivněna skutečností kdy v roce 2013 nastal významný daňový únik v předpokládané hodnotě 1,3 mld. Kč. Daň z tabákových výrobků byla v mínusu díky opoždění platby daně od jednoho daňového subjektu v hodnotě 1,3 mld. Kč, pokud by se stihlo zaplatit v rámci splatnosti tuto hodnotu včas. Inkaso by bylo kladné. Stále přetrvává trend snížení spotřeby tabákových výrobků u konečných spotřebitelů. Vliv, který ovlivnil celkové inkaso bylo i zvýšení samotného sazby.

Daň z lihu je prudce ovlivněna snížením spotřeby konzumace lihovin. Hlavním důvodem jsou vysoké ceny těchto komodit a koneční spotřebitelé se uchýlovali k nákupu levnějších variant s nižším obsahem lihu jako jsou pivo nebo tichá vína. Stále přetrvává strach z metylalkoholové aféry, která ovlivnila samotné příjmy. Nemůže se opomíjet ani rostoucí zájem o domácí pálení alkoholu. Daň z piva jako jediná vykazovala přebytek a důvody byly zvýšení zájmu konzumace oproti konzumace lihovin s vyšším podílem alkoholu nad 40 % a rostoucí počet malých pivovarů na území České republiky. Daň z vína a z meziproductů není podstatnou položkou ve spotřebních daních. Vyskytují se zde jen nepatrné výkyvy.

Ekologické daně, které jsou součástí spotřebních daní byly též ztrátové. Mezi nejdůležitější důvody poklesu patří zvýšení zájmu o obnovitelné zdroje. Snižuje se spotřeba elektřiny, zemního plynu i pevných paliv obecně díky zateplování obytných budov. Snižují se spotřeby energií v odvětví průmyslu a stále se zvyšují ceny energií, které odráží skutečnost chování spotřebitelů.

Daně z majetkových a kapitálových převodů dosahovaly výše 9,08 mld. Kč se schodkem 0,6 mld. Kč s porovnaným schváleným rozpočtem. I sám minulý rok přinesl vyšší hodnotu do státních příjmů jak aktuální rok. Pojistné na sociálním zabezpečení dosáhlo hodnoty 372,19 mld. Kč, i při tak vysoké hodnotě se nepodařilo splnit očekávání schváleného rozpočtu o 5,6 mld. Kč. Inkaso pojistného na sociálním zabezpečení si udrželo svůj vliv na celkovém objemu daňových příjmů s podílem 40 %. Zbytek doplňují ostatní daňové příjmy v hodnotě 8,75 mld. Kč se svým podílem 1 %. Zmiňované údaje o podílech daní na daňových příjmech jsou brány z grafu č. 11.

Graf č. 11: Daňové příjmy v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2013

4.12 Daňové příjmy státního rozpočtu 2014

Dle MFČR (2014c, str. 11) státní rozpočet v roce 2014 dosahoval příjmů 1 133,83 mld. Kč, kdy se podařilo splnit očekávání státního rozpočtu. Konkrétně se očekávalo 1128,44 mld. Kč, tudíž rozdíl je 5,4 mld. Kč a procentní plnění je na 100,5 %. Obsažené daňové příjmy měly hodnotu 952,52 mld. Kč. Skutečnost byla o 7,1 mld. Kč vyšší než rozpočet po změnách. Při porovnání skutečností se dařilo roku 2014, který je o 30 mld. Kč vyšší než loňský rok.

Daň z příjmů fyzických osob dosáhla v roce 2014 hodnot 98,22 mld. Kč, kdy hodnota byla o 6,4 mld. Kč nižší než rozpočet po změnách. Samotná komparace s minulým rokem prokázala zvýšení hodnot v roce 2014. Na inkaso daně nejvíce působily legislativní změny týkající se změn daňových pojistných a dalších zákonů ve spojitosti snahy snižovat nenaplňování cílů veřejných rozpočtů v podobě schodků a zákonné opatření ze stran senátu v rámci soukromého práva apod.

Další daň podílející se na daňových příjmech je daň z příjmů právnických osob. Celkové příjmy z této daně dosáhly částky 89,37 mld. Kč. Rozpočet po změnách byl stanoven na úroveň 82,40 mld. Kč a vzniklý přebytek vznikl v hodnotě celých 7 mld. Kč. Obě daně z příjmů svým objemem se podílí aktuální rok na celkových daňových příjmech vždy 10 %. celostátní výnos DPPO byl vyšší díky ekonomickému oživení hospodářství. Při stavbě rozpočtu byly zohledněny makroekonomické predikce, které se vyvíjeli pozitivně a měly pozitivní vliv na inkaso daně.

Nepřímá daň, konkrétně daň z přidané hodnoty dosáhla částky 230,25 mld. Kč, kdy rozpočet po změnách překonala o 11,5 mld. Kč. Nárůst se eviduje i mezi roky 2013 a 2014, kdy do státních příjmů se podařilo vybrat o 10,29 mld. Kč více než v roce 2013. Svůj podíl na celkovém objemu si drží na 24 %. Z Legislativního hlediska se v roce 2014 nic nezměnilo, žádné legislativní změny nenastaly, aby měli podstatný vliv na vývoj sazeb daně nebo změny základny pro samotný výpočet DPH. Daň z přidané hodnoty byla nejvíce ovlivněno absolutním nárůstem vlastních daňových povinností vzhledem ke zvyšování hodnoty nadměrných odpočtů. Pozitivní vliv se projevil ale i u opatření proti daňovým únikům.

Spotřební daně nadále jsou ve ztrátě. Jejich hodnota byla 134,02 mld. Kč, a to je o 5,4 mld. Kč méně, než by se potřebovalo. I komparace mezi lety ukazuje fakt, že se vybralo více v loňském roce než v roce 2014. Jejich podíl se udržel na hranici 14 % na celkovém objemu daňových příjmů státního rozpočtu. V rámci spotřebních daní mělo negativní vliv u daně z minerálních olejů znovuzavedení možnosti uplatnit nárok na vrácení daně z minerálních olejů, který se používají v zemědělské prvovýrobě. Pozitivní vliv měl nárůst prodeje motorové nafty nebo legislativní změny týkající se podmínek nakládání s minerálními oleji.

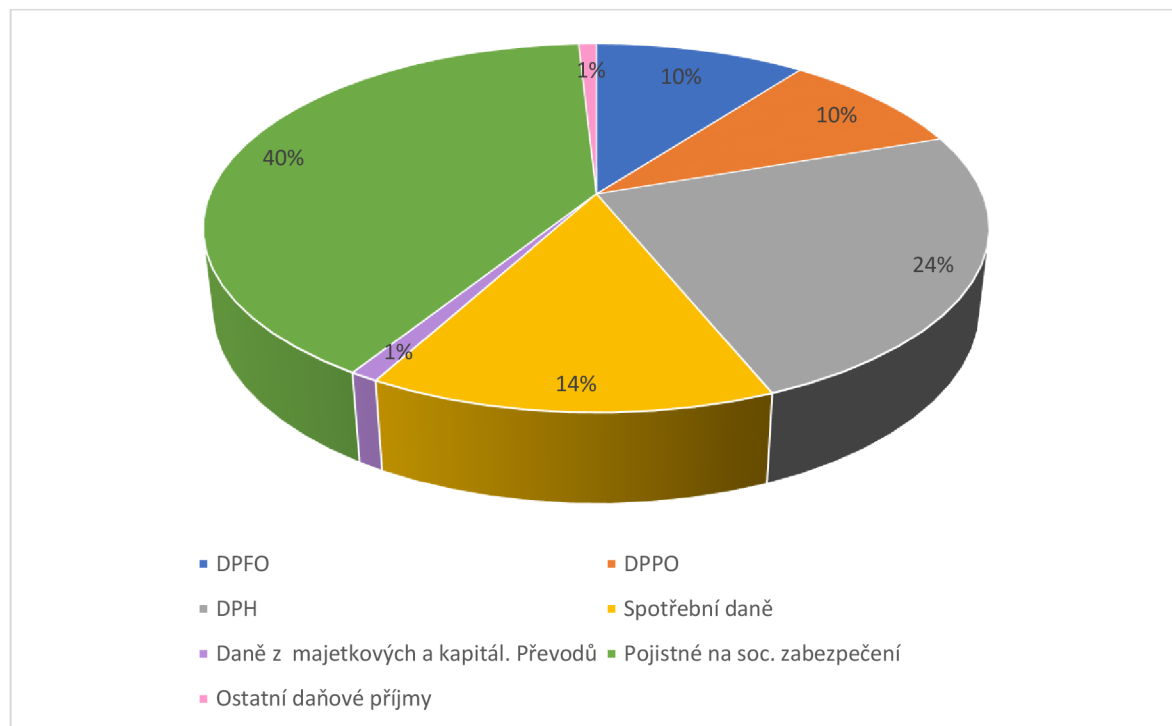
Daň z tabákových výrobků byla negativně ovlivněna tím, že když se sestavoval státní rozpočet, předpokládalo se, že výkyvy vyrovnají díky zvýšení sazeb daně. V průběhu roku byl směnný výkyv mezi českou korunou a americkým dolarem a díky němu ani zvýšení sazeb nestačilo. Vláda chtěla tyto sazby ale ještě navýšit, ale už návrh neprošel schválením. Dalším negativním faktorem byla předzásoba výrobců a dovozců s tabákovými nálepkami kde se nachází sazba daně. Daň z lihu byla ovlivněna stejným trendem jako v minulých letech, kdy vzrůstá obliba domácích palíren alkoholu a stále přetrvávají změny v preferencích. Pozitivní vliv měla legislativní změna o označení lihu. Upravovala podmínky pro výrobu, distribuci a obchodování s lihovinami. Pro legislativní změnu měla vliv dříve zmíněná metylalkoholová aféra.

Daň z piva nepatrně roste ze stejných důvodů jako v minulých letech. Lidé změnili své preference a kupují si radši pivo než alkohol s větším podílem alkoholu. Daň z vína a meziproductů je opět malou položkou v rámci spotřebních daní. Obliba v produktech vzrůstá díky stejným preferencím jako u piva. Ekologické daně jsou nejvíce ovlivněny nižší spotřebou energií, tuhých paliv a zemního plynu, díky nižší spotřebě vzrůstá spotřebitelská cena, aby dodavatelé energií vyrovnaly své výkyvy v hospodářském výsledku.

Daně z majetkových a kapitálových převodu byly ve výši 9,42 mld. Kč a cíl se nepodařilo splnit o 0,5 mld. Kč. Současně výše byla vyšší než v loňském roce. Standardně pojistné na sociálním zabezpečení se na příjmech podílí nejvíce se svými 382,93 mld. Kč a poprvé za pozorované období 2003-2022 se vykazuje rozdíl mezi rozpočtem po změnách a skutečností 0,05 mld. Kč, tudíž plnění bylo na 100 %. Svoji pozici si upevňuje zároveň i v procentním vyjádření při složení daňových příjmů, kdy v roce 2014 dosáhlo 40 %.

Zbýlé procento náleží ostatním daňovým příjmům s hodnotou 8,31 mld. Kč. Údaje procentních podílů jsou čerpány z následujícího grafu č. 12.

Graf č. 12: Daňové příjmy v roce 2014

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2014

4.13 Daňové příjmy státního rozpočtu 2015

Dle MFČR (2015c, str. 11) příjmy státního rozpočtu v roce 2015 byly v celkové výši 1234,52 mld. Kč celková hodnota přesáhla plánovaný rozpočet po změnách o 21,6 mld. Kč. Meziroční růst v období 2014-2015 je 100,69 mld. Kč. Daňové příjmy dosáhly částky 1002,13 mld. Kč a splnilo plánovaný rozpočet o 26,4 mld. Kč

V případě přímých daní a konkrétně u daně z příjmů fyzických osob vznikl schodek v hodnotě 1,7 mld. Kč, kdy skutečnost byla v hodnotě 103,05 mld. Kč a rozpočet po změnách na částce 104,80 mld. Kč. I když DPFO byla v deficitu tak se konstantně podílí na daňových příjmech svými 10 %. Nesplnění inkasa negativně ovlivnily změny v daňovém zvýhodnění na druhé a další dítě, daňových slev v hodnotě výdajů na umístění vyživovaného dítěte do zařízení starající se o děti v předškolním věku nebo také zvyšující se rozsah přeplatků, vyplívající z daňových příznání.

Oproti DPFO je daň z příjmů právnických osob v přebytku. Samotný rozdíl činil 10,6 mld. Kč. Z podstatné části se DPPO podílela na přebytku celkových daňových příjmů. Svůj podíl ale nenavýšila a drží se na 10 % z celkového objemu daňových příjmů v roce 2015. Vyšší inkaso bylo vinou zlepšující se kondice české ekonomiky.

Daň z přidané hodnoty byla v přebytku o 7,3 mld. Kč. Skutečnost dosáhla hodnoty 236,63 mld. Kč a svým podílem se nadále podílí 24 %. Rozpočet byl sestaven s ohledem na spotřebu domácností a výdaje vládních institucí na spotřebu. Tato spotřeba v roce 2015 vzrostla, tím se ovlivnilo inkaso DPH. Současně vyšly v platnost legislativní změny, které se týkaly zavedením druhé snížené sazby ve výši 10 % a rozšíření mechanismu přenesené daňové povinnosti. Negativní dopad na inkaso DPH byly nadměrné odpočty, které se vyplatily mimořádně díky akci "Pomoc Praze II." Kdy se překontrolovaly daňová příznání za rok 2012-2014.

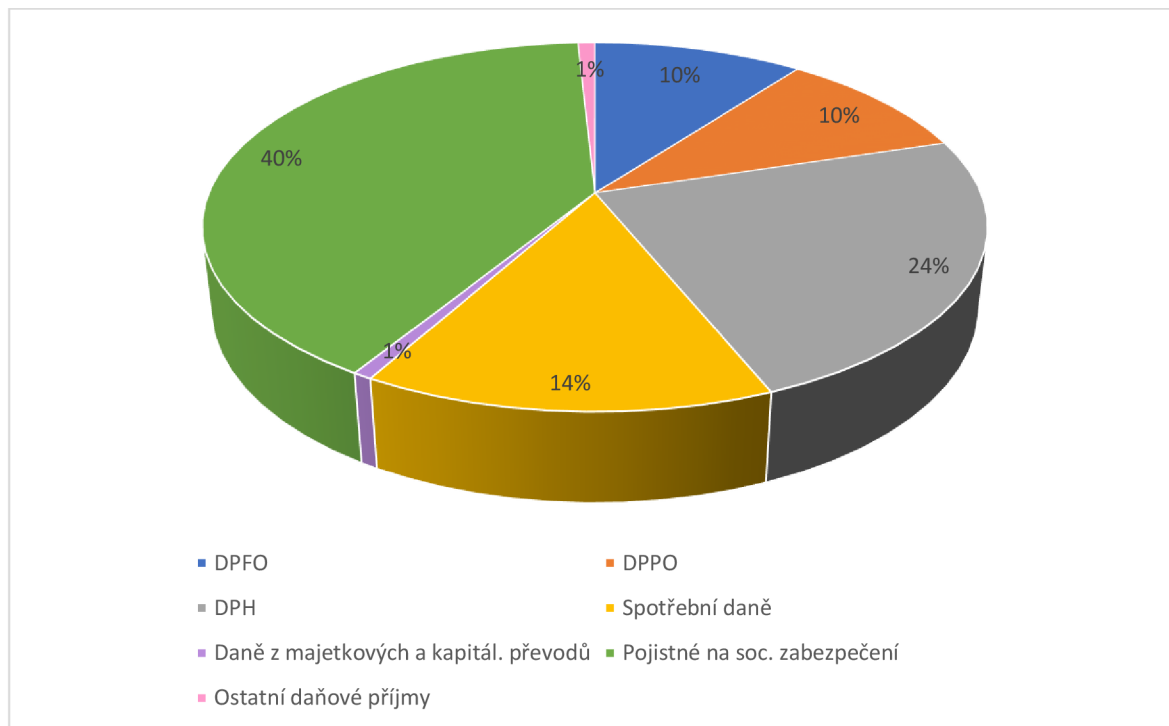
Spotřební daně s hodnotou 142,97 mld. Kč se podílely na 14 % na daňových příjmech. Skutečná hodnota byla vyšší o 7,6 mld. Kč, kdy rozpočet po změnách byl stanoven na úroveň 135,4 mld. Kč. Podstatný vliv na spotřební daň z minerálních olejů byla legislativní změna týkající se registrace distributorů pohonných hmot. Negativně se v menší míře projevil vliv znovuzavedení možnost vrácení daně, kdy se pohonné hmoty používali v zemědělské prvovýrobě.

Daň z tabákových výrobků byla nejvíce ovlivněna zvýšením sazby daně a legislativní změna která měla regulační charakter u možností týkající se prodeje a skladování tabákových výrobků při změnách daňových sazeb. Daň z lihu byla pozitivně ovlivněna uzdravením situace okolo metylalkoholové aféry a legislativní změnou týkající se povinnosti označení lihu. Daň z piva v roce 2015 měla nejvyšší výnos vůbec od samotného zavedení spotřebních daní v roce 1993. Daň z vína a meziproductů splnila rozpočet z 107 % bez žádných konkrétních vlivů.

Energetické daně byly ovlivněny převážně snížením spotřeby zemního plynu, elektřiny. Pokles byl způsoben příznivými klimatickými podmínkami. Současně velký vliv na daň mělo stále zvyšování počtu zateplených budov a snížení energií v průmyslu.

Daně z majetkových a kapitálových převodů se pohybovala na hodnotě 6,79 mld. Kč. Daň s potýkala se schodkem v samotné hodnotě 2,7 mld. Kč. Oproti roku 2014 se do příjmů státního rozpočtu dostalo o 2,63 mld. Kč. Pojistné na sociálním zabezpečení operuje s přebytkem v částce 404,77 mld. Kč. Překonal rozpočet po změnách o 4,1 mld. Kč. Meziroční nárůst v letech 2014-2015 je 22,47 mld. Kč. Pojistné na sociálním zabezpečení si drží podíl 40 % na celkovém objemu daňových příjmů. Ostatní daňové příjmy se svým 1 % se podílely na příjmech s hodnotou 8,35 mld. Kč. Z grafu č. 13 jsou čerpány procentní podíly na daňových příjmech pro rok 2015.

Graf č. 13: Daňové příjmy v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2016

4.14 Daňové příjmy státního rozpočtu 2016

Dle MFČR (2016c, str. 11) státní rozpočet v roce 2016 měl příjmy v hodnotě 1281,62 mld. Kč. Hodnota byla vyšší než rozpočet po změnách, který byl v částce 1183,18 mld. Kč, mezi hodnotami vznikl přebytek v částce 98,4 mld. Kč. Státní příjmy byly splněny z 108,3 %. Daňové příjmy měli 1071,49 mld. Kč, a i tehdy vznikl mezi skutečností a rozpočtem přebytek 29,8 mld. Kč. V porovnání s loňským rokem je navýšení daňových příjmů o 69,36 mld. Kč. Daň z příjmů fyzických osob v roce 2016 byla na částce 112,95 mld. Kč, která byla o 4,4 mld. Kč vyšší než rozpočet. Objevuje se zde i rozdíl 9,9 mld. Kč mezi rokem 2015 a 2016. Hodnota se podílí na celkovém objemu z 11 %. Pro naplnění rozpočtové částky bylo rozhodující zakázat čerpání daňového zvýhodnění na dítě a slevy na manželku/ manžela, pokud člověk uplatňoval paušální výdaje, zvýšení solidární daně, zvýšení ziskovosti středních a velkých podniků, které vedlo ke zvyšování hrubých mezd.

Daň z příjmů právnických osob se zvýšila na částku 111,19 mld. Kč oproti rozpočtu je nárůst o 9,8 mld. Kč. Loňský rok přinesl do státního rozpočtu nižší částku jak aktuální rok, a to konkrétně o 11,62 mld. Kč.

Svoji výší se podílí na celkové hodnotě daňových příjmů z 10 %. Výše naplnění rozpočtu bylo díky pokračování ekonomického růstu, s ohledem na citlivost vývoje HDP,

Daň z přidané hodnoty jako jediná byla v deficitu, kdy skutečnost byla 245,68 mld. Kč a rozpočet po změnách byl 247,70 mld. Kč. Nepodařilo se to splnit o 2 mld. Kč a plnění rozpočtu bylo z 99,2 %. Celková hodnota se podílela na objemu daňových příjmů z 23 %. Na DPH působily vlivy způsobené makroekonomickými indikátory jako v minulých letech a zároveň výpadek v zavedení elektronické evidenci tržeb, která byla zavedena až od prosince 2016 díky delšímu legislativnímu procesu. Pokud by se elektronická evidence tržeb zavedla dříve, byl by rozpočet plněn 100 %.

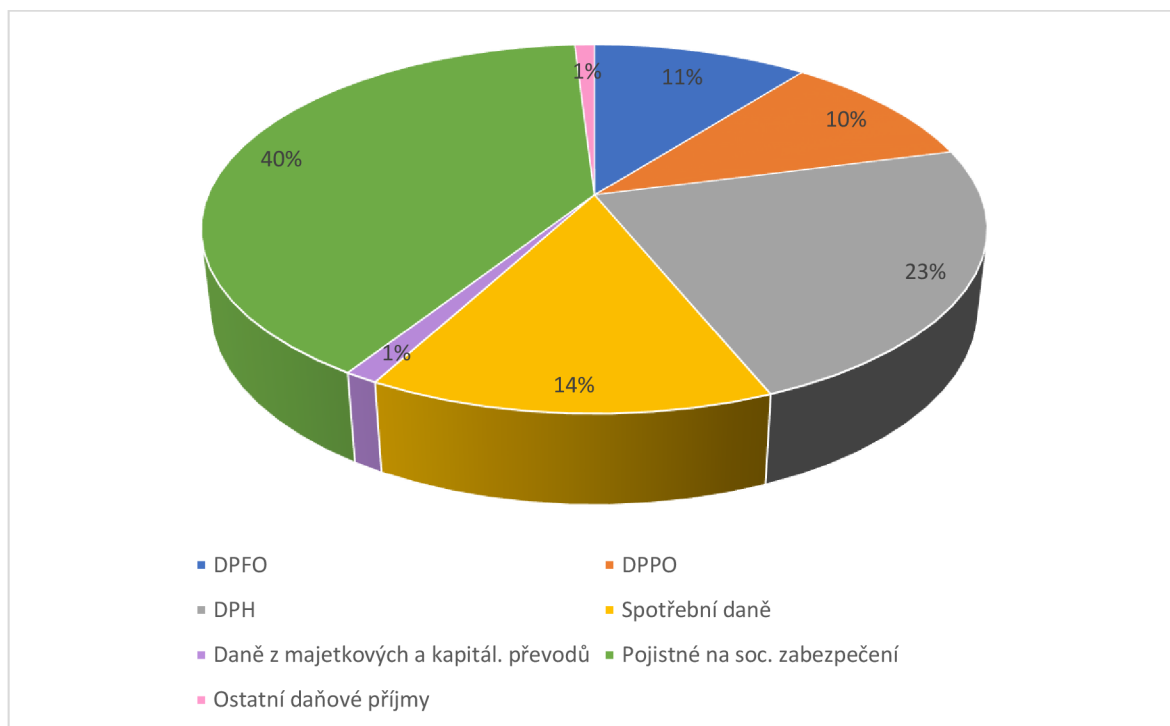
Spotřební daně v roce 2016 se zvýšily na částku 150,34 mld. Kč a překonaly rozpočet o 8,3 mld. Kč. Svůj cíl splnily na 105,9 %. I přestože jsou v přebytku tak na daňové příjmy se podílí ze 14 % jako obvykle. Na spotřební daň z minerálních olejů pozitivně působilo oživení v ekonomice a pokles cen ropy, který se projevil celosvětově. Díky snížení cen ropy Brent a americké lehké ropy WTI CrudeOil se zvýšila spotřeba motorové nafty v tuzemsku. Menší podíl na zvýšení inkasa měla i nižší spotřeba vysokoprocenních a čistých biopaliv, která měla daňové zvýhodnění. Ovlivňující faktor byl navýšení dosavadních sazeb.

Daň z tabákových výrobků dosahovaly přebytku díky zvýšení sazeb daně, který generoval zvýšení příjmů této daně. Inkaso daně z lihu bylo ovlivněno zvýšením spotřeby konečným spotřebitelem a stabilizací trhu po metylalkoholové aféře. Daň z piva byla ovlivněna růstem produkce nealkoholických piv a zvýšenou poptávkou po ležácích před výčepními pivy. V případě daně z vín a meziproductů se rozpočet splnil z 119,3 % ale dlouhodobě tato daň nepatří mezi nosné komodity z pohledu příjmů státního rozpočtu. Její výkyvy napříč minulostí nepřináší významné výkyvy.

Ekologická daň se svým plněním 108,5 % má pozitivní inkaso, na kterém se podílelo zvýšení spotřeby elektrické energie a plynu. Zároveň platí že v tuzemsku vzrůstá zájem o zateplení budov a snížení energií v průmyslu a v budoucnu se nepředpokládá výrazný růst inkasa ekologických daní.

Daně z majetkových a kapitálových příjmů se pohybují na stálém 1 % v částce 12,53 mld. Kč. Plnění rozpočtu bylo z 121,7 % a konečný přebytek se zvýšil na 2,2 mld. Kč. Komparace mezi lety 2015 a 2016 přinesla zvýšení o 5,74 mld. Kč. Pojistné na sociálním zabezpečení si drží 40 % vliv na daňových příjmech s konečnou hodnotu 428,47 mld. Kč. V konečném výsledku pojistné přineslo přebytek v částce 6,5 mld. Kč i s porovnaným loňským rokem se zvýšil příjem do rozpočtu. Ostatní přímé daně byly v hodnotě 10,33 mld. Kč se svým standardním 1 % podílem na daňové příjmy státního rozpočtu. Graf č. 14 znázorňuje podíly daní na daňových příjmech, které jsou výše v textu uvedeny.

Graf č. 14: Daňové příjmy v roce 2016

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2016

4.15 Daňové příjmy státního rozpočtu 2017

Dle MFČR (2017c, str. 11) rok 2017 hospodařil s příjmy v hodnotě 1273,64 mld. Kč, kdy rozpočet plnil z 101,9 %. Samotná hodnota, o kterou byla vyšší skutečnost oproti rozpočtu byla 23,43 mld. Kč. Daňové příjmy měly hodnotu ve výši 1155,61 mld. Kč a splnily rozpočet o 42,83 mld. Kč, který byl stanoven vládou na částku 1112,79 mld. Kč. Podíly daní jsou takřka ve stejném složení jako v minulých letech.

Daň z příjmů fyzických osob byla 128,61 a svojí hodnotou splnila rozpočet z 106,8 %, kdy rozdílná hodnota byla 8,21 mld. Kč. Jak již bylo zmíněno svůj podíl si drží na 11 % na celkovém objemu daňových příjmů. Pozitivní vlivy působící na vyšší rozpočtovou hodnotu byly například zvýšená míra zaměstnanosti, růst pracovního ohodnocení, zvýšení minimální mzdy, solidární zvýšení daně, omezení možnosti čerpání daňových slev a zvýhodnění v případě uplatňujících paušálních výdajů aj.

Daň z příjmů právnických osob byla o něco menší jak výše popsána DPFO a svojí hodnotu měla na částce 115,19 mld. Kč. Rozpočet překročila o 1 mld. Kč a svou výši se podílí z 10 % na daňových příjmech konkrétního roku. Obdobně jako v předchozích letech inkaso bylo ovlivněno narůstající úrovní ekonomiky státu.

Nepřímé daně jsou nadále důležitou položkou v příjmech. Daň z přidané hodnoty byla v konečné částce 265,96 mld. Kč. Rozpočet splnila z 103 % a přebytek dosáhl hodnoty 7,76 mld. Kč. V roce 2017 se podílela daň z 23 % na celkovém objemu daňových příjmů. Pozitivní vliv na daň z přidané hodnoty mělo zavedení elektronické evidence tržeb a na samotném inkasu se podílelo EET odhadem 4,1 mld. Kč. Další faktor byl nárůst spotřeby domácností a vlády a kontrolní hlášení. Negativní dopad měla legislativní změna ve formě snížení sazby u stravovacích služeb z 21 % na 15 % a z 15 % na 10 % u novin a časopisů.

Spotřební daně se svojí hodnotou 154,74 mld. Kč splnily rozpočet a konečná částka byla o 3,74 mld. Kč vyšší než navrhovaný rozpočet. Jak graf znázorňuje i teď spotřební daň se podílí 14 %. Díky dobré kondici české ekonomiky se dařilo dani z minerálních olejů. Dobrá kondice ekonomiky nesla pozitivní vliv na podmínky pro obchod a zlepšení životní úrovně. Tyto faktory měly za následek zvýšení poptávky a spotřeby pohonných hmot. Negativní vliv přetrvává z možnosti uplatnění nároků na vrácení daní z minerálních olejů z důvodu používání v zemědělství v prvovýrobě.

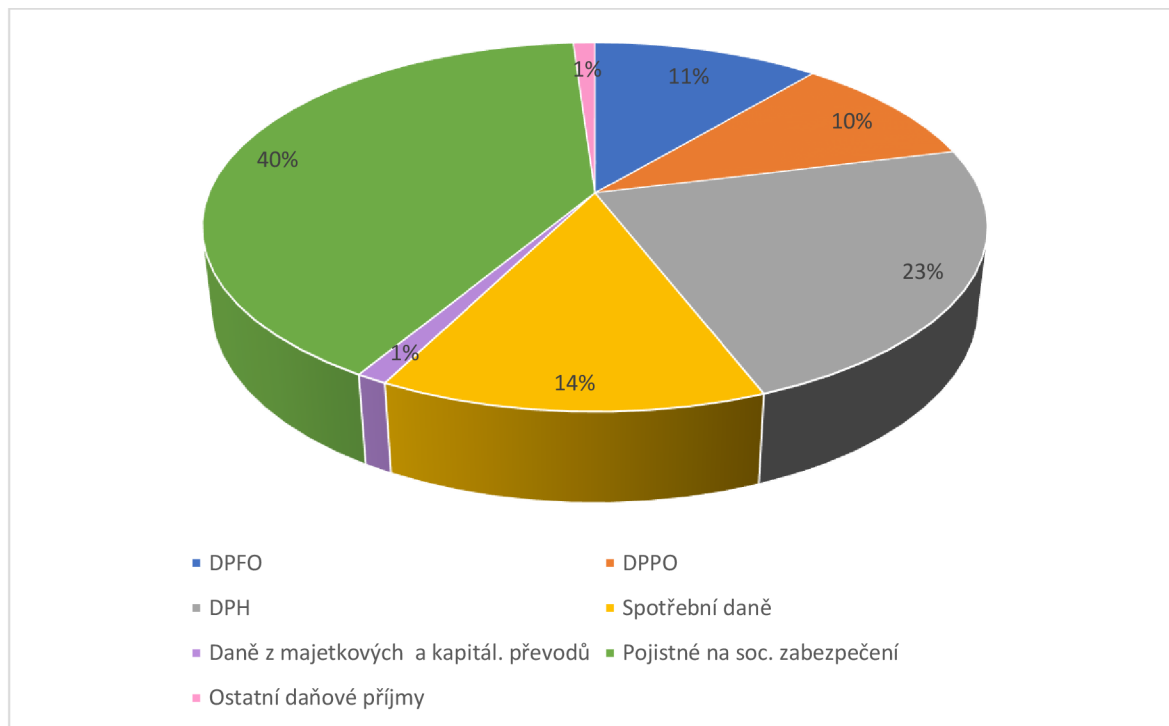
Daň z tabákových výrobků byla nadále pozitivně ovlivněna legislativní změnou týkající se regulací možností prodeje a skladování cigaret při změnách sazeb. Za negativní dopad na daň z tabákových výrobků se považuje zavedení protikuřáckého zákona. Daň z lihu byla ovlivněna stejně jako u daně z minerálních olejů dobrou kondicí české ekonomiky, kdy vzrostla spotřeba alkoholu. Stabilizace trhu po metylalkoholové aféře v letech 2012-2013 a zavedení povinnosti značení lihu.

Dani z piva se nepodařilo splnit rozpočet a na vině může být zavedení protikuřáckého zákona. Poklesla produkce sudových piv a zvýšila se produkce lahvových piv. Zároveň přetrvává poptávka po ležácích než výčepními pivy. U daně z vín a meziproduktů se v roce 2017 dařilo s rozpočet splnila z 126,9 %. Současně přetrvává fakt, kdy vína a meziprodukty tvoří podstatnou složku spotřebních daní. Zvýšení inkasa se přisuzuje ke zvýšení poptávky a spotřeby tichých a šumivých vín.

Ekologické daně jsou ovlivněny dříve popsány faktory, jako jsou zvýšená poptávka po zateplení budov, zvyšování cen energií, snížení energií v průmyslovém odvětví. V roce 2017 se sice zvýšila spotřeba elektrické energie, zemního plynu i pevných paliv ale v budoucnosti se neočekává podstatné zvýšení samotného inkasa ekologických daní.

Daně z majetkových a kapitálových příjmů nemění svůj vliv a konstantně se hodnota podílí 1 % na celkových daňových příjmech. Hodnota v roce 2017 byla 12,58 mld. Kč a o necelou 1 mld. Kč převýšila rozpočet, který vláda stanovila na hodnotu 11,60 mld. Kč. Pojistné na sociálním zabezpečení se dostalo až na částku 466,26 mld. Kč, kdy vysoká hodnota generuje přebytek o 18,43 mld. Kč. Rozpočet byl stanoven vládou na částku 447,83 mld. Kč, a rozpočet byl plněn z 104,1 %. Ostatní daňové příjmy byly v hodnotě 12,28 mld. Kč. Zmíněné procentní podíly daní jsou čerpány z grafu č. 15.

Graf č. 15: Daňové příjmy v roce 2017

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2017

4.16 Daňové příjmy státního rozpočtu 2018

Dle MFČR (2018c, str. 11) příjmy státního rozpočtu v roce 2018 dosáhly hodnoty 1403,92 mld. Kč. Celková částka plnila rozpočet na 105,8 %, kdy rozpočet zněl na hodnotu 1326,74 mld. Kč. Rozdíl mezi rozpočtem a skutečností byl 77,18 mld. Kč.

Z celkového objemu příjmů státního rozpočtu byly daňové příjmy v hodnotě 1240,37 mld. Kč. Stejně jako příjmy státního rozpočtu tak i daňové příjmy splnily rozpočtovou částku a převýšily jí o 21,14 mld. Kč s plněním 101,7 %. V obou případech se hodnota zvýšila oproti předchozímu roku.

Daň z příjmů fyzických osob byla 146,54 mld. Kč a svojí hodnotou splnila rozpočet z 100,8 %. Rozdíl mezi skutečností a rozpočtem je ve výši 1,14 mld. Kč. Konečná hodnota se podílela svojí výši na celkovém objemu z 12 %. Mezi pozitivní vlivy působící na inkaso DPFO bylo zvýšení solidární daně, navýšení minimální mzdy, která se změnila na 12 200 Kč, vysoká míra zaměstnanosti a zavedení EET. Negativní vlivy byly v podobě zvýšených limitů na odpočty příspěvků na doplňkové penzijní připojištění a pojistného na soukromé životní pojištění z 12 000 Kč na 24 000 Kč v obou případech a zvýšení daňového zvýhodnění na jedno vyživované dítě ve společné domácnosti.

Daň z příjmů právnických osob byla na úrovni 117,46 mld. Kč a svojí rozpočtovou částku nesplnila o 0,8 %. V rámci komparace s předchozím rokem vznikl rozdíl přes 2 mld. Kč. Celková částka tvořila 9 % celkového objemu daňových příjmů. Vývoj inkasa byl pozitivně ovlivněn zavedením EET, mírný vliv na vývoj inkasa mělo zvýšení daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby. Na daň působila dividendová politika subjektů, která se řídí vnitřními rozhodnutími podnikatelských subjektů

Daň z přidané hodnoty tvořila se svojí hodnotou 278,98 mld. Kč 23 % objemu daňových příjmů. Svojí rozpočtovou částku nesplnila o 1,92 mld. Kč a své plnění měla na 99,3 %. nesplnění rozpočtového inkasa bylo díky nezavedení třetí a čtvrté fáze elektronické evidence tržeb. Jedná se o faktor, se kterým rozpočet počítal i s dalšími makroekonomickými indikátory.

Spotřební daně dosáhly výše 159,28 mld. Kč, která byla o 4,58 mld. Kč vyšší než samotný rozpočet. Hodnota splnila rozpočtovou částku z 103 % a její hodnota se podílela na celkovém objemu daňových příjmů z 13 %.

Rozpočtové inkaso daně z minerálních olejů bylo naplněno z 99,9 % a mezi nejhlavnější působící faktory patří dobrá hospodářská situace, vyšší spotřeba pohonných hmot a zlepšení životní úrovně domácností. Negativní dopad na inkaso má možnost vrácení daně z minerálních olejů, které se používají v zemědělské prvovýrobě.

Daň z tabákových výrobků překonala svoji historickou hranici díky vyšším sazbám daně. Ani legislativní změna v podobě protikuřáckého zákona výrazně nepřispěl k snížení inkasa daně. Daň z lihu dosáhla svého maxima od založení spotřebních daní v roce 1993 a vliv na to měla dobrá kondice hospodářství České republiky a navýšení spotřeby komodit podléhající spotřební dani z lihu.

Daň z piva je dlouhodobě ovlivněna preferencemi kdy se dává přednost ležákům před výčepními pivy. Ve prospěch lahvových piv se snížila produkce sudových piv, kdy příčinou bylo zavedení protikuřáckého zákona a následné snížení konzumace piva v restauračních zařízeních. Na daň z vína a meziproductů se v roce 2018 nevypozoroval významnější výkyv, který by stál za zvýšení inkasa a naplnění rozpočtové částky z 136,1 %. Dlouhodobě trvá trend konzumace tichých a šumivých vín.

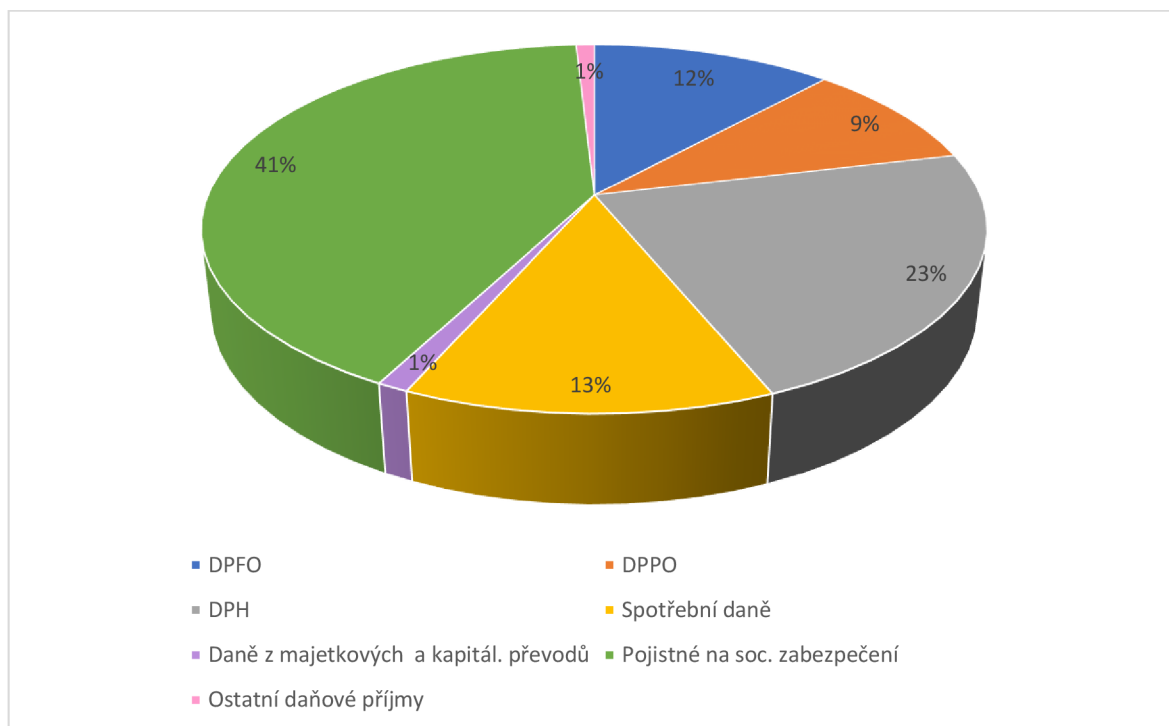
Na ekologickou daň mělo vliv navýšení spotřeby po těchto komoditách (elektřina, zemní plyn a pevná paliva). Díky zateplování budov, snižování energií v průmyslovém odvětví a chování spotřebitelů, nelze očekávat v budoucích letech podstatné zvýšení inkasa ekologických daní.

Obdobně jako spotřební daně i daně z majetkových a kapitálových převodů přesáhla svoji rozpočtovou hodnotu o 1,64 mld. Kč. Konečná hodnota byla 13,64 mld. Kč se kterou se podílela 1 % na celkovém objemu daňových příjmů.

Pojistné na sociálním zabezpečení přesáhlo rozpočtovou částku hned o 16,37 mld. Kč. Konečná výše byla 513,31 mld. Kč a plnění státního rozpočtu splnila z 103,3 %. Stabilně se drží na hodnotách od 40 % a výš, a i aktuální rok se podílelo pojistné ze 41 % na celkovém objemu daňových příjmech roku 2018. Zbylá hodnota připadá ostatním daňovým příjmům s částkou 11,16 mld. Kč. I v roce svojí výši se podílí pouze 1 %.

Graf č. 16 znázorňuje podíly daní, které jsou výše zmíněny.

Graf č. 16: Daňové příjmy v roce 2018

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2018

4.17 Daňové příjmy státního rozpočtu 2019

Dle MFČR (2019c, str. 11) státní rozpočet v roce 2019 dosáhl celkové hodnoty 1523,22 mld. Kč. Celková výše přesáhla rozpočtovou hodnotu o 1,8 % ve výši 27,33 mld. Kč. V loňském roce příjmy státního rozpočtu byly v hodnotě 1403,92 mld. Kč, a to znamená nárůst v aktuálním roce o 119,30 mld. Kč. Daňové příjmy státního rozpočtu byly v konečné částce 1315,71 mld. Kč. Daňové příjmy svoji rozpočtovou částku nesplnily o 9,65 mld. Kč a své plnění měly na 99,3 %. Předchozí rok byl o 75,33 mld. Kč nižší než aktuální.

Daň z příjmů fyzických osob byla ve výši 164,52 mld. Kč. I když se jedná o poměrně vysokou částku nepodařilo se naplnit rozpočtovou hodnotu o 1,08 mld. Kč. V rámci porovnávání loňského roku s aktuálním vzrostlo inkaso DPFO o 17,98 mld. Kč. Hodnota DPFO se podílela na celkovém objemu daňových příjmů v roce 2019 z 13 %. Pozitivní vlivy působící na inkaso DPFO byl rostoucí hospodářský růst, zvýšení minimální mzdy na 13 350 Kč a zvýšení solidární daně. Negativní dopady na inkaso se považují situace, kdy lidé neuplatňovali měsíční slevy na daní u zaměstnavatele, ale veškeré slevy uplatnili až u ročního zúčtování. Díky tomu se vyplácely lidem vysoké částky.

Daň z příjmů právnických osob dosáhla výše 123,46 mld. Kč a svým plněním rozpočtu 99,2 % se rozpočtová částka nenaplnila o 0,94 mld. Kč. Komparace let 2018-2019 ukázala rozdíl 6 mld. Kč. Skutečnost DPPO se podílí na daňových příjmech z 9 %. Snížení inkasa DPPO bylo zapříčiněno nižším objemem výplat podílů na zisku v roce 2019 oproti předcházejícímu roku 2018.

Nepřímá daň konkrétně daň z přidané hodnoty měla výši 291,32 mld. Kč, ani tato konkrétní daň nenaplnila rozpočtovou částku o 6,58 mld. Kč se svým plněním rozpočtu 97,8 %. Při porovnání let v loňském roce byla rozpočtová hodnota nižší o 12,34 mld. Kč, i když meziročně roste hodnota DPH v roce 2019 se daň z přidané hodnoty podílela z 22 %. Při přípravách rozpočtu DPH se vycházelo z makroekonomických indikátorů, u kterých se předpokládala vyšší úroveň spotřeby domácností. Ta v roce 2019 klesla o 6 % a se spojením ostatními makroekonomickými agregáty mely negativní vliv na vývoj inkasa DPH v roce 2019.

Spotřební daně jako majetkové v roce 2019 byly jediný v přebytku oproti rozpočtové hodnotě. Spotřební daně měly hodnotu 158,73 mld. Kč a rozpočtovou hodnotu přesáhly o 1,33 mld. Kč s plněním rozpočtu 100,8 %. Jejich hodnota se podílela z 12 % na celkovém objemu daňových příjmů ale oproti předchozímu roku se vybrala nižší částka o 0,55 mld. Kč. U všech daní, které spadají do spotřebních byla rozpočtová částka splněna kromě spotřební daně z tabákových výrobků, kdy inkaso daně bylo nižší, než byl stanoven rozpočet.

Daň z minerálních olejů byla vysoce ovlivněna rostoucí spotřebou pohonných hmot. Zlepšuje se dobrá ekonomická situace státu a životní úroveň domácností. Daň z tabákových výrobků byla nejvíce ovlivněna vzrůstající oblibou zahřívacích tabáku oproti klasickým cigaretám. Výrobci je deklarován nižší škodlivý dopad na lidský organismus při užívání zahřívacích tabáku a od klasických cigaret nejsou zakázány v některých provozovnách poskytující stravovací služby. Jejich zdanění mělo začít

od 1. 4. 2019 ale výrobky se zahříváním tabákem se začaly zdaňovat až od 15.5. 2019. Daň z lihu překročila svoji rozpočtovou částku ze stejných důvodů jako daň z minerálních olejů, a to díky dobré kondici české ekonomiky a vzrůstající spotřebě výrobků s obsahem lihu, které podléhají dani.

U daně z piva se pozoruje v rámci předchozích let stagnaci či snížení spotřeby piva. Na vině je změna preference ležáků před výčepními pivy a snížení samotné produkce sudových piv, která vyvolala růst produkce lahvových piv. Vývoj daně z vína a meziproductů odpovídá předchozím rokům, kde nedochází k významnějším výkyvům.

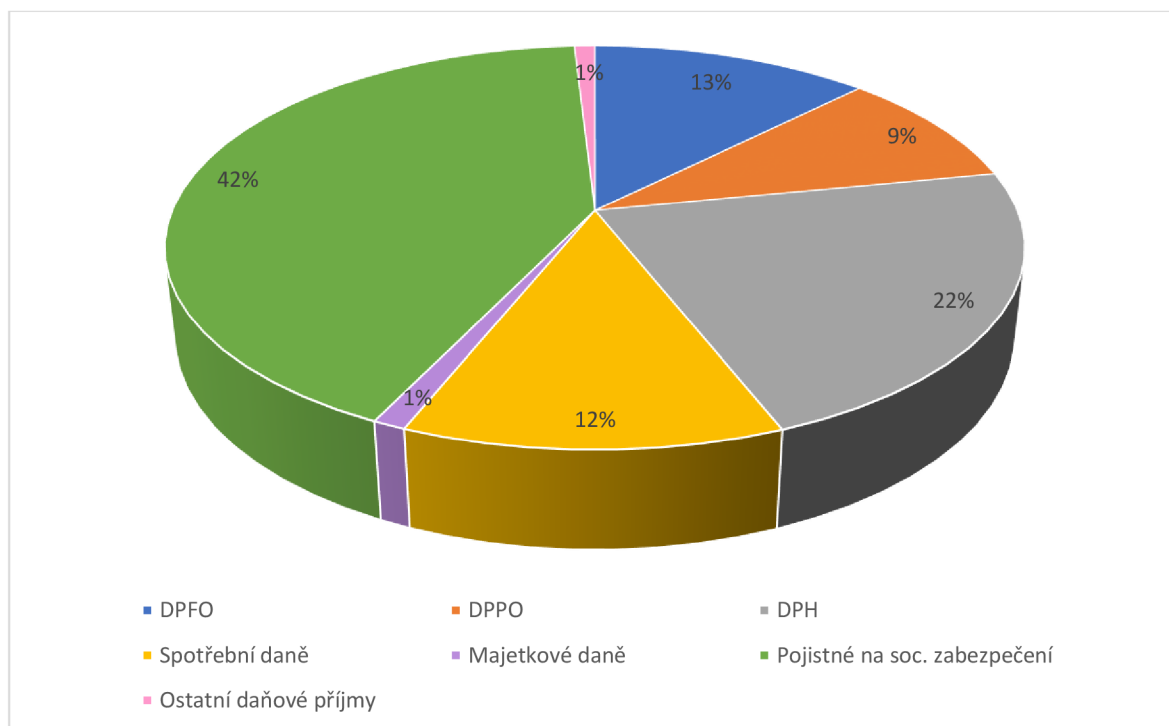
Nižší inkaso z ekologických daní bylo zapříčiněno vládními opatřeními snažící se podporovat ekologické zdroje k vytápění před použitím pevných paliv z důvodu zkvalitnění životního prostředí a ovzduší. Zároveň na inkaso působí zvýšený počet budov se zateplením, snižování spotřeby energií v průmyslovém odvětví a zodpovědnější chování spotřebitelů.

Majetkové daně vykazovaly zvýšení rozpočtové částky o 1,58 mld. Kč na 13,88 mld. Kč. Hodnota je vyšší i v porovnání s loňským rokem o 0,24 mld. Kč. Svoji hodnotou se konstantně podílí na daňových příjmech 1 %. Nenaplnění rozpočtové částky se v roce 2019 týkalo i pojistného na sociálním zabezpečení.

Rozpočtová hodnota nesplnila cíl o 4,71 mld. Kč a hodnota inkasa se zastavila na částce 551,71 mld. Kč. V loňském roce hodnota inkasa byla o 38,4 mld. Kč nižší.

I nenaplnění cíle rozpočtové hodnoty pojistného na sociálním zabezpečení nemělo vliv na podíl celkového objemu daňových příjmů, a i tehdy podíl byla hodnota 42 %. Ostatní daňové příjmy dosáhly hodnoty 12,08 mld. Kč. Níže vložený graf č. 17 ukazuje procentuální podíly daní zmíněné výše.

Graf č. 17: Daňové příjmy v roce 2019

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2019

4.18 Daňové příjmy státního rozpočtu 2020

Dle MFČR (2020c, str. 11) státní rozpočet v roce 2020 hospodařil s příjmy v hodnotě 1475,5 mld. Kč. Rozpočtová částka byla splněna z 106,6 % a hodnota o kterou se převýšil rozpočet byla v abnormální výši 91,5 mld. Kč. Daňové příjmy dosáhly hodnoty 1258,7 mld. Kč a svoji rozpočtovou částku splnila z 104,6. Oproti loňskému roku daňové příjmy v roce 2020 byly vyšší o 95,7 mld. Kč.

Daň z příjmů fyzických osob měla hodnotu 154,1 mld. Kč. Její plnění bylo rekordní a to z 117,9 %. Rozpočtovou hodnotu přesáhla o 23,4 mld. Kč. Její hodnota ovlivnila z 12 % objem celkových daňových příjmů. Negativní vlivy, které působily na inkaso DPFO byl zvýšený počet zaměstnaných lidí na ošetřovném a snížení mezd a platů zaměstnanců díky bariérám ze strany zaměstnavatelů či zvýšený objem poplatníků, který zvolily vyplácení slev a daňových zvýhodnění ročně při ročním zúčtování oproti měsíčnímu vyplácení. Díky roční částce jsou vypláceny vysoké částky. Pozitivně se projevila na inkaso ekonomická podpora, která měla eliminovat důsledky způsobené virem COVID- 19. Podpora se týkala zachrany zaměstnanosti Antivirus. Zároveň se zvýšila minimální mzda na 14 600 Kč.

Daň z příjmů právnických osob byla v konečné výši 108,4 mld. Kč a překročila rozpočtovou částku o 30,6 mld. Kč. Při přepočtu plnila daň z 139,3 % svůj cíl. Přestože se podařilo v roce 2020 vybrat o tolik více na DPPO, její podíl na celkovém objemu daňových příjmů stále přetrvává kolem 9 %. Výrazné překročení rozpočtové částky vzniklo díky neuskutečnění důsledků opatření k eliminaci vlivů šíření viru COVID-19.

Daň z přidané hodnoty svůj cíl nesplnila a nenaplnila rozpočet. Její hodnota byla 287, 9 mld. Kč narozdíl od plánovaných 290,3 mld. Kč. Svůj cíl naplnila z 99,2 % a nesla 23 % podíl na celkovém objemu daňových příjmů pro rok 2020. Schodek inkasa byl způsoben propadem ekonomiky z důvodů šíření viru COVID-19, zavedení opatření na zmírnění dopadu šíření viru COVID-19 a diskrečními opatřeními. Rozpočet byl sestavován s ohledem působení makroekonomických agregátů. Inkaso bylo sníženo i vlivem nižších sazeb daně u MHD, na teplo a chlad, točené pivo, stravovací služby, vodné a stočné apod.

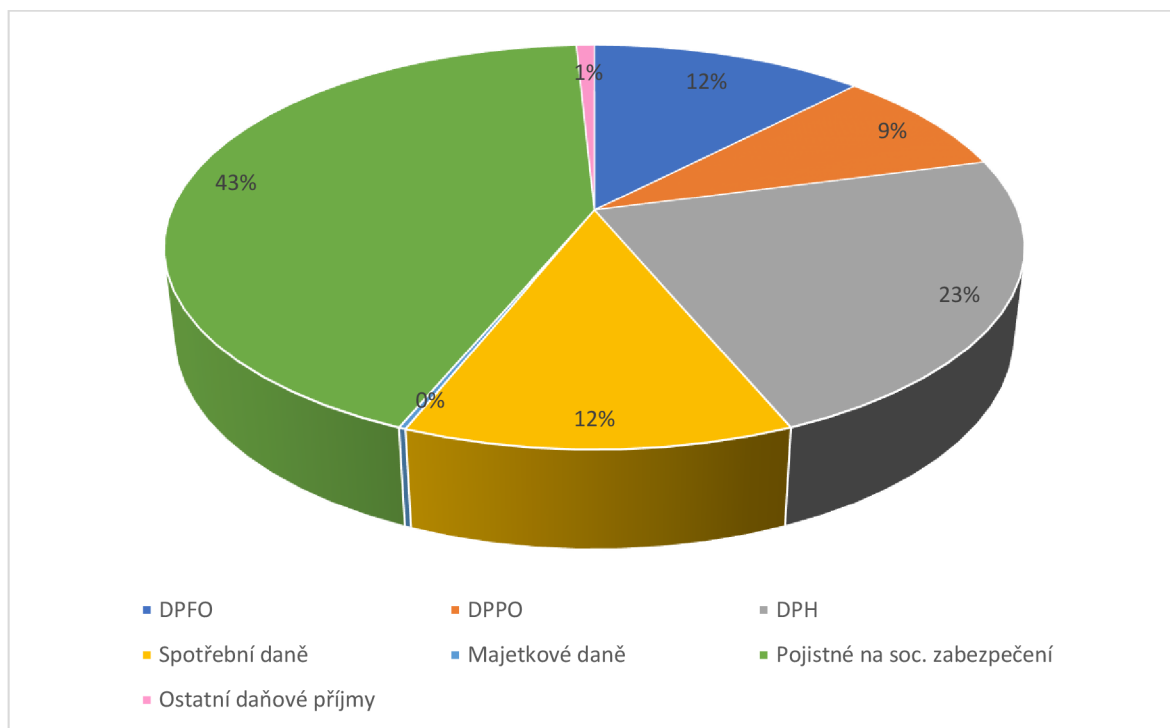
Spotřební daně oproti předchozí nepřímé dani svůj cíl splnila z 103,3 % s konečnou hodnotou 154,8 mld. Kč. Přebytek byl v částce 5 mld. Kč a oproti předchozímu roku se vybralo o 4 mld. Kč méně. Svůj podíl si drží přes 10 % a v letošním roce to bylo konkrétně 12 % podíl na daňových příjmech. Daň z minerálních olejů byla ovlivněna snižující se tendencí spotřeby pohonných hmot. Hlavním faktorem snížení spotřeby je šíření nemoci COVID-19, která omezila cestování osob, zavřela hranice a s tím se následně snížila potřeba tranzitní dopravy.

Daň z tabákových výrobků byla ovlivněna zvyšováním sazby daně a počátkem zdaňování zahřívacích tabáků, kterým vzrostlo inkaso v roce 2020 téměř dvojnásobně. Daň z líhu a piva byla negativně ovlivněna šířením koronaviru jejichž důsledkem bylo snížení spotřeby po těchto komoditách vlivem snížení cestovního ruchu a zavření stravovacích a ubytovacích zařízení. Daň z vína a meziproductů meziročně vzrostla ale pro rozpočet se jedná o méně důležitou daň na kterou nepůsobí až moc vliv rostoucí spotřeby po této komoditě.

Inkaso z ekologických daní se snížilo vlivem chování spotřebitelů, který využívali spotřebiče s nižší spotřebou energie a útlumem české ekonomiky, kterou postihla koronavirová krize.

Majetkové daně svoji rozpočtovou částku nesplnily s nejvyšším rozdílem v rámci roku 2020. Jejich hodnota činila 2,8 mld. Kč místo plánovaných 3,2 mld. Kč. V rámci objemu daňových příjmů se dá hovořit o nulovém podílu. V předchozím roce inkaso majetkových daní bylo vyšší o 11,1 mld. Kč. Nejdůležitější složkou daňových příjmů je stále pojistné na sociálním zabezpečení s částkou 540,5 mld. Kč. Plnění vůči rozpočtu bylo 100,3 % a svoji rozpočtovou částkou se podíl drží na 43 % na daňových příjmech. Zbytek daňových příjmů tvoří ostatní daňové příjmy ve výši 10,2 mld. Kč. Graf č. 18 vyobrazuje procentuální podíly daní ze kterých se čerpaly informace zmíněné výše.

Graf č. 18: Daňové příjmy v roce 2020

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2020

4.19 Daňové příjmy státního rozpočtu 2021

Dle MFČR (2021c, str. 11) státní rozpočet v roce 2021 hospodařil s příjmy v částce 1487,2 mld. Kč se svým plněním 106,1 %. Přebytek příjmů byl v hodnotě 85,9 mld. Kč a oproti loňskému roku se vybralo o 11,8 mld. Kč. Daňové příjmy dosáhly hodnoty 1294,9 mld. Kč a svoji rozpočtovou částku splnily z 108,1 %. Vzniklý konečný rozdíl byl v částce 96,9 mld. Kč.

Z celkové částky daňových příjmů tvoří 9 % daň z příjmů fyzických osob. Ta dosáhla hodnoty 109,1 mld. Kč a samotné plnění bylo na hodnotě 124,2 %. Loňský rok ale přinesl do příjmů státního rozpočtu více o 45 mld. Kč. negativní vývoj inkasa DPFO způsobilo změny ve zdanění příjmů ze závislé činnosti, a to způsobem zrušení superhrubé mzdy a přijetí vládních opatření v souvislosti pandemie COVID- 19. současně významný dopad na daň měla podpora výplaty kompenzačních bonusů. Pozitivní vliv mělo zvýšení minimální mzdy na 15 200 Kč, přijetí ekonomických podpor za účelem snížení dopadu koronavirové krize a zvýšení mezd a platů u zaměstnanců, který v době pandemie měli ztížené a náročné pracovní prostředí jako jsou zaměstnanci ve zdravotnictví, bezpečnostních sborů, vojáků z povolání a zaměstnanci v sociálních službách.

Daň z příjmů právnických osob ve výši 129,1 mld. Kč se svými 10 % na celkovém objemu daňových příjmů splnilo svoji rozpočtovou částku z 154,1 %. V aktuálním roce se podařilo vybrat o 20,8 mld. Kč více jako v roce 2020. DPPO vykazovala v roce 2021 překročení rozpočtové částky o 54,1 %. Důvodem bylo, že vláda zavedla institut zpětného uplatnění ztráty a zavedení mimořádných odpisů. Ani jedna z věcí nebyla tak využita, jak se vládou předpokládalo. Ekonomický vývoj byl nadprůměrný než očekávání. V době, kdy se připravoval rozpočet se předpokládaly horší hodnoty makroekonomických agregátů, které se následně zkontrolovaly a vykazaly příznivější hodnoty. V rámci ekonomického vývoje byly též zavedeny vládní opatření za účelem omezení šíření viru COVID-19 a vláda zrušila červnové zálohy na daň. Část subjektů ale zrušenou červnovou zálohu i tak zaplatila.

Nepřímá daň, a to konkrétně DPH mělo výši 298,5 mld. Kč. Rozpočet byl na konečnou částku 287,9 mld. Kč a podařilo se jí splnit z 103,7 %. Loňský rok přinesl nižší částku o 10,7 mld. Kč. DPH je jedna z nejdůležitější složkou daňových příjmů státního rozpočtu a v roce 2021 se podílelo na celkovém ročním objemu z 23 %. Vyšší inkaso, než rozpočet byl z důvodu, kdy predikované hodnoty makroekonomických agregátů pro rok 2021 byly zkontrolovány a vykázaly například že růst výdajů spotřeby domácností se zvýšil ze 4,9 % na 8,3 % podle lednových predikcí makroekonomických agregátů od Ministerstva financí. Samotné inkaso bylo ovlivněno navýšením úrovně vlastní daňové povinnosti a hodnoty nadměrných odpočtů.

Spotřební daně dosáhly částky 150,1 mld. Kč. Plnění vůči rozpočtu bylo na 91,3 % když rozpočtová částka měla dosáhnout úrovně 164,4 mld. Kč. I když spotřební daně nedosáhly na rozpočtovou částku, svoji hodnotu se podílely na celkovém objemu daňových příjmů z 12 %. Daň z minerálních olejů byla nejvíce ovlivněna pandemií covid - 19. Negativní dopady nesly vládní protiepidemiologická opatření, ekonomický a hospodářský oslabení a omezení pohyblivosti obyvatelstva. Negativní vliv na spotřební daň z minerálních olejů mělo snížení sazby daně, obliba modernizace vozového parku s nižší spotřebou pohonných hmot. Díky omezení mobility obyvatelstva to mělo vliv i na veřejnou dopravu.

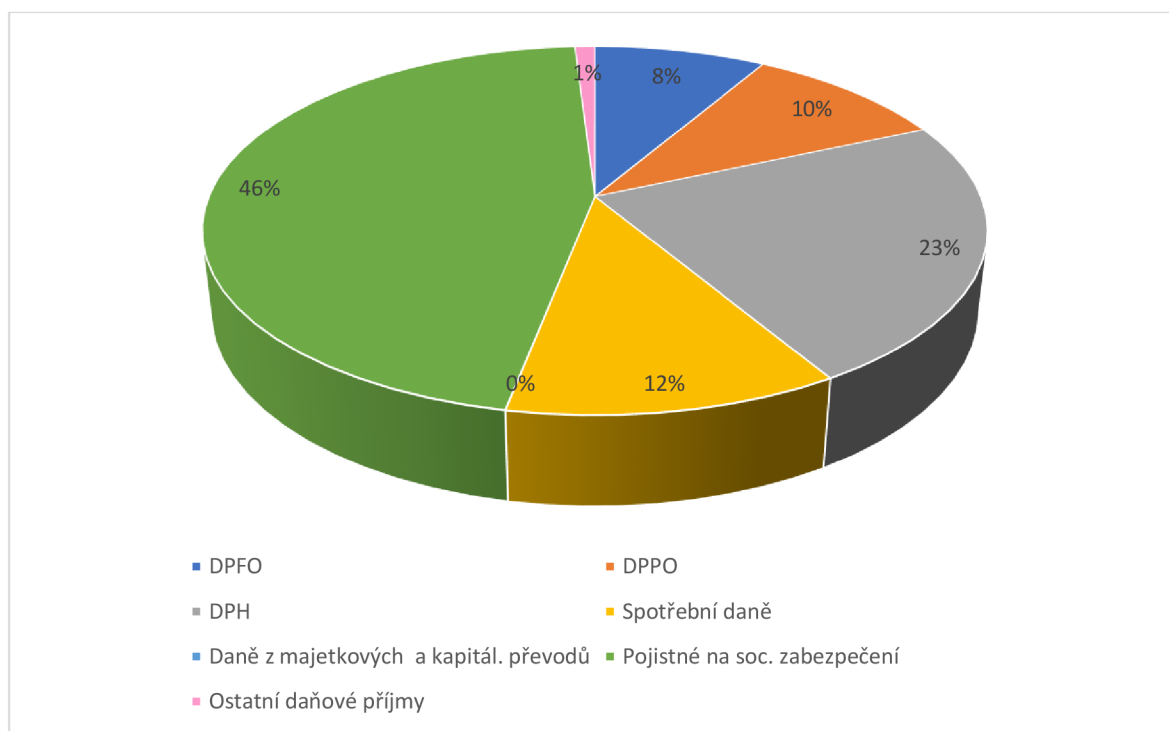
Dani z tabákových výrobků se nepodařilo splnit rozpočet hned z několika důvodů. První důvod je snížení spotřeby klasických cigaret a přemístění preferencí na výrobky mladé generace, které zahrnují například elektronické cigarety apod. Díky pandemii byla omezena mobilita obyvatelstva a byl snížen cestovní ruch. Díky tomu zahraniční turisté nenakupovali levné cigarety a prodejci měli přebytek nespotřebovaných cigaret se starou sazbou daně. Stará sazba daně přispěla do státního rozpočtu v 2020 ale v první polovině roku 2021 to ovlivnilo příjmy státního rozpočtu díky likvidaci starých zásob.

Příjmy z daně tabákových výrobků nebyly ovlivněny ani zvýšením sazeb daně u všech tabákových výrobků, a to včetně zahřívaného tabáku. Daň z lihu a piva byla silně ovlivněna pandemií covid - 19. Vládní zásahy se snažily zabránit šíření viru a uzavřela restaurační zařízení, omezení mobility obyvatelstva a cestovního ruchu, zákaz nebo omezení společenských akcí atd. U daně z vína a meziproductů se nevykazují žádné vlivy, které by ovlivnily samotné jejich inkaso.

Pozitivní vliv na energetické daně mělo zavedení opatření proti šíření viru covid-19. Byl doporučen home office, omezení mobility obyvatelstva a chladnější počátky roku 2021 přispěly ke zvýšení spotřeby elektřiny a pevných paliv. Následoval nárůst výběru daně ze zemního plynu, díky podpoře vlády k ekologickým zdrojům pro vytápění, programy, které zvyšují kvalitu ovzduší ale taky legislativní změna, která řešila zrušení osvobození od daně z bioplynu, který se používá k pohonu motorů.

Majetkové daně v roce 2021 byly v minusu se svoji hodnotu -0,1 mld. Kč. Pojistné na sociálním zabezpečení se podílelo na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2021 z 46 %. Konečná hodnota skončila na výši 595,5 mld. Kč splňující rozpočtovou částku na 105,9 %. Loňský rok přinesl o 55 mld. Kč méně jak aktuální rok do státního rozpočtu. Ostatní daňové příjmy byly v hodnotě 12,7 mld. Kč, kdy se na daňových příjmech podílely z 1 %. Podíly daní v procentech jsou znázorněny v grafu č. 19.

Graf č. 19: Daňové příjmy v roce 2021

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2021

4.20 Daňové příjmy státního rozpočtu 2022

Dle MFČR (2022c, str. 11) rok 2022 měl celkové příjmy státního rozpočtu v hodnotě 1624,4 mld. Kč. Plnění tohoto rozpočtu bylo z 96,3 %. Rozpočet po změnách byl stanoven na konečnou hodnotu 1686 mld. Kč. Celkový schodek mezi skutečností a rozpočtem činil 61,6 mld. Kč. Větší rozdíl se vykazuje při porovnávání skutečností mezi rokem 2021 a 2022, kdy rok aktuální rok byl o 137,2 mld. Kč vyšší. Daňové příjmy v tomto roce dosáhly výše 1427,3 mld. Kč a převýšily rozpočet o 16,7 mld. Kč. V loňském roce byly daňové příjmy o 132,4 mld. Kč nižší. Aktuální rok se podařilo plnit z 101,2 %.

Daň z příjmů fyzických osob dosahovala částky 123,6 mld. Kč, která byla o 4,8 mld. Kč vyšší než rozpočet. Plnění bylo z 104,1 % a v porovnání s loňským rokem se podařilo vybrat o 14,6 mld. Kč více. V roce 2022 se daň z příjmů fyzických osob podílela z 9 % na celkovém objemu daňových příjmů. Inkaso daně bylo ovlivněno snížením přímé podpory, která měla podobu kompenzačních bonusů. Negativní vlivy na DPFO byly zvýšení slev na poplatníka a zvýšení daňového zvýhodnění na druhé, třetí a každé další dítě apod.

Daň z příjmů právnických osob byla vyšší jak předchozí DPFO a její konečná hodnota byla 151,6 mld. Kč. Svoji skutečností plnila rozpočet z 115,3 % a rozdíl mezi lety 2021-2022 vznikl 22,4 mld. Kč. Svým celkovým objemem měla vliv na celkové daňové příjmy a to z 10 %. Inkaso DPPO byl prudce ovlivněno zvýšením ziskovosti firem, kdy společnosti následně odváděly vyšší zálohy na daň. Podstatný vliv na DPPO bylo také zavedení mimořádných odpisů. Oblasti, ve kterých se nejvíce projevil nárůst inkasa byly zdravotní péče, velkoobchod, maloobchod, energetický sektor, lesnictví, nemovitosti aj.

Daň z přidané hodnoty svoje plnění splnila z 98,2 % s hodnotou 345,2 mld. Kč. Skutečnost se lišila od rozpočtu o 6,2 mld. Kč, kdy se vybralo na DPH méně, než se plánovalo, ale v porovnání s loňským rokem 2021 se podařilo na DPH vybrat o 46,7 mld. Kč do státního rozpočtu. Svoji hodnotou se podílela z 24 % na daňových příjmech. Daň z přidané hodnoty nenaplnila státní rozpočet a důvodem bylo zpomalení růstu nominální spotřeby domácností. Výdaje domácností na spotřebu mají největší vliv a jejich růst se snížil z 17,4 % na 14,9 % podle predikce od Ministerstva financí.

Spotřební daně se podílely na daňových příjmech z 11 % s částkou 153,5 mld. Kč. Stejně jako DPH se ani zde nepodařilo splnit rozpočet ze 100 % a daně ze spotřeby svojí skutečností splnily rozpočet z 96,8 %. Neobjevuje se zde ani razantní rozdíl mezi pozorovanými lety 2021 až 2022, kdy vzniká rozdíl pouhé 3,3 mld. Kč.

Pokles u naplnění rozpočtu vykazovala daň z minerálních olejů, kde podstatný vliv na nižší skutečnost měl fakt, kdy se prodloužila snížená sazba na motorovou naftu až do roku 2023. Daň z tabákových výrobků je ovlivněna nárůstem trendu produktů nové generace. Tyto výrobky výrobci a prodejci uvádějí jako zdravější alternativu a spadají sem zahříváné tabákové výrobky, nikotinové sáčky nebo elektronické cigarety. Zároveň klesá počet kuřáků a díky zvyšování cen energií, potravin, služeb a pohonných hmot se snaží konečný spotřebitelé najít levnější tabákové výrobky nebo omezit svoji spotřebu.

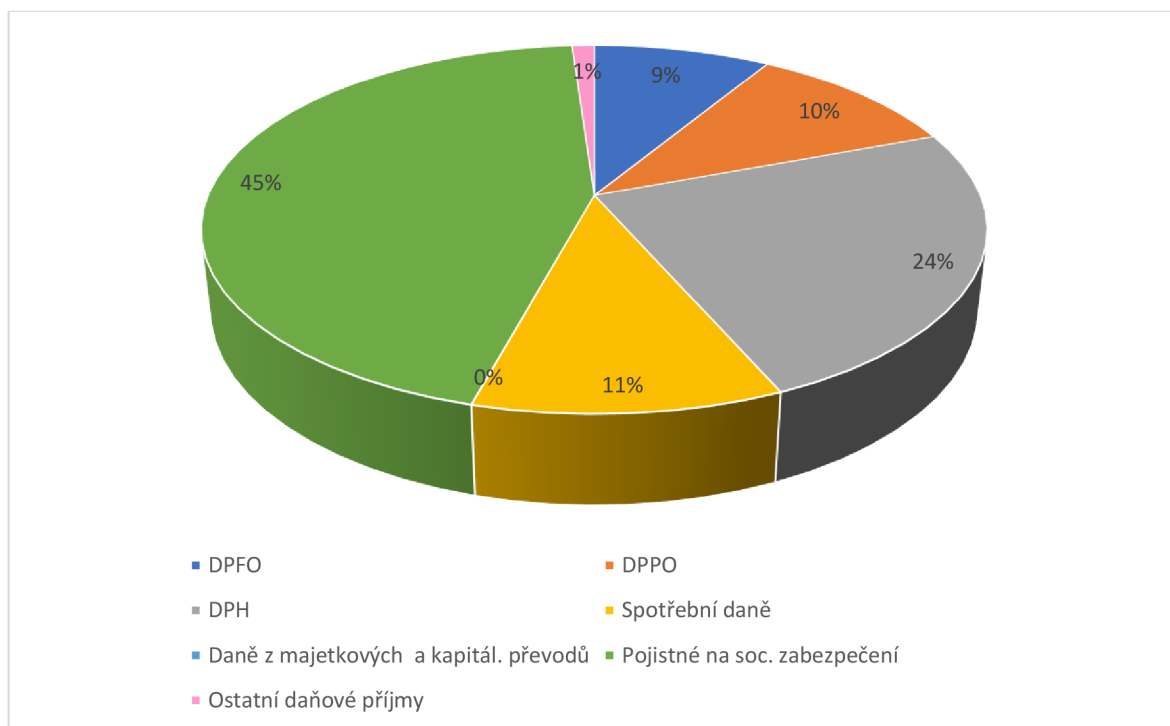
Daň z lihu byla do jisté míry ovlivněna nárůstem turistického ruchu po lockdownu a zvýšila se spotřeba zahraničních turistů lihovin na území České republiky. Negativní vliv měla vysoká inflace, a i snížení návštěvnosti restauračních zařízení, jejich dopad mělo nenaplnění rozpočtové částky.

Největší negativní vliv u daně z piva bylo zavedení vládních opatření omezující návštěvnost restauračních zařízení a omezení turistického ruchu díky pandemii covid - 19, a tím i snížení samotné spotřeby piva. Daň z vína a meziproductů stále patří mezi ty méně důležité spotřební daně, i když jejich příjmy, které se odvádí do státního rozpočtu mají stoupající charakter. Zvýšení příjmů by se podařilo, pokud by byla zavedena daň na tichá vína, která se těší stále větší oblibě.

Energetické daně evidují razantní pokles zemního plynu. Zdražování a náchylnost na dodávky fosilních paliv úzce souviselo i s plynárenstvím. Díky válečnému konfliktu na Ukrajině se musela tato oblast regulovat. Konečný spotřebitel v zájmu šetření se vracel k topení uhlím i za cenu, že to má negativní vliv na životní prostředí. Nižší spotřeba byla ovlivněna i programem na zlepšení kvality ovzduší od vlády ČR, kdy spotřebitelé přecházeli na ekologičtější druhy paliv. Vývoj klimatických podmínek se projevil snížením spotřeby díky teplejším podzimním měsícům oproti loňským rokům.

Majetkové daně dosáhly hodnoty 0,1 mld. Kč s tím, že rozpočet byl určen na 0 mld. Kč. Pojistné na sociálním zabezpečení mělo plnění z 100,4 % a převýšilo rozpočet o 2,3 mld. Kč. Konečná částka byla 637,7 mld. Kč a převýšila loňskou částku o 42,2 mld. Kč. Konečná hodnota se podílela na celkovém objemu daňových příjmů z 45 %. Ostatní daňové příjmy dosáhly 15,7 mld. Kč s podílem na daňových příjmech 1 %. Čerpané procentní podíly na daňových příjmech jsou čerpány z grafu č. 20.

Graf č. 20: Daňové příjmy v roce 2022

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2022

4.21 Daň z přidané hodnoty

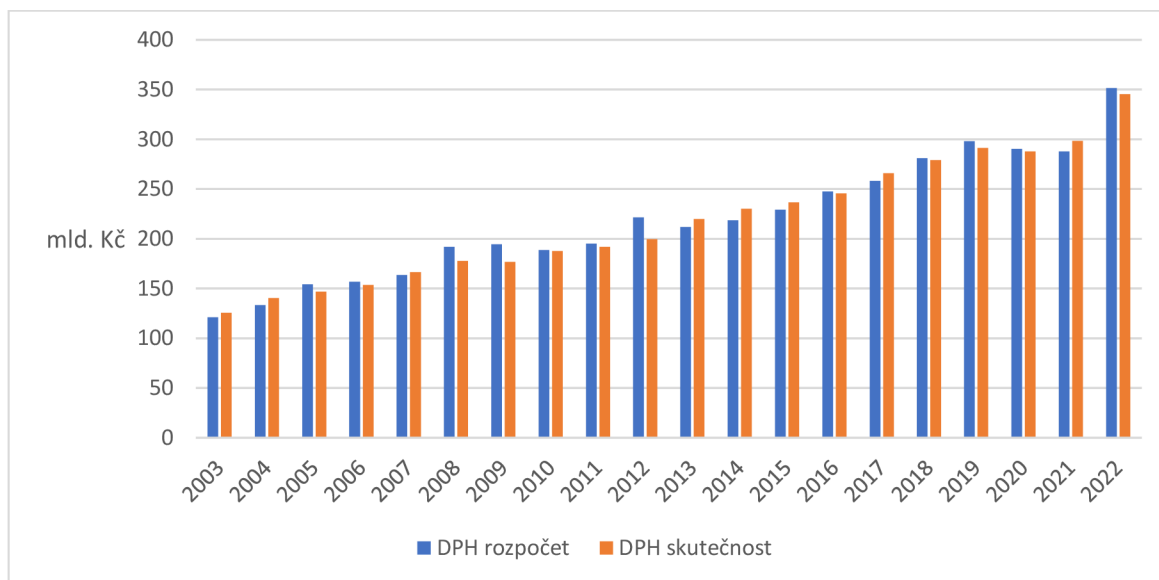
Dle MFČR jde usuzovat, že plánovaná rozpočtová hodnota byla z 50 % splněna a z 50 % nesplněna. Pokud se nesplnila konečná hodnota, jednalo se o menší rozdíl oproti rozpočtu.

Mezi nejhlavnější roky, kdy nebylo inkaso rozpočtu daně z přidané hodnoty splněno byly 2008-2009, 2012, 2019-2020 a 2022. V období 2008-2009 panovala světová hospodářská krize, po které následovala recese a postihla celý svět včetně České republiky. V roce 2008 česká měna byla silnější jak okolní cizí měny, to zapříčinilo dražší ceny v tuzemsku jak v cizině. Lidé častěji nakupovali v cizině v rámci snížení spotřeby, a to vyvolalo snížení poptávky v ČR. Tudíž konečná spotřeba domácností a vládní výdaje klesly.

V následujícím roce 2009 přetrvávala snížena spotřeba domácností a vlády vlivem světové krize a s legislativní změnou vyvolaly propad inkasa. Legislativní změna se týkala novely, která zrušila zákaz odpočtu daně při pořízení osobního automobilu, technického zhodnocení a přestavby na osobní automobil z motorového vozidla. Rok 2012 měl obdobný charakter a propad inkasa byl vyvolán nižší spotřebou domácností a vlády.

Propad inkasa DPH nastal také v období 2019-2020, kdy se na planetě šířil vir způsobující nemoc Covid-19. Rozpočet se navrhoval a počítal s vyššími hodnotami u makroekonomických indikátorů. V roce 2019 hodnoty makroekonomických indikátorů klesly o 6 % a v následujícím roce 2020 byl masivní propad ekonomiky, který ovlivnily vývoj celkového inkasa DPH. Podrobnější znázornění plnění rozpočtu a skutečnosti je uvedeno v grafu č. 21.

Graf č. 21: Souhrnný graf plnění DPH

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2003-2022

Pro přehledné posouzení efektivity daňové politiky v České republice slouží následující tabulka č. 6, která udává výpočty za pomoci vzorců č. 1-5 uvedené v metodice této práce v rámci dat navrhovaných rozpočtů daně z přidané hodnoty a dat skutečných hodnot DPH. Oba soubory dat vychází z dat v období 2003-2022

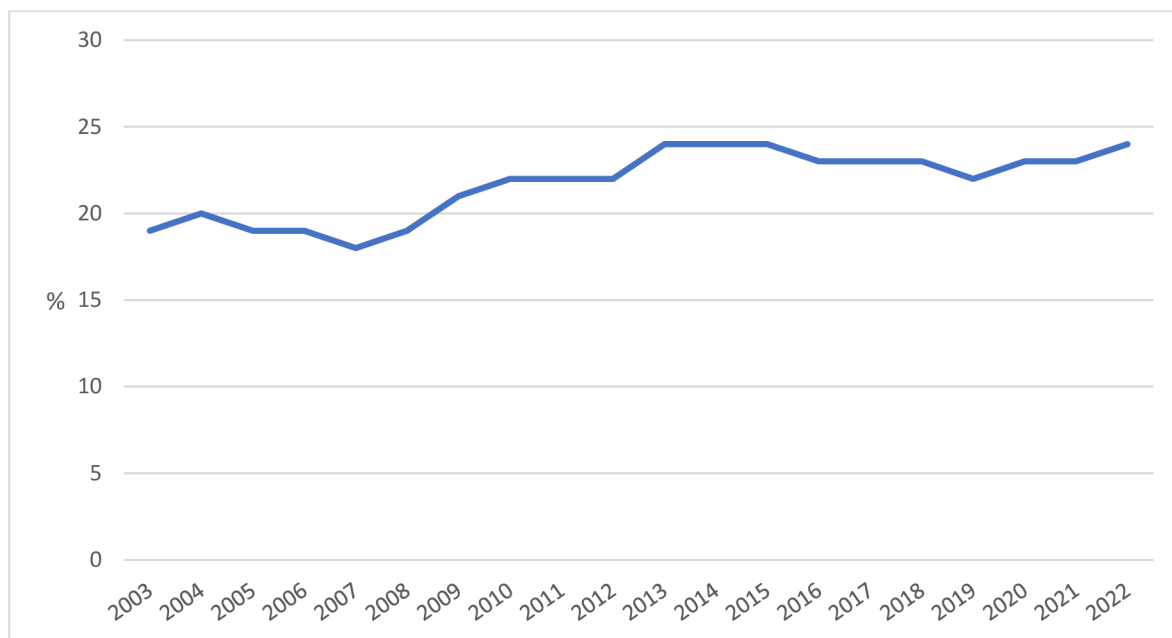
Tabulka č.6: Statistické výpočty DPH

Výpočet	Rozpočet	Skutečnost
Aritmetický průměr	219,755	218,3675
Rozptyl	3539,601475	3593,267
Variační rozpětí	230,2	219,54
Medián	215,35	209,835
Průměrná odchylka	48,7405	51,6705

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR

DPH má podstatný vliv na daňové příjmy. Tvoří téměř čtvrtinu celkového objemu daňových příjmů. Pro lepší znázornění a ukázky vývoje této daně v procentech vůči daňovým příjmům ukazuje následující graf č. 22.

Graf č. 22: Vývoj procentního podílů DPH na daňové příjmy

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2003-2022

Dle grafu č. 22 je možné konstatovat že nejnižší podíl na daňových příjmech bylo období 2007-2008. Na vývoj měla podstatný vliv světová finanční krize, která je zmíněna výše. Od velké recese se procentní podíl DPH vyvíjel pozitivně a zvyšoval se. Poslední zásadní výkyvy nastali v období 2019-2020, kdy Českou republiku postihla koronavirová krize. Rozpočet byl sestavován z predikcí, kdy se předpokládal jiný vývoj makroekonomických indikátorů. Odlišný vývoj makroekonomických indikátorů byl zapříčiněn propadem ekonomiky.

4.22 Spotřební daně a energetické daně

Dle grafu č. 23 lze konstatovat, že plnění rozpočtu ve větší míře není splněno. Nejvyšší výkyvy mezi hodnotami nastaly v letech 2008-2010 a 2021-2022.

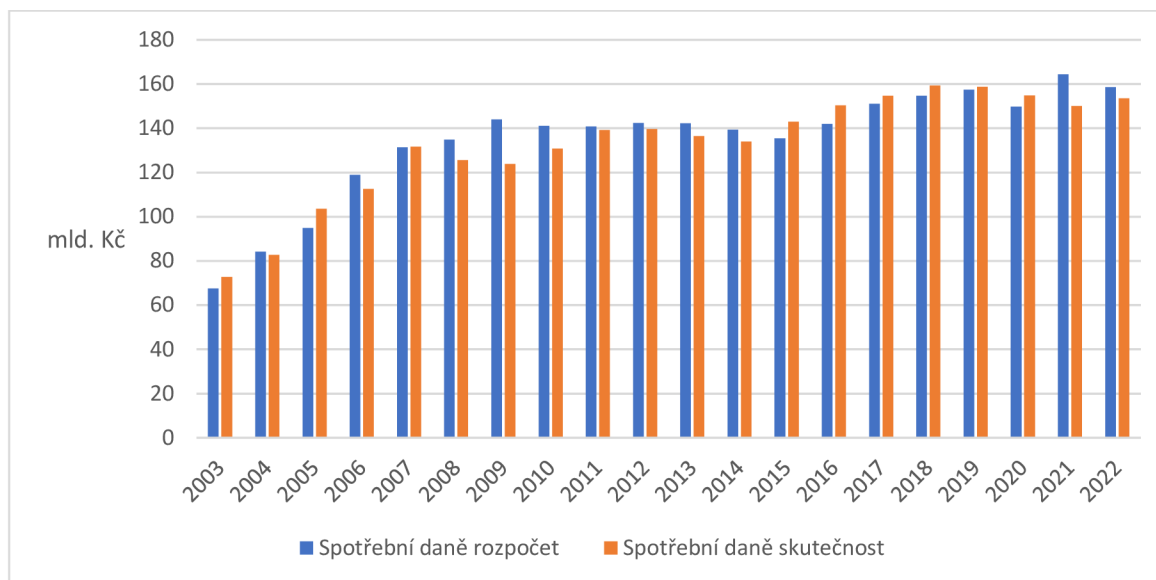
Nejdelsí období 2008-2010 bylo ovlivněno mnoha faktory. Od roku 2008 jsou uvedeny v platnost ekologické daně. Díky chybějícím datům z minulých let se rozpočet nepodařil efektivně navrhnout a vykazoval nesplnění rozpočtu. V samém roce se změnila sazba daně z tabákových výrobků a prodejci byli předzásobeni produkty se starou nižší sazbou daně, která vyvolala propad v inkasu daně z tabákových výrobků a měla vliv na celkový výnos ze spotřebních daní.

Rok 2009 byl silně ovlivněn krizí v předchozím roce a mělo to dopad u daně z minerálních olejů, která vykazovala propad v inkasu díky snížení tranzitní dopravy. Daně z piva a vína se mírně propadly a dá se to přisuzovat snížením spotřeby domácností v rámci dopadů hospodářské krize. Nenaplnění plánovaného rozpočtu v roce 2010 má za vinu přetrvávající stagnující růst české ekonomiky a setrvání ekonomické krize. Dopady krize pocítily daně z minerálních olejů, kde ceny pohonných hmot reflektovaly zvýšené sazby daně vládou a spotřeba pohonných hmot se snížila. Zároveň daň z tabákových výrobků se nevyhnula dopadům krize a snížení pocítila díky snížení spotřeby tabákových výrobků a změnou preference konečných spotřebitelů hledající dostupnější značky.

Druhé období 2021-2022 bylo ovlivněno dozvuky koronavirové krize, díky vládním restrikcím a stagnující ekonomice se snížila razantně spotřeba piva a lihovin, která souvisí s inkasem daní z piva a lihu. V rámci vládních opatření byla snížena mobilita obyvatelstva, a to vyvolalo sníženou spotřebu po pohonných hmotách ve spojení s nižšími sazbami daně se inkaso daně z minerálních olejů propadlo a působilo na celý objem spotřebních daní.

Druhá nejzásadnější spotřební daň, a to daň z tabákových výrobků byla postihnuta změnou preferencí konečných spotřebitelů, který vyhledávají výrobky nové generace, které zahrnují zahřívací tabák. V rámci energetických daní postihl inkaso daně ze zemního plynu schodek, který byl způsoben válkou na Ukrajině. Důvodem byla regulace dodávek zemního plynu a strach obyvatelstva způsobila snížení spotřeby této komodity. Přehlednější plnění rozpočtů spotřebních daní je znázorněn za pomoci grafu č. 23

Graf č. 23: Souhrnný graf plnění spotřebních daní

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2003-2022

V rámci praktické části se provedly výpočty za pomoci vzorců uvedených v metodice této práce. Výpočty byly aplikovány na získané data ze státních závěrečných účtů České republiky a byly posuzovány ze strany plánovaných rozpočtů i skutečných hodnot spotřebních daní. Pro přehlednější orientaci ve výsledcích je vytvořena tabulka č. 7, která uvádí výsledky.

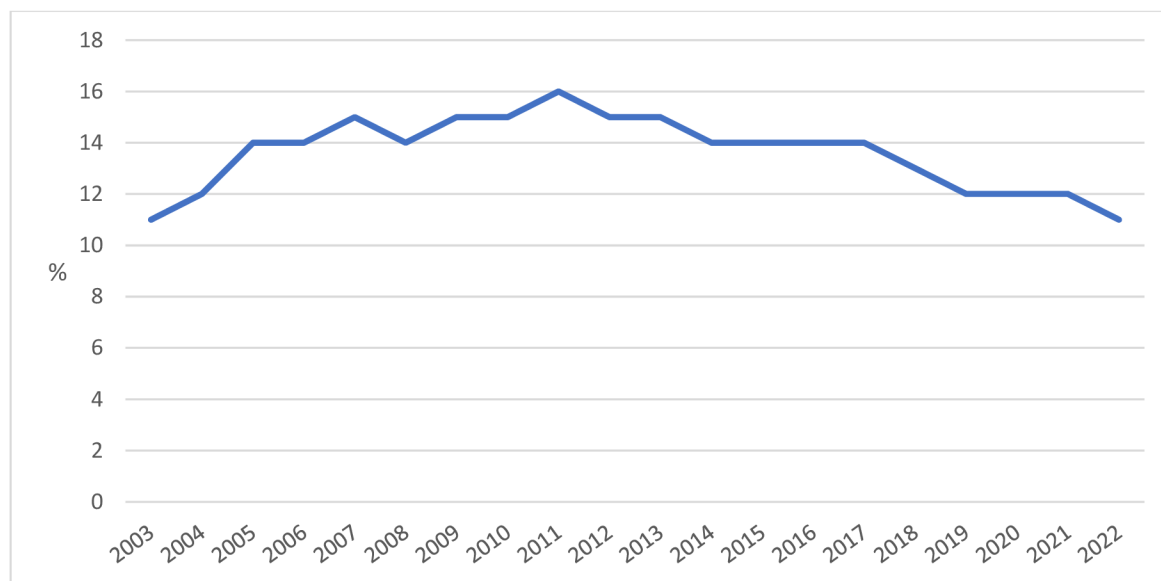
Tabulka č.7: Statistické výpočty spotřebních daní

Výpočet	Rozpočet	Skutečnost
Aritmetický průměr	134,73	132,866
Rozptyl	606,3151	554,2266
Variační rozpětí	96,9	86,52
Medián	141,55	137,83
Průměrná odchylka	17,685	17,9358

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR

Spotřební daně včetně ekologických se podílí na celkových daňových příjmech průměrně z 13,6 %. Součástí praktické části jsou u spotřebních daní definovány vlivy, které na ně působily a měli vliv na procentuální podíl spotřebních daní v rámci daňových příjmů. Pro snazší přehled je vytvořen graf. č 24, který udává vývoj procentního podílu na daňové příjmy v období 2003-2022.

Graf č. 24: Vývoj procentního podílu spotřebních daní na daňové příjmy

Zdroj: vlastní zpracování dle MFČR 2003-2022

Dle grafu č. 24 jde konstatovat propad v roce 2008 díky celosvětové finanční krizi, a že podíl spotřebních daní od roku 2011 na celkových daňových příjmech napříč historickým horizontem 20 let klesá. Největší hodnotu měly v roce 2011 a to 16 %. Razantní pokles se eviduje od roku 2018-2022. Od roku 2019 nastala koronavirová krize, která měla silný vliv na vývoj inkasa spotřebních daní.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Výsledky

V analytické části diplomové práce jsou použity data ze státních závěrečných účtů České republiky z období 2003-2022. Data byly využity k podrobné analýze k porozumění jejich vlivu na daňové příjmy státního rozpočtu. Vlivy působící na plnění rozpočtu byly vysvětleny podrobněji u daní z příjmů fyzických osob, daní z příjmů právnických osob, daně z přidané hodnoty, spotřebních daní včetně energetických.

Ostatní daňové příjmy jsou posouzeny pouze z pohledu vlastního plnění rozpočtů. Každý rok má vytvořen graf znázorňující procentuální plnění konkrétních daní na daňových příjmech státního rozpočtu. Výsledky budou konstruovány po letech a budou zde zdůrazněny vlivy působící na nepřímé daně. V závěru kapitoly se výsledky a názory porovnají s odbornými pracemi ostatních autorů.

5.1.1 Výsledky 2003-2022

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2003 dosáhly hodnoty 668,32 mld. Kč a přesáhly svoji rozpočtovou částku. Na daňových příjmech se nepřímé daně podílely z 30 %. Jedná se o vysoký podíl a v úvodu výsledků je možno pozorovat jejich podstatný vliv na daňové příjmy. Nejhlavnější důvody, které ovlivnily inkaso nepřímých daní jsou zvýšená konečná spotřeba domácností a vládních výdajů u daně z přidané hodnoty a přiměřená cena pohonných hmot u čerpacích stanic a zvýšení sazby daně na tabákové výrobky u spotřebních daní.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2004 dosáhly hodnoty 718 mld. Kč a rozpočtovou částku přesáhly. Podíl nepřímých daní na daňové příjmy státního rozpočtu byl 32 %. Podíl se oproti roku 2003 zvýšil o 2 %. Mezi hlavní vlivy, které ovlivnily inkaso nepřímých daní byly legislativní změny u DPH týkající se změny sazeb a u spotřebních daní, přestože každá daň měla dobré podmínky a plnily svoje rozpočty dobře, nepodařilo se vybrat tolik jak se plánovalo.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2005 dosáhly hodnoty 771,62 mld. Kč a svoji rozpočtovou hodnotu splnily. Nepřímé daně svojí hodnotou se podílely na daňových příjmech z 33 %. Pozoruje se zde nárůst o 1 %. Vlivy, které významně působily na nepřímé daně bylo pokračující snížení konečné spotřeby domácností a vládních výdajů a přetrvávající nestabilita cen ropy, které ovlivňují ceny pohonných hmot v tuzemsku a zvýšení sazby daně u tabákových výrobků.

Daňové příjmy státního rozpočtu roce 2006 dosáhly hodnoty 802,89 mld. Kč a svůj rozpočet překročily. Nepřímé daně si udržely svůj podíl na 33 % na celkovém objemu daňových příjmů i přestože na daň z přidané hodnoty působil rozdílný vývoj ekonomiky a nestabilní ceny ropy v cizině. Pozitivní vliv má zvyšování sazeb u daně z tabákových.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2007 dosáhly hodnoty 900,65 mld. Kč a rozpočtovou hodnotu přesáhly. Podíl nepřímých daní byl stabilně na 33 % z celkových daňových příjmů. Podstatné vlivy, které působily na inkaso nepřímých daní bylo zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty a postupné zvyšování sazeb z tabákových výrobků z důvodů vyrovnání sazeb v rámci EU. I zvýšené kontroly u daně z lihu k eliminaci nelegální výroby a distribuce výrazně pomohlo k inkasu spotřebních daní.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2008 dosáhly hodnoty 929, 80 mld. Kč. Poprvé od dob pozorování vzniká nenaplnění rozpočtové hodnoty. V rámci podílu nepřímých daní se hodnota nemění a stále se pohybovala na čísle 33 %. Díky pozorování je jasné že nejvyšší podíl na vývoji inkasa nepřímých daní má světová hospodářská krize. Její dopady postihly celý svět a ani Česká republika se tomu nevyhnula. Mezi nejdůležitější důsledky je možnost zařadit silné postavení koruny vůči ostatním měnám, kdy zboží

v cizině bylo leckdy levnější a v tuzemsku se snížila poptávka. Spotřební daně byly ovlivněny předzasobením tabákových výrobků s nižší sazbou daně. Ostatní spotřební daně nevykazovaly podstatné výkyvy. Ekologické daně splnily rozpočtovou hodnotu jen u daně z elektřiny. Díky chybějícím datům z minulých období se rozpočet pouze odhadoval ze statistických údajů.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2009 dosáhly hodnoty 833,22 mld. Kč

a obdobně jako v předchozím roce nenaplnily rozpočtovou částku. Nepřímé daně se podílely na celkovém objemu daňových příjmů z 36 %. DPH bylo nadále ovlivněno dopady hospodářské krize a legislativními změnami. Spotřební daně byly stejně jako DPH ovlivněno přetrvávající krizí, která zapříčinila snížení nákladní dopravy a tím spojená spotřeba pohonných hmot, které podléhají daně z minerálních olejů. Ekologické daně rozpočet naplnily, a to na základě chybějících dat z minulých let, proto daň vykazuje naplnění rozpočtu.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2010 dosáhly hodnoty 863,86 mld. Kč

a stále přetrvává nenaplnění rozpočtové částky. Podíl nepřímých daní se zvýšil o 1 % na 37 %. Přestože inkaso DPH nebylo v rámci rozpočtu splněno, hodnota byla nízká oproti minulým rokům. Pozitivně bylo ovlivněno inkaso DPH zvýšením sazby daně. Spotřební daně nadále vykazují schodek a důvodem je stagnující ekonomika díky dopadům hospodářské krize. Snižuje se poptávka po klasických palivech a snižuje se konečná spotřeba tabákových výrobků a pív s obsahem alkoholu. Energetické daně vykazují přebytek oproti rozpočtu. I zde stále nejsou dostačující data pro porovnávání.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2011 dosáhly hodnoty 890,25 mld. Kč a svůj cíl nesplnily. Podíl nepřímých daní se zvýšil na 38 % z celkového objemu daňových příjmů. DPH vykazuje schodek i když k přispění inkasa mělo vliv zdanění fotovoltaiky. Spotřební daně vykazují též schodek, který byl ovlivněn změnou preferencí lihovin na lihoviny s nižším obsahem alkoholu a přítomnost daňových úniků u daně z minerálních olejů. Ekologické daně vykazují stejný trend a to schodek, který byl zapříčiněn zpomalením ekonomiky v důsledku klimatických podmínek v závěru roku 2011.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2012 dosáhly hodnoty 912,28 mld. Kč a rozpočet nesplnily. Nepřímé daně si dále držely vysoký podíl na celkových daňových příjmech v hodnotě 37 %. Zásadní vlivy působící na daň z přidané hodnoty byla nepříznivá ekonomická situace, která v důsledku prokázala nižší výdaje domácností a vládních výdajů, které mají podstatný vliv na inkaso DPH. Spotřební daně byly silně ovlivněny změnou preferencí, kdy lidé dávali přednost vozům s nižší spotřebou paliv.

V téže roku nastal zákaz výroby a distribuce výrobků s obsahem lihu, díky metylalkoholové aféře. Která má na svědomí několik lidských životů. Energetické daně vykázaly schodek jako obě předchozí, a to z důvodů vysokých cen komodit podléhajících energetických daní a zvyšování zateplování budov a snížení spotřeby v průmyslovém odvětví.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2013 dosáhly hodnoty 922,40 mld. Kč. Opět se nenaplnilo očekávání formě rozpočtu. Podíl nepřímých daní se navýšil momentálně na nejvyšší hodnotu a to 39 %. Podstatné vlivy, které působily na daně bylo zvýšení snížené sazby daně u DPH, daňové úniky u daně z minerálních olejů, dopady prohibice na snížení spotřeby lihovin a piva. Energetické daně pozorují pokles, zapříčiněný zvýšenou poptávkou po obnovitelných zdrojích a snížením spotřeby klasických komodit.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2014 dosáhly hodnoty 952,52 mld. Kč a po dlouhé době se vykazuje přebytek oproti rozpočtu. Procentuální podíl se stále pohyboval na rozmezí 38 %. Pozitivní vlivy působící na inkaso DPH jsou opatření proti daňovým únikům a zvýšení samotných daňových povinností. Spotřební daně jsou stále v nedostatku a vinu nese vláda kdy chtěla zvýšit sazby u daně z tabákových, ale nestihla to. Zároveň negativní dopad mělo znovuzavedení možnosti uplatnění nároku na vrácení daně

z minerálních olejů, které jsou použity v zemědělské prvovýrobě. Ekologické daně jsou ve schodků díky snížení spotřeby konečným spotřebitelem, které vyvolalo zvýšení cen komodit podléhajících ekologické dani.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2015 dosáhly hodnoty 1 002,13 mld. Kč a jako v minulém roce i aktuálně jsou daňové příjmy v přebytku. Nepřímé daně se na celkovém objemu daňových příjmů podílely z 38 %. Zásadní vlivy působící na DPH byla zvýšení konečná spotřeba domácností a zavedení druhésnížené sazby daně. Spotřební daně jsou pozitivně ovlivněny uzdravením situace pro prohibici, legislativními změnami, které se týkají registrací distributorů pohonných hmot. Energetické daně se potýkají se sníženou spotřebou elektřiny, zemního plynu a pevných paliv díky teplejším klimatickým podmínkám a nadále vzrůstá počet nově zateplených budov a snižování energií v průmyslu.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2016 dosáhly hodnoty 1 071,49 mld. Kč. Svůj cíl splnily a rozpočet byl naplněn. Podíl na celkovém objemu daňových příjmů nepřímých daní se pohyboval na 37 %. Negativní vlivy, které zapříčinily nižší inkaso DPH

bylo pozdější zavedení elektronické evidence tržeb a vlivy makroekonomických indikátorů. Spotřební daně naopak vykazují přebytek, a to z důvodu poklesu cen ropy a následná zvýšená poptávka po pohonných hmotách, oživení ekonomiky a následná stabilizace trhu s lihovinami. Ekologické daně vykazují vyšší inkaso díky zvýšené spotřebě po těchto komoditách.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2017 dosáhly hodnoty 1 155,61 mld. Kč. Nadále svoji úlohu plní a byl splněn rozpočet. Obdobně jako v minulém roce byl podíl na daňových příjmech nepřímými daněmi 37 %. Pozitivní dopady na inkaso DPH bylo zavedení elektronické evidence tržeb a zvýšení spotřeby domácností. Na nepřímé daně negativně působil protikuřácký zákon, který měl dopady na daň z piva a tabákových výrobků. Současně se ale ekonomika státu zlepšuje. Ekologické daně evidují zvýšenou spotřebu komodit podléhající dani, ale zároveň přetrvává trend zateplení budov kvůli úspoře.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2018 dosáhly hodnoty 1 240,37 mld. Kč. Stále daňové příjmy splňují svůj cíl. Podíl nepřímých daní na daňových příjmech se snižoval a v roce 2018 rok byl 36 %. Negativní vlivy působící na DPH bylo nezavedení 3. a 4. vlny elektronické evidence tržeb. Spotřební daně těží z dobré ekonomické situace v Česku a zvýšení sazeb u daně z tabákových výrobků. Díky lepší ekonomice se zvyšuje spotřeba lihovin. Energetické daně jsou ovlivněny nadále zvýšenou spotřebou.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2019 dosáhly hodnoty 1 315,71 mld. Kč a po dlouhé době se ukazuje nenaplnění stanového rozpočtu. Zároveň podíl nepřímých daní nadále klesá až se zastavil na hodnotě 34 %. DPH bylo negativně ovlivněnou sníženou spotřebou domácností a vládních výdajů. Spotřeba klesla o celých 6 % se kterými se nepočítalo u sestavování rozpočtu. Spotřební daně nadále jsou v přebytku díky převládající dobré ekonomické situaci v České republice. Pouze daň z tabákových výrobků vykazovala nižší inkaso i když začalo zdanění produktů se zahřívacích tabákem, které přišlo ale později, než se předpokládalo. Inkaso energetických daní se snížilo díky vládní podpoře obnovitelných zdrojů, které mají lepší dopad na životní prostředí a převládající obliba v zateplování v rámci úspor.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2020 dosáhly hodnoty 1 258,7 mld. Kč a svoji rozpočtovou hodnotu v roce 2020 splnily. Nepřímé daně si držely dobré postavení, ale jejich podíl na daňových příjmech byl nižší než v minulých letech a to 35 %. Na daň z příjmů silně působila krize vyvolaná nemocí covid-19, která způsobila propad inkasa daně. Spotřební daně rozpočtovou částku splnily i když na ní působilo mnoho negativních vlivů. Důsledkem byla převážně nemoc covid-19 díky které se snížila tranzitní doprava, a to vyvolalo snížení spotřeby pohonných hmot. Omezila se mobilita lidí a obecně cestovního ruchu, která je důležitá na spotřebu piva. Pozitivní vlivy, které negativní vlivy pokryly byly zvýšení sazeb daně z tabákových výrobků a velmi se projevilo zdanění zahřívacího tabáku, kterému se dostává čím dál více obliby mezi lidmi. Energetické daně postihl propad díky oblibě používání spotřebičů s nižší spotřebou a útlum ekonomiky způsobený šířením viru covid-19.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2021 dosáhly hodnoty 1 294,9 mld. Kč a navrhovaný rozpočet byl splněn. Podíl nepřímých daní byl stejný jako předchozí rok a to 35 %. Daň z přidané hodnoty vykazovala vyšší inkaso jak rozpočet a hlavním důvodem bylo navýšení vlastních daňových povinností. Spotřební daně stejně jako předchozí rok byly ovlivněny snížením ekonomiky způsobené šířením covidu-19 a to vyvolalo nenaplnění rozpočtu. Energetické daně naopak vykazují růst způsobený koronavirovou krizí. Vládní opatření omezily mobilitu obyvatelstva a mnoho lidí pracovalo z domova a zvýšila se spotřeba energií.

Daňové příjmy státního rozpočtu v roce 2022 dosáhly hodnoty 1 427,7 mld. Kč a obdobně jako v minulém roce splnily svůj cíl a rozpočet byl splněn. Stejně jako v předchozích letech se podíl neměnil a byl na 35 % z celkového objemu daňových příjmů. Ve všech případech nepřímých daní se eviduje propad a nenaplnění rozpočtové hodnoty. Důvody, které to zapříčinily byly zpomalený růst české ekonomiky, snížení návštěvnosti v restauračních zařízeních a propad spotřeby lihovin a piva a vysoká inflace, která se projevila především u tabákových výrobků. Lidé omezují spotřebu cigaret a zkoušejí nové produkty. Energetické daně evidují snížení spotřeby způsobené válkou na Ukrajině a teplejšími klimatickými podmínkami v roce.

5.2 Diskuse

Při podrobné analýze a velkému počtu strávených hodin nad prozkoumáním státních závěrečných účtů vyplývá, že nepřímé daně mají opravdu markantní vliv na daňové příjmy státního rozpočtu České republiky, jelikož tvoří necelých 40 %. V každém grafu v praktické části je znázorněn podíl daní k celkovému objemu daňových příjmů. Jde vypořádat, že podíl nepřímých daní s časem stoupal a klesal. Nejlepší období bylo

v letech 2010-2017 kdy procentuální podíl neklesnul pod 37 %. Pokud se to srovná s příjmy z pojistného na sociálním zabezpečení, který se pohybuje na 40 %. Jde usoudit, že ten vliv je podstatný a legislativa by měla být zvolena vhodně tak aby tento podíl nebyl náchylný na výkyvy. Okolní státy mají daňovou politiku nastavenou odlišně nebo podobně. Pro porovnání se vybralo Slovensko a USA.

Dle Hajdúchové a spol (2015) se sazba daně z přidané hodnoty zvýšila v roce 2011 na 20 % jen dočasně avšak slovenská vláda tento krok nechala na trvalo. Zvýšení o jeden procentní bod vyvolalo zvýšení příjmů z daně z přidané hodnoty. V komparaci s celkovými příjmy ale podíl DPH klesl z 55 % na 53 %. Lze konstatovat že při zvýšení sazby daně se zvyšují příjmy z DPH, ale zároveň ostatní daňové příjmy vzrostly výrazněji než příjmy z DPH. To vedlo ke snížení podílu na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenska.

Pro porovnání se zvolil rok 2015 kdy se zavedla druhá snížená sazba daně v ČR v hodnotě 10 %. Zde nastává stejný scénář, kdy se zvýšily příjmy z daně z přidané hodnoty a zvýšily se daňové příjmy. Zároveň se snížil celkový podíl daně na celkových příjmech státního rozpočtu. Konkrétně když se porovnály hodnoty roku 2014 a 2015 tak podíl daně z přidané hodnoty klesl o jeden procentní bod. Ostatní daňové příjmy vzrostly 2015 oproti 2014 výrazněji a zavedení druhé snížené sazby se neprojevovalo zásadněji.

Jak vyplývá z analýzy v praktické části a ve výsledcích na inkaso daně z přidané hodnoty působí silně vývoj makroekonomických indikátorů. Záleží, jestli se snižuje nebo zvyšuje spotřeba domácností a vlády. Na základě spotřeby domácností je vypracovaná studie, která zkoumá, jestli zadluženost domácností působí na makroekonomické efekty daňových změn v USA.

Podle Choi a Shin (2023) je snížení daní efektivnější při stimulaci výdajů v případě, kdy se ekonomika vyznačuje vyšší mírou zadluženosti domácností. V reakci na snížení daní se také zvyšuje nabídka práce během zadluženosti, čímž přispívá k vyšším daňovým multiplikátorům.

Podle Kalinové (2012, str. 55) by bylo vhodné se zaměřit na platnou legislativu ohledně spotřební daně z minerálních olejů, kde je jednoduché provádět daňové úniky, kdy jsou minerální oleje dováženy do České republiky s padělanými povoleními. Díky padělaným povolením nejde subjekt dohledat a stát má povinnost odvést podíl z daně z přidané hodnoty do rozpočtu Evropské unie. Minerální oleje jsou osvobozeny od spotřební daně podle právní normy § 49 zákona č. 353/2003 Sb., pokud se používají k odlišným účelům, než je uvedeno v §45 zákona č. 353/2003 Sb., díky výjimkám lze distribuovat jako motorová nafta, která je obvykle vysoce nekvalitní a levnější a má sklony k poškození motorů vozidel.

S názorem se ztotožňuji, protože díky analýze v praktické části jsou v některých letech zaznamenány výkyvy inkasa spotřebních daní právě u daně z minerálních olejů z důvodů daňových úniků. Daň z minerálních olejů patří s daní z tabákových výrobků, mezi 2 nejdůležitější složky spotřebních daní. Je vhodné promyslet, jestli by nebyl vhodný samostatný zákon o dani z minerálních olejů, který by mimo jiné omezil a trestal daňové úniky na této komoditě.

Dle Chochlíkové (2012, str. 53) navyšování sazby daně z tabákových výrobků neslouží k navýšení celkových daňových příjmů státního rozpočtu a konečný spotřebitel se bude snažit omezit spotřebu.

Tento výrok je založen na instinktivním předpokladu. Jak lze vypořádat z analýzy v praktické části je daň z tabákových výrobků často ta, která eliminuje výkyvy na trhu u ostatních spotřebních daní a dokáže celkové inkaso zvýšit a splnit rozpočet leckdy ho navýší nad rozpočtovou hodnotu. I přestože se předpokládá snížení spotřeby inkasa daně z tabákových výrobků má nadále trend růst i za předpokladu zavedení protikuřáckého zákona, zvyšování sazeb a změn preferencí konečných spotřebitelů. Vláda na základě obliby v zahřívání tabáku zavedla jeho zdanění, který eliminuje případy spotřebitelů s rozhodnutím omezit spotřebu nebo úplného ukončení používání tabákových výrobků. Tento vládní krok přispěl k pravidelnému přísunu finančních prostředků do státního rozpočtu

6 Závěr

Diplomová práce je zaměřena na vysvětlení terminologie týkající se daňové politiky České republiky a definování možných vlivů, které na daně v časovém horizontu 20 let působily a jakým způsobem ovlivňovaly vývoj daňových příjmů státního rozpočtu. Daňový systém je nedílnou součástí fungování ekonomiky státu. Jednou z jeho fundamentálních funkcí je zajišťování nástrojů veřejné politiky, jejichž úkolem je dosahování makroekonomických cílů, kupříkladu stabilita cen, růst HDP a zaměstnanost

Daňová politika má povinnost brát ohledy na to, aby hospodaření bylo efektivní a přineslo dostatek finančních prostředků k naplnění rozpočtu navrženého vládou České republiky. Je nutné, aby platná legislativa byla průběžně aktualizována ze strany státu a reagovala na aktuální dění ekonomiky.

Daně mají významný vliv na vývoj příjmů státního rozpočtu. Jejich hodnota dělá přes 80 % celkového objemu příjmů. Proto je nutné, aby jejich funkce byla co nejefektivnější. Práce byla rozdělena na dvě části, a to teoretickou a analytickou část.

Nepřímé daně tvoří necelých 40 % daňových příjmů, jejich funkce v celkovém objemu je zásadní. Jsou stejně důležité jako pojistné na sociální zabezpečení.

V rámci analytické práce se dají kvantifikovat jevy, které ovlivnily jejich inkaso napříč časovým horizontem. Daň z přidané hodnoty svojí hodnotou se podílí průměrně z 21,7 % což představuje objem daně z příjmů fyzických osob dohromady s daní z příjmů právnických osob. Vlivy, které působily nejčastěji na inkaso daně z přidané hodnoty bylo špatné predikování makroekonomických agregátů týkající se kolísání konečné spotřeby domácností a vládních výdajů, a legislativní změny v sazbách daně.

V časovém horizontu se staly události, na které nebyl nikdo připravený. Mezi zásadní patří velká hospodářská krize v roce 2008, která vznikla v USA a svojí velikostí se rozšířila do všech koutů na planetě. Lidé ztratili důvěru v bankovní sektor a svým chováním snížili spotřebu domácností. Další krize, která ovlivnila inkaso DPH stejným způsobem byla způsobena šířením nemoci Covid-19.

Spotřební daně jsou v praktické části podrobně rozebrány podle jednotlivého druhu včetně energetických daní. Jejich průměrný podíl na celkovém objemu je 13,6 %. Vlivů, které působily na inkaso se zde vyzorovalo více. Daň z minerálních olejů je citlivá na vývoj na cen ropy. Tyto ceny se reflektují do cen pohonných hmot a působí na spotřebu. Snížení spotřeby se rapidně projevilo při hospodářské a koronavirové krizi, kdy se snížila četnost tranzitní dopravy a zvýšily se ceny pohonných hmot na čerpacích stanicích. Jedná se o jednu z největších a nejvýznamnějších spotřebních daní spolu s daní z tabákových výrobků.

Daň z tabákových výrobků má obecně rostoucí charakter. Postupné zvyšování sazeb neovlivnilo spotřebu a značnou vahou přispělo i zdanění zahřívacího tabáku, kterému se dostává více obliby. Daň z lihu a piva kolem roku 2012-2013 hlásila značný propad díky kauze kolem metylalkoholové aféry. Zakázala se výroba a prodej produktů s obsahem lihu. Následné uzdravování ekonomiky srovnalo pak i výpadek z daní. Větší propad se pozoruje ale až u koronavirové krize, kdy se zakázal cestovní ruch, který je zásadní pro spotřebu českého piva a mobilita obyvatelstva. Vládní opatření proti šíření viru i zavřela restaurační zařízení, které nesou značný podíl na spotřebě těchto komodit. Daň z vína a meziproductů má svoje postavení mezi spotřebními daněmi, ale napříč časem nevykazuje podstatné vlivy, které by působily na samotné inkaso.

Energetické daně jsou součástí spotřebních a mají úkol snižovat spotřebu fosilních paliv a přispět k ochraně životního prostředí a zvýšení obliby v obnovitelných zdrojích. Zároveň jsou daňovým příjmem státního rozpočtu, u kterého se snaží stát vybrat co nejvíce. Daně jsou nejvíce náchylné na klimatické podmínky. Pokud jsou klimatické podmínky v zimních obdobích teplejší, vyvolá to snížení spotřeby a následné nenaplnění rozpočtové hodnoty.

Pokud se zaměříme na koronavirovou krizi, eviduje se opačný důsledek krize oproti spotřebním daním. V důsledku omezení mobility se mnoho zaměstnavatelů uchýlilo ke kroku, aby zaměstnanci pracovali z domova a to vyvolalo zvýšení spotřeby a energetické daně byly v přebytku oproti rozpočtové hodnotě. V posledních letech je spotřeba komodit podléhající energetické dani silně ovlivněna válkou na Ukrajině. V rámci nižších dodávek zemního plynu se spotřeba snížila a lidé se uchýlili k palivům ve formě uhlí a dřeva.

V rámci krizí v ekonomice se stát nemůže předem připravit. Jsou to jevy, které se nedají predikovat do budoucna a nikdo netuší kdy vypuknou. Pokud by stát měl udělat opatření, které by zabránilo výkyvům, doporučila bych přemístění co nejvíce zboží a služeb do základní sazby DPH. Jak je již řečeno samotný podíl DPH není zanedbatelný a mohlo by to ovlivnit inkaso v případě náhlých změn chování ve spotřebě domácností a vládních výdajů.

Spotřební daně mají menší podíl, ale stále zauímají velké postavení v příjmech státního rozpočtu. Díky analytické části by změny v legislativě k efektivnější daňové politice mohly vést skrz zákony omezující daňové úniky, které mohou silně působit na inkasa jednotlivých daní. Například u daně z minerálních olejů se daňové úniky objevují často. V neposlední řadě bych zvolila zdanění z tichých vín. Predikuji, že by to mohlo ovlivnit inkaso daně z vín a meziproductů a postavení vůči ostatním daním by se dle mého názoru zvýšilo. Zdanění tichého vína by určitě vyvolalo mnoho politických neshodů, ale v rámci Evropské unie se objevují země, kde daňová politika ohledně daně z tichého vína funguje.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěná monografie

BRANDEJS, Tomáš. *Zákon o dani z přidané hodnoty: komentář*. Praha: ASPI, 2008-. Komentáře (WoltersKluwer ČR). ISBN 978-80-7357-523-6.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Veřejné finance: učebnice*. 2. vyd. Praha: Eurolex, 2004. ISBN 80-864-3288-2.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5., aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-574-8

KUNEŠ, Zdeněk, Jana LEDVINKOVÁ a Zdeněk VONDRÁK. *Abeceda DPH ...* Olomouc: ANAG, 2014-. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7554-214-4

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony: úplná znění platná v roce ... 2023*. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-0023-1.

MUSGRAVE, Richard Abel a Peggy B. MUSGRAVE. *Public Finance and Theory and Practice*. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-856-0376-4

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.

SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-443-7

TOMÁŠKOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4177-3

URBAN, Jan. *Teorie národního hospodářství*. 4., aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-724-9

VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ, Jana VÍTKOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. *Daňový systém ČR*. V Praze: 1. VOX, [1997] -2008. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-7598-887-2.

VANČUROVÁ, Alena, LÁCHOVÁ, Lenka, ZÍDKOVÁ, Hana. *Daňový systém ČR 2018*. Praha: WoltersKluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-887-4

ZÍDKOVÁ, Hana. *Daň z přidané hodnoty: efektivita jejího systému a výběru v Evropské unii*. Praha: VŠE, nakladatelství Oeconomica, 2023. ISBN 978-80-245-2487-0

Elektronické prameny

CHOCHLÍKOVÁ, Lucie. Daňový systém, dopady na příjmy a výdaje státního rozpočtu [online]. 2012 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/oingo/Bakalarska_prace.pdf. Bakalářská práce. Bankovní institut vysoká škola Praha. Vedoucí práce Ing. Miluše Korbelová.

JUŘÍK, Richard a BRAATHEN, Nils. Assessment of the air pollution tax and emission concentration limits in the Czech Republic. Online. In: *OECD iLibrary*. 2021, s. 40. Dostupné z: <https://www-oecd-ilibrary-org.infozdroje.czu.cz/docserver/172ad5b9-en.pdf?expires=1711716374&id=id&accname=ocid56027718&checksum=67F3B05DC1DF55B33257525E52CAEC58>. [cit. 2024-03-29].

HE, Pinglin, Shuhao ZHANG a Lei WANG. Will environmental taxes help to mitigate climate change? A comparative study based on OECD countries [online]. In: *ScienceDirect*. 2023, s. 43 [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.eap.2023.04.032>

HAJDÚCHOVÁ, Iveta; SEDLIČKOVÁ, Mariana a VISZLEI, Igor. Value-added Tax Impact on the State Budget Expenditures and Incomes. Online. In: *ScienceDirect*. 2015. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567115016858>. [cit. 2024-03-31].

CHOI, Sangyup a SHIN, Junhyeok. Household indebtedness and the macroeconomic effects of tax changes. Online. In: *ScienceDirect*. 2023. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0167268123000641>. [cit. 2024-03-31].

KALINOVÁ, Jana. Nepřímé daně v daňové soustavě ČR [online]. Praha, 2012 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/bieqv/Bakalarska_prace_Neprime_dane_v_danove_soustave_CR.pdf. Bakalářská práce. Bankovní institut vysoká škola Praha. Vedoucí práce Doc. JUDr. Lubomír Grůň, CSc.

Státní rozpočet 2023 v kostce: informační příručka Ministerstva financí České republiky. 2014-. Praha: Ministerstvo financí, 2014-. ISBN 978-80-7586-051-4

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2003. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2003. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2003_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2004. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2004. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2004_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2005. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2005. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2005_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2006. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2006. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2006_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2007. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2007. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2007_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2008. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2008. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2008_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2009. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2009. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2009_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2010. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2010. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2010_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2011. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2011. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2011_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2012. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2012. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2012_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2013. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2013. Dostupné z: https://mfcz.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2013_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2014. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2014. Dostupné

z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2014_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2015. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2015. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2015_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2016. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2016. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2016_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2017. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2017. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2017_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2018. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2018. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2018_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2019. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2019. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2019_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2020. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2020. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2020_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2021. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2021. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2021_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2022. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2022. Dostupné z: https://mfcr.cz/assets/cs/media/Statni-zaverecny-ucet_2022_Priloha-C.pdf. [cit. 2024-03-22].

Seznam použitých právních předpisů

Zákon č 218/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech

Zákon 586/1992 Sb. Zákon o daních z příjmů

Zákon 235/2004 Sb. Zákon o dani z přidané hodnoty

Zákon 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních dani

Zákon 338/1992 Sb. Zákon o dani z nemovitých věcí

Zákon 16/1993 Sb. Zákon o dani silniční

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Schéma daňové soustavy	25
--	----

8.2 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Sazby daně z minerálních olejů	38
Tabulka č. 2: Sazby daně z lihu	39
Tabulka č. 3: Sazby daně z piva	39
Tabulka č. 4: Sazby daně z vína a meziproductů	40
Tabulka č. 5: Sazby daně z tabákových výrobků.....	40
Tabulka č.6: Statistické výpočty DPH	105
Tabulka č.7: Statistické výpočty spotřebních daní	108

8.3 Seznam grafů

Graf č. 1: Daňové příjmy v roce 2003	50
Graf č. 2: Daňové příjmy v roce 2004	53
Graf č. 3: Daňové příjmy v roce 2005	55
Graf č. 4: Daňové příjmy v roce 2006	58
Graf č. 5: Daňové příjmy v roce 2007	60
Graf č. 6: Daňové příjmy v roce 2008	63
Graf č. 7: Daňové příjmy v roce 2009	65
Graf č. 8: Daňové příjmy v roce 2010	67
Graf č. 9: Daňové příjmy v roce 2011	70
Graf č. 10: Daňové příjmy v roce 2012	73
Graf č. 11: Daňové příjmy v roce 2013	76
Graf č. 12: Daňové příjmy v roce 2014	79
Graf č. 13: Daňové příjmy v roce 2015	82
Graf č. 14: Daňové příjmy v roce 2016	85
Graf č. 15: Daňové příjmy v roce 2017	88
Graf č. 16: Daňové příjmy v roce 2018	91
Graf č. 17: Daňové příjmy v roce 2019	94
Graf č. 18: Daňové příjmy v roce 2020	97
Graf č. 19: Daňové příjmy v roce 2021	100
Graf č. 20: Daňové příjmy v roce 2022	103
Graf č. 21: Souhrnný graf plnění DPH	105
Graf č. 22: Vývoj procentního podílů DPH na daňové příjmy	106
Graf č. 23: Souhrnný graf plnění spotřebních daní	108
Graf č. 24: Vývoj procentního podílu spotřebních daní na daňové příjmy	109